

Hrvatski

glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina XI Broj 97 Svibanj 2013. ISSN 1800-5179

*Nezaboravan
posjet Zagrebu*

Sadržaj:

- 3** Lokalni izbori u Hrvatskoj: Izabrani gradonačelnici i župani
- 7** Hoćemo li znati iskoristiti svjetsku pozornost?
- 10** Uspješan rad u kontinuitetu
- 15** Učenje na terenu – nastava za pamćenje!
- 21** Krajevi kao i bića imaju dušu
- 24** U čast Njegoševe misli
- 27** Vasko Lipovac vraća se doma
- 31** Ličnost izbliza: Andrija Krstović
- 36** Tivčani osvojili jedan od vrhova Himalaja
- 41** Žućenica kao brend Tivta
- 44** Kronika Društva
- 50** Aktualnosti
- 56** Suvremene tehnologije i arhivistika
- 60** Blagdan Gospe nekad i danas
- 63** Montenegro Regionem Oecumenismo - 2013
- 66** Boka kotorska i Crna Gora
- 70** Crnogorci u Zagrebu proslavili Dan nezavisnosti Crne Gore
- 72** Sv. Dujam – Stopama vjere
- 75** Povijest brodskih kružnih putovanja u Boki kotorskoj: Partizanka
- 78** Katorski oriđinali – škerci i galioti
- 80** Kronika grada Kotora

Poštovani čitatelji!

Mjesec za nama obilovao je raznim događajima, stoga je pred vama veliki broj aktualnih tema. Kako bismo propratili sve što je „freško“ i zanimljivo, odlučili smo vas u ovom broju uskratiti za neke redovite rubrike na koje ste naviknuli, koje nisu manje zanimljive, ali nisu vezane uz aktualni trenutak. To, naravno, ne znači da smo ih se odrekli jer će od sljedećeg broja ponovno biti tu. Koristim priliku da uputim ispriku autorima svih tekstova koji se nisu našli u ovome broju Glasnika.

Završen je drugi krug lokalnih izbora u Hrvatskoj – građani su izabrali gradonačelnike i župane, Crna Gora proslavila je sedmu godišnjicu od obnove državne nezavisnosti, na Cetinju je postavljena bista „U čast Njegoševe misli“, poklon Nacionalne zajednice Crnogoraca iz Hrvatske, u Pomorskom muzeju u Kotoru upriličena je iznimna izložba „Vasko Lipovac vraća se doma“...

U Zavičajnome muzeju u Baru svečanom Skupštinom obilježena je 12. godišnjica uspješnog i kontinuiranog rada Hrvatskoga građanskog društva, polaznici nastave Hrvatskoga jezika i kulture posjetili su Zagreb i uza zabavu i druženje naučili ponešto iz bogate povijesti i kulture zagrebačkoga i zagorskoga kraja, dvojica Tivčana osvojili su jedan od vrhova Himalaja...

Ove i mnoge druge zanimljive teme pročitajte u Glasniku koji je pred vama.

Vaša urednica
Tijana Petrović

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi mjesečno.

Adresa: **Zatvoreni bazen, Škaljari 85330 Kotor**
Telefon: +382 (0)32 304 232 · Faks: +382 (0)32 304 233
E-mail: hgd-kotor@t-com.me · WEB: www.hrvaticg.com
Žiro-računi: **520-361700-17** · **510-4741-76**
Osnivač i nakladnik: **Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Kotor**

Urednica: **Tijana Petrović**
Uređivački odbor: **Marija Mihaliček, Tripo Schubert, Vivijan Vuksanović, Danijela Vulović, Joško Katelan** · Lektorica: **Sandra Čudina** · Fotografije: **Foto Parteli, Dario Musić, Ante Baković, Radio Dux, arhiva HGD CG**
Grafička priprema i tisak: **Biro Konto, Igalo**
Naklada: 600 primjeraka

Izabrani gradonačelnici i župani

Priredio:
Tripo Schubert

Izbori za lokalne skupštine koji su održani 19. svibnja nisu dali definitivne rezultate tako da je za većinu župana i gradonačelnika odluka pala tek u drugome krugu 2. lipnja.

Rezultati prvoga kruga su očekivani, osim jednoga značajnog iznenađenja. Za to su se pobrinuli Splićani koji su smijenili Željka Keruma, gradonačelnika čije su četiri godine upravljanja gradom skupo platili. Kerum je razočaran ispadanjem već u prvome izbornom krugu rekao: „Ja sam mislio postić puno puno bolje rezultate, nisam razmišljao ni da ću biti drugi sada, nego da ću biti prvi ili možda čak pobijediti u prvom krugu. Ali, volja naroda je volja naroda, narod je izabrao drugoga i nema se tu šta govorit, to triba poštivat i ja to poštivam. Puno puno više sam očekiva nego što sam dobio.“

Lokalni izbori pokazali su da političke stranke sve teže mogu mobilizirati građane da izađu na birališta. Iako je

Lokalni izbori pokazali su da političke stranke sve teže mogu mobilizirati građane da izađu na birališta.

izlaznost od 47 posto jednaka kao i prije četiri godine, ove je godine gotovo 400.000 birača manje pa to znači da je i manje ljudi glasovalo.

Izbori su potvrdili da je Hrvatska zemlja s dvije velike

stranke koje dobivaju tri četvrtine svih glasova.

Ove godine na lokalne izbore doputovalo je puno manje hrvatskih državljana iz Srbije, uglavnom u Dalmatinsku zagoru i okolicu Knina. Tamo

su prvi put glasački listići bili ispisani na dvama pismima - latinici i ćirilici.

Drugi krug izbora

U Hrvatskoj je 2. lipnja 2013. godine održan drugi krug lokalnih izbora na kojem su izabrani novi gradonačelnici, načelnici i župani. U drugome krugu glasovalo je 43,12 posto od 3,3 milijuna upisanih birača, pokazuju podaci Državnoga izbornog povjerenstva (DIP). Izašlo je gotovo četiri posto birača manje nego na prvi krug, održan 19. svibnja, kada je odaziv bio 46,97 posto.

Najzanimljivije su, naravno, bile borbe za najveće gradove, no ni utrke za manje gradove nisu bile predvidljive. Najuvjerljivije pobjede odnijeli su Milan Bandić (Zagreb) i Vojko Obersnel (Rijeka), dok su se Ivica Vrkić (Osijek) i Ivo Baldasar dobro oznojili prije no što je DIP obradio svih 100 posto biračkih mjesta u njihovim jedinicama.

HDZ-ov Božidar Kalmeta vratio se na čelo Zadra, dok su Andro Vlahušić (Dubrovnik) i Željko Sabo (Vukovar) dobili još jedan mandat. Drame

ipak nije bilo u borbi za mjesto istarskoga župana. IDS-ov Valter Flego bez većih problema porazio je Damira Kajina.

ZA GRADONAČELNIKE SU
IZABRANI:

ZAGREB

U prvome krugu izbora za gradonačelnika grada Zagreba Milan Bandić kao nezavisni kandidat dobio je 47,30% glasova od ukupnoga broja glasača izišlih na izbore. Rajko Ostojić, kandidat SDP-ove koalicije, dobio je 22,71% glasova.

SPLIT

U Splitu se u drugome krugu vodila bitka između SDP-ova kandidata **Ive Baldasara i HDZ-ova kandidata Vjekoslava Ivaniševića**. Pobjedio je Ive Baldasar s 49,1%, dok je Ivanišević osvojio 48,2% glasova.

Kandidat SDP-ove koalicije Ivo Baldasar novi je gradonačelnik Splita koji je u drugome krugu za 615 glasova bio bolji od Vjekoslava Ivaniševića iz HDZ-ove koalicije.

Baldasar je u svome prvom

obraćanju nakon prebrojavanja glasova pozvao političke konkurente da zajedno krenu raditi za boljitak grada Splita i dodao - **Gorući je problem Splita nezaposlenost. Prioritet mi je pokretanje gospodarstva.**

Primopredaja vlasti trebala bi se dogoditi u četvrtak 6. lipnja kada će Ivo Baldasar za kormilom grada pod Marjanom zamijeniti Željka Keruma. Što se tiče sastava Gradskog vijeća, on je definiran u prvome krugu. Umjesto dosadašnjih 25, novo Vijeće imat će čak 35 vijećnika: jedanaest iz koalicije SDP, HNS, HSU, deset iz koalicije HDZ, HSP AS, HČSP, HSLs, HDS, BUZ, pet vijećnika Kerumova HGS-a, četiri vijećnika kandidacijske liste Marijane Puljak, tri s liste Ivana Grubišića i dva s liste Anđelke Visković.

RIJEKA

Vojko Obersnel (SDP), sa 67,7% u drugome krugu izbora, osvojio je uvjerljivu pobjedu nad HDZ-ovim kandidatom **Hrvojem Burićem, koji je dobio 30,0%** glasova.

OSIJEK

Borba za gradonačelnika Osijeka završena je u drugome krugu izbora te je izgubio HDSSB-ov **Krešimir Bubalo** s 45,1% glasova, a pobjedio je **Ivan Vrkić s 52,8%** glasova.

ŠIBENIK

Rezultati DIP-a za drugi krug izbora u Šibeniku pokazali su da je novi gradonačelnik **Željko Burić (HDZ)**, koji je osvojio 49,8% glasova. Njegov protukandidat **Ante Županić (SDP)** osvojio je 47,9% glasova.

Milan Bandić, aktualni gradonačelnik grada Zagreba, velikom je većinom glasova u drugome krugu izbora dobio novi mandat da vodi grad Zagreb. Milan Bandić dobio je 65,67% glasova od ukupnog broja glasača izišlih na izbore, a gospodin Rajko Ostojić, kandidat SDP-ove koalicije, 32,37% glasova.

Milan Bandić je već 12 godina gradonačelnik grada Zagreba i vidljivo je da Zagreb izgledom i sadržajem postaje europska metropola.

Njegova osjetljivost za siromašne, obespravljene, nemoćne i bolesne je opće poznata. Milan Bandić razumije probleme svake pojedine osobe, probleme nacionalnih manjina, udruga, kulture, sporta i promptno ih rješava u granicama svojih ovlasti i mogućnosti. On je socijalno osjetljiv za sve kategorije našeg društva, pa se tako potvrđuje kao istinski kršćanin. Milan Bandić je spoj najvećih standarda demokracija i socijaldemokrata. Predodređen je za gradonačelnika jer je neumoran radnik za ostvarenje visokih standarda u gradu Zagrebu. Milan Bandić, kao i mnogi gradonačelnici Zagreba u prošlosti, osporavan je zbog upornosti u ostvarenju svojih vizija.

Kao negativnu konotaciju njegovi oponenti navode da je populist (lat. populus, narod), a on služi narodu u pravome smislu te riječi.

Bandić je na listi za izbore u gradu Zagrebu okupio vrsne intelektualce i stručnjake, kompetentne ljude koji su, kao što on kaže, ostvarili svoje karijere pa im ulazak u politiku znači jedino služenje narodu. Milan Bandić je prije svega domoljub, što se za mnoge njegove protivnike ne može reći. U ime nekih viših ciljeva, u eri globalizacije i liberalizma, zaboravlja se na naš hrvatski identitet (jezik, kultura, običaji). Voli i čuvaj svoje, a poštuju druge i drukčije - to je, vjerujem, geslo življenja Milana Bandića. Uza želju za uspješno vođenje grada Zagreba, sve čestitke gospodinu Milanu Bandiću i njegovim suradnicima!

Josip Usmiani

DUBROVNIK

Dubrovčani su ponovno za gradonačelnika izabrali **Andru Vlahušića** - HNS, HSS, SHUS, koji je osvojio 59,8% glasova, a njegov protukandidat Teo Andrić - HDZ/HSP AS/HSLŠ osvojio je 37,3% glasova.

KOPRIVNICA

Koprivnica je dobila gradonačelnicu, **Vesnu Železnjak**, kandidatkinju koalicije SDP-a, HNS-a, HSU-a i HSLŠ-a. Osvojila je u drugome krugu 61,0% glasova. Kandidat HDZ-a i HSS-a **Ernest Forjan** osvojio je 36,2% glasova.

ZADAR

HDZ-ov **Božidar Kalmeta** osvojio je ponovno fotelju gradonačelnika. U drugome krugu dobio je 57,0% glasova dok je SDP-ovac **Ivo Bilić** dobio 40,4% glasova.

VUKOVAR

Bitka za gradonačelnika Vukovara završena je u drugome krugu. Pobjedio je SDP-ov kandidat **Željko Sabo** s 53,9% glasova, dok je HDZ-ov kandidat **Ivan Penava** osvojio 45,2% glasova.

POŽEGA

Zdravko Ronko, kandidat SDP-a, HNS-a i HSU-a u drugome krugu osvojio je 48,7% glasova, samo 46 glasova manje od kandidata HDZ-a i HSP AS-a **Vedrana Neferovića**, koji je osvojio 49,0% glasova i postao novi požeški gradonačelnik.

PULA

Pula je dobila staroga-novoga gradonačelnika **Borisa Miletića**, koji je u drugome krugu osvojio 59,5% glasova, a njegov protukandidat **Peđa Grbin** 37,5% glasova.

METKOVIĆ

U utrci za gradonačelnika Metkovića mladi psihijatar **Božo Petrov** iz Mosta nezavisnih lista priredio je iznenađenje dugogodišnjem čelniku Metkovića **Stipi Gabriću Jambiću** gotovo ga porazivši u prvome krugu. U drugome krugu ga je, pak, potukao do nogu. Osvojio je 68,0% glasova, a Jambić samo 31,0% glasova.

OMIŠ

Promjena se dogodila i u Omišu, a novi gradonačelnik će nakon 18 godina biti nezavisni kandidat dr. sc. **Ivan Kovačić** s 49,75 posto osvojenih glasova. On je pobjedio HDZ-ova kandidata **Ivana Škaričića** s 48,83% osvojenih glasova. **Ivan Kovačić pobjedio je sa 70 glasova više svoga imenjaka HDZ-ovca Ivana Škaričića.**

IZBORI ZA ŽUPANE:

Zagrebačka županija

Za zagrebačkoga župana izabran je u prvome krugu **Stjepan Kožić** (HDZ, HSS, HSP AS, DC, BUZ, ZS, SP, ZELENA LISTA) koji je dobio 56,5% glasova.

Krapinsko-zagorska županija

Za župana je izabran u prvome krugu **Željko Kolar** (SDP-HNS-HSS-HSU-HSLS). Dobio je 51,7% glasova.

Sisačko-moslavačka županija

Za župana je izabrana u drugome krugu Merzel Lovrić (SDP, HNS, HSU, HSLS, DSU, HDRS) s osvojenih 54,8% glasova.

Karlovačka županija

Za župana je izabran u drugome krugu Ivan Vučić (HDZ, HSS, HSLS, HSP AS) s 55,4% osvojenih glasova.

Varaždinska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Predrag Štromar (HNS, SDP, HSU) s osvojenih 62,8% glasova.

Koprivničko-križevačka županija

Za župana je u prvome krugu izabran **Darko Koren** (HSS-HDZ) s osvojenih 53,2% glasova.

Bjelovarsko-bilogorska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Damir Bajš (HDSS, HNS, HSU) s osvojenih 56,7% glasova.

Primorsko-goranska županija

Za primorsko-goranskoga župana izabran je u prvome krugu **Zlatko Komadina** (SDP, HNS, HSU, IDS, ZS, ARS, SDA HRVATSKE) s osvojenih 53,9% glasova.

Ličko-senjska županija

Za župana je izabran **Milan Kolić** (HDZ-HSS-HSP-HSP AS-HSU) koji je s osvojenih 52,3% glasova odnio pobjedu u prvome krugu.

Virovitičko-podravska županija

Za župana je u prvome krugu izabran **Tomislav Tolušić** (HDZ, HSS, HSLS, HSP AS, BUZ) s osvojenih 52,7% glasova.

Požeško-slavonska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Alojz Tomašević (HDZ, HSS, HSLS, HSP AS, SU) sa 60,5% osvojenih glasova.

Brodsko-posavska županija

Za župana je izabran u prvome krugu **Danijel Marušić** (HDZ, HSS, HSP AS, HSLS, SU) s 51,6% osvojenih glasova.

Zadarska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Stipe Zrilić (HDZ, A-HSS, HČSP, HSP AS, HSU) sa 61,1% osvojenih glasova.

Osječko-baranjska županija

Za župana u drugome krugu izabran je Vladimir Šišljagić (HDSSB, ZELENHR) s 53,4% osvojenih glasova.

Šibensko-kninska županija

Za župana u drugome krugu izabran je Goran Pauk (HDZ, HSS, HSP AS, HCSP) s 55,4% osvojenih glasova.

Vukovarsko-srijemska županija

Župan je izabran u prvome krugu, a najviše glasova građana dobio je hadezeovac **Božo Galić** (HDZ, HSS, HSP AS, HSLS, DC, PS) koji je osvojio 54,8% glasova.

Splitsko-dalmatinska županija

Splitsko-dalmatinsku županiju vodit će Zlatko Ževrnja koji je uvjerljivo pobijedio Ivana Grubišića zadobivši pobjeđenje 55,84 posto birača.

Ozbiljan je trenutak u cijeloj domovini i treba odmah zasukati rukave - rekao je dosadašnji uspješan načelnik Dugopolja Zlatko Ževrnja koji je na izborima predvodio koaliciju HDZ, HSP AS, HČSP, HSLS, HDS, BUZ.

Istarska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Valter Flego (IDS, HNS, ZELENI) s 55,0% glasova.

Dubrovačko-neretvanska županija

Za župana je izabran u prvome krugu **Nikola Dobroslović** (HDZ-HSU-HSLS-HSP AS) s 55,0% osvojenih glasova.

Međimurska županija

Za župana je izabran u drugome krugu Matija Posavec (HNS, HSLS, HSS, MS, SHUS) s osvojenih 52,8% glasova.

Hoćemo li znati iskoristiti svjetsku pozornost?

Ako je suditi po ozbiljnosti kojom se pristupa obilježavanju našeg ulaska u EU, i te kako imamo pravo za zabrinutost, a svi oni koji svojim talentima, znanjem i vještinama fasciniraju kreativni svijet mogli bi se malo i zasramiti zemlje koju su ponosno predstavljali

Piše:

Božo Skoko/Matica

Imalo pragmatični mladenci mjesecima, a neki i godinu dana unaprijed, imaju razrađen plan svoje svadbe – kako će izgledati svečanost, gdje će se okupiti uzvanici, što će jesti te tko će im pjevati. E, sad, zamislite državu pred kojom se za nešto više od dva mjeseca nalazi najvažniji događaj od njezina međunarodnog priznanja, koji bi trebao okupiti najveće europske i svjetske uglednike, a ona nema pojma ni kako će to obilježiti, ni što će gostima ponuditi. Jasnno, riječ je o ulasku Hrvatske u svojevrzni poligamijski brak s 27 europskih država u sklopu Europske unije. To je nedvojbeno povijesna prekretnica, kakvima se svjedoči obično jedanput u životu. Koliko god voljeli ili mrzili Europsku uniju, činjenica je da smo nakon mnogobrojnih prepreka dogurali i do statusa punopravne članice te da će se nakon dugo vremena cjelokupna svjetska pozornost fokusirati samo na jednu zemlju. Podsjetimo, susjedna Slovenija svjetla pozornice morala je dijeliti s čak devet drugih tranzicijskih država koje su 2004. postale članice EU-a. A s obzirom na to da je ulazak nove članice jedina dobra vijest koja nakon dugo vremena stiže iz Bruxellesa (opterećenog krizama, ali i sve glasnijim namjerama nekih država da napuste tu zajednicu), očito će globalni mediji imati puno posla da kažu svijetu tko je Hrvatska, zašto je zaslužila članstvo te što će Hrvati donijeti u EU. Isto tako, nema dvojbe kako će te ljetne nedjelje 30. lipnja i dan poslije, kad sve postaje službeno, Hrvatska biti udarna tema na svim europskim televizijama. Takvu pozornost ne mogu platiti ni države bogatije od naše. Ali da bismo imali koristi od te

pozornosti, svijetu bismo morali odaslati jedinstvenu, upečatljivu i nadasve atraktivnu priču o nama samima.

Šlampavo ili kreativno?

Međutim, pita li se itko u hrvatskoj Vladi kakvu će to sliku svjetske televizije emitirati iz Hrvatske? Hoćemo li im ponuditi protokolarna rukovanja s Markova trga, koncert klasične glazbe na Jelačić placu i stereotipni vatromet ili ćemo iskoristiti ovaj povijesni događaj da im pokažemo raznovrsnost naše kulturne i povijesne baštine, šarm mora i otoka u to doba godine i naše najtalentiranije izvođače!? Hoćemo li taj događaj odraditi onako šlampavo kako obično obilježavamo Dan državnosti ili ćemo unijeti dozu kreativnosti i inovativnosti kako bismo pokazali svijetu da Hrvati stoljećima igraju u prvoj ligi, kako u znanosti, tako i u umjetnosti!?

Ako je suditi po ozbiljnosti kojom naša Vlada pristupa ovom događaju, i te kako imamo pravo za zabrinutost, a svi oni koji svojim talentima, znanjem i vještinama fasciniraju kreativni svijet mogli bi se malo i zasramiti zemlje koju su ponosno predstavljali. Naime, nakon mjeseci iščekivanja da se konačno započne s organizacijom, na čelu odbora je postavljen, ni manje ni više, već premijerov šef kabineta Tomislav Šauch. Dok su druge europske države ovaj iznimno zahtjevnii zadatak povjeravale vrsnim „event menadžerima“, ljudima s goleim iskustvom u promociji nacionalnoga identiteta i međunarodnim organizacijskim sposobnostima, izgleda da će se ovaj mladi SDP-ovac morati baviti organizacijom toga međunarodnog spektakla između premijerovih protokolarnih

posjeta i dogovaranja radnih ručaka. Navodno je tek nedavno sastavljen popis uzvanika, iako strani diplomati već mjesecima požuruju hrvatske državne institucije da se konačno izjasne trebaju li njihovi premijeri i predsjednici rezervirati posjet Zagrebu i što ih ovdje očekuje. Po novinama čitamo kako Vlada još uvijek traži redatelja ceremonije budući da su oni koji imaju iskustva s takvim događajima navodno odbili angažman kad su shvatili kako politika usko-grudno i stereotipno zamišlja taj događaj te koliko se boji bilo kakve kreativnosti.

Korištenje kreativne industrije

Žalosno je kako naše državne institucije nemaju znanja, sluha ni smisla za korištenje hrvatske kreativne industrije, a ponajprije popularne kulture u stvaranju imidža Hrvatske u svijetu. Možda je netko od odgovornih gledao otvorenje Olimpijskih igara u Londonu, koje su bile školski primjer kako cijelom svijetu na atraktivan način „prodati“ svoju kulturu i povijest. Simpatično su podsjetili kako je njihova nacija darovala svijetu Beatlese, Stonea, Freddyja Mercuryja i Davida Bowiea, ali i Mr. Beana, Jamesa Bonda, Mary Poppins i Harryja Pottera. Bilo je ondje mjesta i za Davida Beckhama, ali i kraljicu Elizabetu, koja je unatoč svojim konzervativnim stajalištima dopustila da se poigraju s njezinim likom u sceni s agentom 007. Baš me zanima hoće li u ceremoniji predstavljanja Hrvatske svojim budućim susjedima biti mjesta za primjerice Nikolu Teslu, Ruđera Boškovića, Marka Marulića ili, pak, besmrtnog Šegrta Hlapića koji ovih dana slavi stotu obljetnicu rođenja. Hoće li nam svirati inozemni filharmoničari ino-

zemne skladatelje ili će svoje mjesto u svečanosti pronaći možda Sorkočević, Lisinski, Zajc, Gotovac ili Papandopulo? Hoćemo li uspjeti pokazati nešto od svoga znanja pa goste možda provozati u ekološki prihvatljivome električnom automobilu ili će ovaj događaj građanima ostati zapamćen uglavnom po blokadama prometa po zagrebačkim ulicama zbog inozemnih gostiju?

Prezentirati naprednu i kreativnu Hrvatsku

Vrijeme je da shvatimo kako je kreativna industrija jedan od najvećih izvoznih proizvoda uspješnih država te konačno prezentiramo naprednu i kreativnu Hrvatsku ne samo našim gostima, već i stanovnicima europskih država. Zašto onda u europske prijestolnice masovnije ne šaljemo naše klape, umjetnike, književnike, dizajnere i filmaše, a u Zagreb ne pozovemo predstavnike njihove kreativne industrije, koji bi nam nedvojbeno htjeli pokazati komadić Europe u koju ulazimo? Tko je odgovoran što se tih dana na svim europskim javnim televizijama neće vrtjeti hrvatski filmovi i dokumentarci o našoj povijesti, prirodi i kulturi, a na radijskim postajama svirati hrvatska glazba? Možda će se netko u Vladi pozvati na krizu i besparicu. Ali, na žalost, češće je problem u bezidejnosti, lijenosti i nestručnosti, nego u novcima. Ne dvojim da se puno toga moglo odraditi potpuno besplatno u bilateralnim odnosima i da bi se mnogi umjetnici odazvali samo da su dobili priliku. A kad smo već kod novca, vrijedi podsjetiti kako se u Zagrebu upravo održava velebna Pica-ssova izložba. *Nema veće izložbe i ljepšeg načina kojim ćemo obilježiti ulazak Hrvatske u Eu-*

ropu od izložbe Picassa u Zagrebu – svojedobno je izjavila ravnateljica Klovićevih dvora Marina Viculin. Ne želim polemizirati trebamo li baš Picassom obilježavati naš ulazak u EU, ali imajući u vidu aktualnu krizu i činjenicu da ova izložba košta više od milijun i pol eura, s pravom se nameće pitanje - koliko smo izložbi hrvatskih umjetnika ili, pak, koncerata hrvatskih skladatelja i izvođača mogli organizirati za taj novac? Naš Lado, Zagrebačka filharmonija, mladi čelisti Šulić i Hauser, proslavljeni pijanist Ivo Pogorelić, Maksim Mrvica ili naše klape mogli su

obići pola Europe i tako pokazati naše kulturne dosege. No, to je ipak prezahtjevno za našu Vladu koja očito ne zna što je javna diplomacija i koja stereotipno razmišljamo o tome kako će 1. srpnja otvoriti šampanjac i samozadovoljno nazdraviti europskim kolegama, dok će se narod valjda uz pivo veseliti na gradskim trgovima. O našim umjetnicima i stručnjacima, velikanima, kulturnoj i povijesnoj baštini, našem nacionalnom ponosu i neiskorištenim mogućnostima državne promocije očito nikog nije briga.

Uspješan rad u kontinuitetu

Višestruka je simbolika kojom su se ravnali ovogodišnji organizatori glede mjesta održavanja ovog skupa: deseta obljetnica od osnutka Podružnice Bar čiji je utemeljiteljski skup održan upravo u ovom prostoru; u njemu su tokom čitavog desetljeće održani mnogobrojni kulturni programi Društva... Konačno, ovaj lokalitet i prostor su neodvojivi od hrvatskoga imena.

Pred Zavičajnim muzejem

Intoniranje himni

Piše:

Vladimir Marvučić

U subotu, 25. svibnja 2013. godine, u dvorani prekrasnog zdanja negdašnjeg ljetnikovca kralja Nikole, danas Zavičajnoga muzeja u Baru, održana je XII. redovita Skupština Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore. Višestruka je simbolika kojom su se ravnali ovogodišnji organizatori glede mjesta održavanja ovog skupa. Najprije, razlog je bio deseta obljetnica od osnutka Podružnice Bar čiji je utemeljiteljski skup održan upravo u ovom prostoru. Također, u ovome lijepom te nadasve funkcionalnom prostoru tijekom proteklog desetljeća održani su mnogobrojni kulturni programi koje je organiziralo naše Društvo, među kojima ćemo izdvojiti nekoliko sjajnih božićnih koncerata, jednu izložbu, te iznimno kvalitetan znanstveni skup o životu barskoga nadbiskupa

mons. Šimuna Milinovića. Konačno, ovaj lokalitet i prostor su neodvojivi od hrvatskoga imena, kako zbog podrijetla ugledne sušanjske obitelji Kalice na čijoj je zemlji sagrađen „Dvorac“, kako ga i danas kolokvijalno zove većina barskih stanovnika, tako i zbog imena samoga graditelja, sjajnoga Trogirana Josipa Šilovića Slade, bečkoga studenta koji je u ondašnjoj Crnoj Gori sagrađio mnoge prekrasne objekte.

Premda uz nemale teškoće, mnogi se slažu da je III. redovita Skupština HGD CG, održana u ožujku 2004. godine u ondašnjem hotelu „Topolica“, danas „Princess“ u Baru, jedna od najbolje organiziranih do sada. Uz obljetnicu, to je bio dodatni razlog da Središnjica u Kotoru predloži, a Podružnica podupre inicijativu da se Skupština naše udruge nakon gotovo cijelog desetljeća ponovno održi u Baru, gradu glasovite nadbiskupije, znamenitog spisa „Sclavorum

Regnum“ i drevne masline, „vršnjakinje“ Isusa Krista. Uz svesrdnu pomoć Središnjice naše udruge, članstvo Podružnice Bar je, kako se datum održavanja približavao, sve užurbanije radilo na organiziranju ovog skupa, koji uvijek ima svoje osebujne ciljeve i dosege, nerijetko i iznimno zahtjevne. Zbog toga rad na organiziranju ovakvih događaja, unatoč obvezatnom volontizmu, zahtijeva posvećenost istinskih profesionalaca, ali i svojevrsnu opčinjenost ciljem.

Skupština je, kao i svake godine započela intoniranjem crnogorske i hrvatske himne, nakon čega je predsjednik HGD CG gosp. Mirko Vičević pozdravio nazočne, otvorio Skupštinu, odao počast preminulim članovima Udruge između dviju skupština te predložio sastav radnog Predsjedništva, koje je aklamacijom prihvaćeno. Uz predsjednika, u radno Predsjedništvo ušli su: dr. Svjetlana Zeković,

Predsjednik HNV-a pozdravio nazočne

Prigodan poklon uručen je predsjedniku Podružnice Bar, Vladimiru Marvučiću

predsjednica Podružnice Podgorica, gđa Danijela Vulović, tajnica Društva, gđa Marija Spičanović, tajnica Podružnice Bar te Vladimir Marvučić, predsjednik Podružnice Bar. Prije usvajanja dnevnog reda predsjednik Društva

gosp. Vičević je, prigodom desete obljetnice od osnutka, predsjedniku Podružnice Bar uručio prigodan poklon. Također, istim povodom, predsjednik Podružnice Bar je za iznimno veliki doprinos i pomoć u osnivanju Podružnice

gosp. Dariju Musiću uručio zahvalnicu i prigodni poklon.

Uz članove HGD CG iz Kotora, Tivta, Herceg Novog, Podgorice, Budve, Ulcinja i Bara, Skupštini su nazočili: gosp. Miroslav Franović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore, gosp. Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatske krovne zajednice „Dux Croatorum“, gosp. Tvrtko Kačan u ime Veleposlanstva Republike Hrvatske u Crnoj Gori, gosp. Čazim Nikezić, direktor Kulturnoga centra Bar, gosp. Miroslav Marušić u ime „Radio Duxa“, te novinar i tehničar Radio Bara. Neki od uglednih gostiju pozdravili su skup.

Nakon usvajanja dnevnog reda, Verifikacijska komisija konstatirala je da Skupštini nazoči dostatan broj delegata te da može punovažno donositi odluke. Uslijedilo je uvodno izlaganje gosp. Mirka Vičevića, predsjednika Društva. Nakon toga, jednoglasno su usvojene sve točke dnevnog reda i to: Izvješće o realizaciji aktivnosti u 2012. godini, Izvješće

Radno Predsjedništvo

Učesnici Skupštine

o financijskom poslovanju u 2012. godini, Plan aktivnosti za 2013. godinu i Financijski plan za 2013. godinu.

Time je uspješno okončan radni, nakon čega je uslijedio onaj veseliji i ljepši, glazbeno-izložbeno-gastronomski dio skupa. Naime, u dvorani

Zavičajnoga muzeja, gdje je i održana Skupština, priređena je izložba plakata HGD CG iz kojih se bjelodano moglo vidjeti koliko je iznimno kvalitetnih kulturnih programa održano u organizaciji naše udruge u proteklih 12 godina. Uz to, sjajni VIS „Lungomare“ iz Ko-

tora, koji predvodi naš ugledni član gosp. Poly Gjurgjević, održao je prekrasan koncert nezaboravnih melodija, poglavito s Jadrana - Dalmacije, Kvarnera, Istre, Boke, ali i Italije, Španjolske, Grčke te drugih dijelova Sredozemlja. Članovi naše udruge u odličnom raspoloženju pjevali su i plesali skupa s pjevačima, a o izvrsnom ozračju koje je vladalo svjedoči i to da je manja skupina mlađih Barana koja je slučajno tuda prolazila, oduševljena onime što je vidjela i čula, ostala do kraja koncerta. No, da bi sve bilo na visokoj razini, morala su biti zadovoljena i osjetila okusa i mirisa. Za „delicije barske kuhine“ bila je zadužena gđa Tonka Pepđonović, koja je sjajno odradila golemi posao, pripremvši mnogobrojne slane i slatke specijalitete. U tome su joj svesrdno pomogle gđa Zdenka Đurović i gđa Marija Spičanović, za vino i ostale napitke bio je zadužen gosp. Nikola Nreković, a za organizacijsku pomoć gosp. Božo Šaltić. Prem-

Zahvalnica za izuzetan doprinos Društvu uručena je Dariju Musiću

da je riječ o našim istaknutim članovima, ovim putem želimo im najljepše zahvaliti na pomoći. Osobitu zahvalnost dugujemo tehničkom osoblju Kulturnog centra Bar na čelu s direktorom gosp. Nikezićem bez čije stručne, ali i ljudske pomoći ne bi bilo moguće organizirati jedan ovakav skup.

Na kraju, Podružnica Bar želi zahvaliti Središnjici Društva na financijskoj pomoći, svim sudionicima Skupštine što su svojom nazočnošću uveličali njezino održavanje, te podsjeća da će na jesen, najvjerojatnije u listopadu, kad se navršava točno deset godina od službenog osnutka Podružnice Bar, biti tiskan prigodan bilten na kojem će biti nabrojani svi projekti, a nije ih mali broj, koje je samostalno ili zajedno sa srodnim nevladinim udrugama iz Bara organiziralo naše Društvo. Želimo, vjerujemo, nadamo se, ali i potruditi ćemo se da i naredno desetljeće trajanja barske podružnice HGD CG bude makar jednako plodotvorno poput ovog upravo proteklog.

Učenje na terenu – nastava za pamćenje!

Ispred Starog grada u Varaždinu

Piše:
Ana Šarčević

Polaznici hrvatske nastave u Crnoj Gori od 2. do 6. svibnja boravili su u Republici Hrvatskoj kako bi naučili ponešto iz bogate povijesti i kulture zagrebačkog i zagorskog kraja. Pet dana je malo da bi se sveobuhvatno iscrpile mogućnosti, ali ujedno i mnogo ako se sadržajima ciljano pristupi kako smo mi i učinili.

Učionicu i živu riječ nastavnika teško će dokinuti sve suvremene metodičke i peda-

Učionicu i živu riječ nastavnika teško će dokinuti sve suvremene metodičke i pedagoške inovacije, ali izmještanje nastave iz klasičnih okvira situacije učenja u školi može posljediti mnogo konkretnijim rezultatima.

goške inovacije, ali izmještanje nastave iz klasičnih okvira situacije učenja u školi može posljediti mnogo konkretnijim rezultatima. Barem kad

je riječ o usvajanju novog ili ponavljanju naučenog gradiva. Vjerujem da se to upravo dogodilo na ovoj terenskoj nastavi, nakon koje moji učenici

U društvu neandertalaca

zasigurno znaju ispriopovjediti poučnu priču o ljepotama Zagreba, dvorcima Hrvatskog zagorja, krapinskim neandertalcima, Varaždinu...

Ovakva moderna nastava za sve učenike i njihovu pratnju bila je u cijelosti besplatna, zahvaljujući svima onima kojima je stalo do kvalitete hrvatske nastave u Crnoj Gori. Onima koji su prepoznali vrijednost ovog projekta te pomogli u njegovoj realizaciji želim iskreno zahvaliti: gradonačelniku grada Zagreba Milanu Bandiću, Hrvatskoj gospodarskoj komori na čelu s Damirom Pinjatićem, Hrvatskoj građanskoj inicijativi na čelu s Marijom Vučinović, Hrvatskome građanskom društvu Crne Gore na čelu s Mirkom Vičevićem, Hrvatskome nacionalnom vijeću Crne Gore na čelu s Miroslavom Franovićem, Radio Duxu na čelu s Mirom Marušićem, Ledu na čelu s Mijom Markovićem, Škanata Graciji.

Nemoguće je navesti iscrpan popis svih onih koji su na različite načine doprinijeli realizaciji ove terenske nastave. Konačan uspjeh, stečeno znanje i sreća učenika možda su svima koji su sudjelovali najveća zahvala. Kako nam je bilo, što smo sve vidjeli,

što naučili pročitati možete u dnevnim izvještajima.

2. svibnja 2013., Zagreb

Vedro jutro. Učenici su točni, čini mi dobar je to znak. Posljednji savjeti, poneko upozorenje o ponašanju i roditelji odlaze ostavljajući mi svoju djecu. Prebrojavam učenike i pratnju, svi su na broju, možemo krenuti. Provjeravam stanje u autobusu. Zadovoljni su, putno iščekivanje čitam na licima. Zadnji dio autobusa već spava. Jučer je bio Praznik rada, možda su slavili.

Vozimo se prekrasnim Zaljevom i potom prelazimo prvu granicu. Kroz prozor uskoro pomaljavu ljepote dubrovačkih zidina. Lijepimo na prozore autobusa radove učenika, plakate na kojima su hrvatski simboli, zastava, grb, zagrebački i zagorski motivi. Odmah se ljepše osjećamo u autobusu koji počinjemo doživljavati kao svoj dom što će on i biti ovih pet dana. Naš prijevoznik Dejan Maslovar, ravnatelj agencije Boka Air Tours, poželio nam je da se osjećamo lijepo. Njemu su, kaže nam, meteorolozi javili da su pogriješili s vremenskom prognozom za Zagreb. Držati ga za riječ lakše nam je nego razmišljati kako

do kišobrana.

Sve smo granice prešli. Kod Vrgorca Ujević je odgovor na nagradno pitanje zbog kojeg čokoladicu poklanjam učenicima Rozaliji. Neki su učenici prvi put u Hrvatskoj. Mnogi će uskoro prvi put vidjeti Zagreb i uopće ovaj dio Hrvatske. Gledam kako se razmiču zavjese u autobusu, zadivljeno se gledaju konture grada kojemu se približavamo. I konačno, stižemo! Baš smo pogodili vrijeme u danu kad su gužve, Zagrepčani se vraćaju s posla. Treba nam nešto više vremena da se probijemo kroz gradsku vreću do mjesta gdje nam je rezerviran smještaj koji nam je osigurao gradonačelnik grada Zagreba Milan Bandić. Ljubazno osoblje hostela pomaže nam da se smjestimo te nakon što smo se malo okrijepili i odmorili od puta, ponovno sjedamo u autobus koji nas vozi do Zagrebačke katedrale, prve točke našeg razgledavanja. Tu nas već strpljivo čeka naš vođa Jurica.

Glavni grad Republike Hrvatske proteže se između planine Medvednice na sjeveru i rijeke Save koju je prešao na jugu. Nastao je spajanjem dvaju utvrđenih naselja Griča i Kaptola. Jurica nas moli da upamtimo godinu 1094. kada je utemeljena Zagrebačka biskupija i kada se grad prvi put spominje. Provjeravam kasnije i primjećujem da su mlađi učenici bolje upamtili godinu nego sadržaj na koji se ona referira. Tatari, Turci, epidemije, kuge i požari samo su neki čimbenici koji su nepovoljno utjecali na Zagreb tijekom povijesti, ali ovaj milijunski grad danas se ipak može pohvaliti reprezentativnom kulturnom infrastrukturom.

Preko najpoznatije zagrebačke tržnice Dolac dolazimo do Petrice Kerempuha, kojemu je književni život podario Miroslav Krleža, a likovni Va-

nja Radauš. Neka djela ovoga umjetnika nalaze se i u Boki kotorskoj kao što su biste Tripa Kokolje, Matije Zmajevića i Marka Martinovića u Perastu, *Pietà* u Katedrali svetog Tripuna. Vraćamo se Petrici Kerempuhu i čuvenim stihovima: *Nigdar ni tak bilo da ni nekak bilo, pak ni vezda ne bu da nam nekak ne bu.* Odmah nam je lakše nastaviti.

U Tkalčićevoj ulici zaustavljamo se pored skulpture prve hrvatske profesionalne novinarkе, književnice i feministice Marije Jurić Zagorke. Prolazimo kroz Kamenita vrata, jedini sačuvani ostatak srednjovjekovnih zidina. Tu se nalazi zaštitnica grada Zagreba, Majka Božja od Kamenitih vrata. Put nas dalje vodi do jamačno najpoznatijeg zagrebačkog krova. Učenici oduševljeno upiru prstom, škljocaju fotoaparatom. S prekrasne crkve svetog Marka, Jurica nam skreće pažnju i na zgrade Sabora i Vlade Republike Hrvatske.

Pokraj kule Lotrščak svi su puni pitanja čime se puni top koji plaši golubove na Trgu i obavještava Zagrepčane da je podne. Na nastavi smo se već upoznali s pričom o podrijetlu toga topa. Ovdje na vidikovcu neke učenike više od predivnog pogleda na Zagreb oduševljava uspinjača koja se nalazi pored. Nakon što smo se nauživali ljepote impresivnog pogleda na čaroliju Zagreba u smiraj dana, nastavljamo do legendarne skulpture Antuna Gustava Matoša. Tog velikog pisca umjetnik Ivan Kožarić smjestio je na klupu da gleda na Zagreb. Malo je prostora za sve koji žele sjesti do ovog književnika koji je obilježio modernu.

Ostavljamo Matoša da pazi na grad, a mi se spuštamo stepenicama do Radićeve ulice i evo nas već na kraju naše šetnje gornjogradskim znamenitostima. Na Trgu bana Jo-

U Varaždinu ni kiša nije mogla poremetiti naš plan

sipa Jelačića smo. Još idemo do Manduševca provjeriti priču kako je Zagreb dobio ime. Tek je prvi dan na izmaku, a već smo toliko doživjeli, vidjeli, naučili.

3. svibnja 2013., Maksimir, Zoološki vrt, Tehnički muzej, susret s Gradonačelnikom

Što rade Hajdukovi navijači na Dinamovom stadionu? Uspoređuju ga s Poljudom! Uvjerila sam se u to na terenu. Oni, pak, učenici koji navijaju za Dinamo ovdje su došli na svoje. Sreći nema kraja! Plava boja i zelena trava imaju gotovo terapijski učinak na sve nas – potpuno razbuđeni nastavljamo u dan.

Točno ispred stadiona, dok pokušavamo uhvatiti zeleno na semaforu, pogled nam se zaustavlja na ulaz u zagrebački Bois de Boulogne. Nastajao krajem 18. i početkom 19. stoljeća na rubnim dijelovima grada park Maksimir osim šuma, livada, jezera i potoka,

koji su ujedno staništa raznim biljkama i životinjama, pružio je dom i Zoološkom vrtu.

Neki su brzo pozdravili životinje, dok su drugi poželjeli ostati i duže. Ali u dogovoreno vrijeme svi već čekaju na polazak. Vozimo se autobusom kroz centar do Tehničkog muzeja koji je prepoznao potrebe učenika pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori izašavši nam maksimalno u susret.

Parkiramo autobus, a na nas ovdje već čekaju voditelj poslova za promidžbu i marketing Miljenko Paunović te ravnateljica Markita Franulić. Pružam srdačnoj gospođi Franulić mali darak te me oduševljava radosna zahvala koju ravnateljica pokazuje govoreći: *Katedrala svetog Tripuna!* Saznajem da se detaljno upoznala s ljepotom i značenjem Kotorske katedrale tijekom studija povijesti umjetnosti.

Stručni vodič nam na zanimljiv i učenicima pristupačan način predstavlja Demons-

U Velikom Taboru s kostimiranim stručnim vodstvom

tracijski kabinet Nikole Tesle. Inovacije ovog hrvatskog velikana znanosti navode neke da svijet dijele u dva razdoblja, prije i poslije njegovih otkrića. U kabinetu za pokuse vodič proziva učenike koji rado pristaju biti pokusni kunići. Drugi ih širom otvorenih očiju gledaju i upijaju znanje.

Silaskom u rudnik vidimo spominjane fiktivne likove rudara Miška i Piška. Šetnju muzejem, razgledavanje dubrovačkog tramvaja, prvog hrvatskog automobila, Vrančićevog padobranca i ostalih zanimljivih eksponata prekida zvono koje nas poziva da je vrijeme za planetarij. Uljuljkani u ljepote noćnog neba teško se ponovno privikavamo na danje svjetlo. Svi su znatizeljni što je sljedeće.

Parkirali smo autobus kod zgrade Gradskog poglavarstva, prelazimo Vukovarsku ulicu i dolazimo do fontana. Tu učenici pronalaze inspiraciju u vodi i njezinoj igri koja pod ovim sunčanim nebom i visokim temperaturama, nekarakterističnim za proljeće, djeluje itekako osvježavajuće. Grado-

načelnik grada Zagreba u svoj raspored brojnih aktivnosti i obveza uključio je i susret s učenicima hrvatske nastave u Crnoj Gori. Poklonivši monografiju Zagreba, fotografira se s nama ispred Nacionalne i sveučilišne knjižnice uz riječi pozdrava koje upućuje zajednici Hrvata u Crnoj Gori.

Slijedi ručak kojim nas Gradonačelnik časti na jezeru Bundeck. Voditelj njegovog ureda Stipe Zeba pozdravlja nas i želi nam dobrodošlicu u Zagrebu u kojem se od početka tako i osjećamo. Bundeck nam je prvi pravi predah u danu. Voda, hlad drveća, zelenilo svježe pokošene trave, sadržaji za igru poput tobogana i ljuľjački brzo nam gutaju predviđeno vrijeme.

Zagreb je glavno središte Hrvatske, političko, ekonomsko, sportsko, kulturno. Svi imaju neke svoje želje i željice koje unutar tempa ove terenske nastave nije moguće realizirati, zato sada slijedi malo slobodnog vremena prije večere. Neki najavljuju možebitne susrete s rodbinom i prijateljima, nekima je želja objedovati u McDo-

naldsu. Nije poanta u gladi, posebno nakon obilnog roštilja na Bundecku, bit je u iskustvu koje je nemoguće imati u Crnoj Gori, pravdaju mi se učenici. Neki već prijavljuju McDonalds, Bundeck, Avenue Mall kao trenutne lokacije na Facebooku, Foursquareu i ostalim društvenim mrežama.

4. svibnja 2013., Veliki Tabor, Muzej krapinskih neandertalaca, Trakošćan

Po jutru se dan poznaje, a suprotno svim prognozama, sunce je ponovno na našoj strani. Smjestili smo se u autobus. Razmišljam kako reći da je tempo jednako žestok kao jučer? Možda je najbolje reći da nas čeka predivan dan u kojem idemo na izlet u prošlost, bližu u dvorcima i dalju s neandertalcima.

Vožnja do naše prve današnje postaje dvorca Veliki Tabor protječe relativno opušteno s obzirom na to da vijugaju ceste po bregovima, a učenici trebaju zapamtiti što više kako bi rezultati u ponavljanju naučenog bili čim bolji. A ovdje pamtimo da prolazimo dijelom Hrvatske koji je dao dva vrlo poznata predsjednika. U Velikom Trgovišću rođen je Franjo Tuđman, u Kumrovcu Josip Broz Tito.

Nakon vožnje divotama zagorskih brega na brdu u daljini konačno pomalja dvorac Veliki Tabor. Lako nam je povjerovati da je ovo jedan od najbolje sačuvanih kasnosrednjovjekovnih i renesansnih dvoraca kontinentalne Hrvatske. U ljepoti arhitekture ovog dvorca uz kostimirano stručno vodstvo koje nam posreduje zanimljive priče i legende, ne samo da osjećamo život prošlosti nego smo u njega potpuno uronili. Soba za mučenje u dnu dvorca ipak nas podsjeća da smo sretni sa slobodama svojega vremena. Učeniku Vedranu koji sanja ovaj dvorac,

inače spomenik kulture nulte kategorije, pretvoriti u diskoteku očito ne smeta legenda o Veroniki Desiničkoj koja se tu noću rado šeta.

Vrijeme u Velikom Taboru je proletjelo. Slijedi vožnja autobusom do Krapine. Tamo nam je cilj posjetiti jedan od naj-suvremenijih muzeja na ovim prostorima Muzej krapinskih neandertalaca. Postav je osmišljen kao vremeplov kroz povijest svemira, Zemlje, čovjeka sve do današnjih dana s posebnim naglaskom na vrijeme neandertalaca. Upravo su oni prije 125 tisuća godina živjeli ovdje. Učenik Petar komentira kako su njegovi prijatelji baš poput ovih krapinskih kame-nodobnih stanovnika. Doduše, ne tim riječima, ali u tom smislu. Smijemo se.

Na putu od Krapine do Varaždina skrenuli smo s puta prema sjeveru kako bismo se vratili bližoj prošlosti, točnije vremenu druge polovice 13. stoljeća kada je kao dio obrambenog sustava Zagorske grofovije izgrađen prekrasan dvorac Trakošćan. Prvi poznati vlasnici su grofovi Celjski, nakon čega dvorcem gospodare velikaške obitelji. Za učinkjene usluge kralj Maksimilijan dodjeljuje vlastelinstvo na nasljedno uživanje banu i kardinalu Jurju Draškoviću. Dvorac će u vlasništvu obitelji Drašković biti sve do Drugog svjetskog rata. Danas je dvorac u vlasništvu Republike Hrvatske, otvoren za posjetitelje. Čuli smo stručno vodstvo što nam imaju reći o povijesnim i kulturnim mijenama dvorca, a sada se upućujemo u šetnju brojnim prostorijama opremljenim eksponatima.

Ne čudi nas informacija vodiča da je ovo najatraktivniji hrvatski dvorac i ujedno jedan od najposjećenijih. Podno dvorca Trakošćan nalazi se jezero. Postoji mogućnost da vozimo pedaline i uhvati-

Učenici s gradonačelnikom grada Zagreba Milanom Bandićem

mo drugačiji pogled na dvorac, neostvariv bez pomicanja očišta na jezero. Zašto ne kad nam vrijeme to dopušta? Prije povratka u Zagreb, uživajući u jedinstvenom pogledu, okušat ćemo fizičke i orijentacijske sposobnosti vozeći pedaline. Večera će nam sigurno biti mnogo slađa, ako uopće usprijemo odoljeti finim zagorskim štruklima koje ovdje serviraju.

Iznenadjenje na kraju dana – posjetila nas je bivša voditeljica hrvatske nastave u Crnoj Gori prof. Marina Bastašić. Učenici joj radosno pružaju poklone koje su sami izradili te nam i ova večer prolazi u veselom druženju.

5. svibnja 2013., Varaždin, Stari grad, Muzej kukaca, Arena Centar

U sjeverozapadnoj Hrvatskoj nalazi se posljednji grad našeg itinerara Varaždin. Smješten na raskršću putova koji vode od Bečke zavale k obali Jadrana i dravsko-panonskog pravca, Varaždin je u povijesti bio jako gospodarsko središte. I danas je uz Zagreb najvažnije gospodarsko i kulturno središte ovoga dijela Hrvatske.

Otkrivanje varaždinskih ljepota započinjemo posjetom

najvažnijem arhitektonskom spomeniku tvrđavi zvanoj Stari grad unutar koje se smjestio Gradski muzej Varaždin. Njegov ravnatelj Miran Bojanić Morandini osigurao nam je posebne pogodnosti. U sklopu ovog muzeja djeluje i Entomološki odjel u palači Herzer koji ćemo posjetiti nakon što pogledamo stalni postav kulturnopovijesnog odjela.

Stručni vodič inspiriran eksponatima otkriva zanimljive povijesne činjenice kao na primjer da su u Varaždinu rođeni poznati hrvatski jezikoslovac Vatroslav Jagić te Ivan Kukuljević Sakcinski koji se odvažio u Hrvatskom saboru održati prvi govor na hrvatskom jeziku. Do 1843. godine u Saboru se govorilo latinskim jezikom.

Muzej kukaca u imponantnom prostoru palače Herzer oduševljava učenike. Gledam ih, izvlače znatizeljno ladice, gledaju leptire, fotografiraju ih da bi ih potom uredno vratili na mjesto. Jedan dio njih okupio se oko igrice na *touchscreen* zaslonima koje testiraju poznavanje svijeta kukaca i prirode općenito. Ubrzo mi javljaju – novi rekord je postignut, upisano je ime Tivta! Ra-

Učenici se obradovali svojoj bivšoj nastavnici Marini Bastašić

dosni smo i ponosni.

Napuštamo čarobni svijet kukaca i uranjamo u idilu kiše. Naš turistički vodič za Varaždin Mirjana Mikac pristala je pomaknuti predviđeno vrijeme razgledavanja. I to unaprijed! Toliko je gospođa zanimljiva da zaboravljamo na kišu i pažljivo je slijedimo prolazeći pored brojnih crkvi i palača iznimnih arhitektonskih vrijednosti. I dok tako šetamo pod kišobranima, nailazimo na statuu Grgura Ninskog. I tu je zaista potrebno zastati, dotaknuti mu nožni palac i zaželjeti nešto stvarno dobro. Inače nam se neće ostvariti. Dok gospođa Mikac govori o trima inačicama skulpture ovog biskupa, a koje je radio Ivan Meštrović, nekima je najvažnije pitanje jesu li svi oni jednako učinkoviti kao željomati.

Rođena Varaždinka na kajkavskom narječju pripovijeda nam legendu o nesretnom Štefu kojeg je bolio zub pa je uzrokovao veliki požar. Karika koja nedostaje da se ovdje ustanove uzročno-posljedične veze jest cigareta. U Štefovo se vrijeme vjerovalo da opetovano povlačenje dima cigarete smanjuje zubobolju. Zbog požara, a zapravo zubobolje, Varaždin je prestao biti glavnim gradom Hrvatske.

Kiša i dalje pada, nama to i dalje ne smeta. Preostaje nam otići na još jedno mjesto, čuveno Varaždinsko groblje koje je stvarano po zamislima vizi-

onarske duše Hermana Halle-
ra. Nije ovo groblje samo počivalište mrtvih već izvanredan primjer parkovne arhitekture i spomenik prirode. Valja nam sada pogledati i možda najvrjedniji spomenik na varaždinskom groblju. *Andeo smrti*

djelo je kipara Roberta Fran-
geša Mihanovića, a simbolički prikazuje opraštanje živih od mrtvih.

A mi se puni dojmova opraštamo od Varaždina. Autobus nas vozi za Zagreb. Odluka je donesena, umjesto sutra, danas idemo u šoping u Arena Centar.

Večeras ćemo kao i prethodnih večeri spontano organizirati žurku, možda će ova imati pomalo sjetan i oproštan karakter.

Sve što je bilo predviđeno planom ispunjeno je. Sutra se puni znanja, lijepih iskustava i naravno, fotografija, vraćamo kući, u najdražu nam Boku kotorsku.

Zajednička fotografija ispred dvorca Trakošćan

„Krajevi kao i bića imaju dušu“

Glazbena tradicija Boke prati ovaj narod tijekom stoljeća opstajući kroz različite forme i do današnjih dana. Pjevalo se i pjevat će se našoj miloj Boki, a da se Boka voli srcem i pjesmom pokazali su mladi gimnazijalci izvedbom pjesme „Bokeljska noć“.

Piše:
Dijana Milošević

„**K**rajevi kao i bića imaju dušu kojom su nam bliži ili dalje, a usred ove prirode, gdje nam se čini da smo se vratili u prve dane zemlje, samo čovjek koji žudi za najdubljom samoćom može da se osjeti potpuno blizak toj beskrajnoj melankoliji.“⁽¹⁾

1 O Boki - Frano Alfirević

U sklopu razvoja kulturne suradnje i poticanja duhovnog razvoja mladih, u petak, 10. svibnja, u 19.00 sati, u prostorijama Amfiteatra Srednje škole Kotor, održan je poetsko-glazbeni program „Krajevi kao i bića imaju dušu” u organizaciji Kluba mladih Hrvatskoga građanskog društva Kotor i Gimnazije Kotor.

Jednosatni program, tematski vezan uz bogatu tradiciju Boke kotorske i njezine kulturne vrijednosti, odisao je prepoznatljivim bokeljskim i mladenačkim duhom. U poetsko-glazbeni prikaz Boke kotorske gledatelje je uvela klapa Incanto, kao gost programa.

Nakon uvodne klapske pjesme, nositelja kulturnih vrijednosti Boke, magičan pejzaž Boke oslikavali su učenici Gimnazije Kotor odlomcima iz bogatoga književnog opusa ovog podneblja i poznatim stihovima bokeljskih pjesnika.

Na neizbježnost prenošenja naslijeđa i čuvanja bogate baštine podsjetili su riječima naši starih:

*„Svaki pravi grad zida se
tri puta:
prvi put od kamena,
drugi put se gradi uz pomoć
riječi i duha,
a treći put kada sačuva
riznicu
bogatih zbivanja iz svoje
prošlosti.”*

Glazbena tradicija Boke prati ovaj narod tijekom stoljeća opstajući kroz različite forme i do današnjih dana. Pjevalo se i pjevat će se našoj miloj Boki, a da se Boka voli srcem i pjesmom pokazali su mladi gimnazijalci izvedbom pjesme „Bokeljska noć”.

Bogata jezična kultura ovog podneblja ogleda se i u očuvanome tradicionalnom bokeljskom govoru, koji pamte starije generacije. Kako mladi

Folklorna grupa OŠ Savo Ilić

Kazališna grupa Lanterna

Klapa Incanto

Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore čuvaju od zaborava izvorni govor bokokotorskog područja prikazali su u igrokazu „Čaga i kalenda” članovi dramske sekcije Kluba mladih HGD CG - Kotor.

Hrvatsko građansko društvo u svojim nastojanjima da očuva kulturne vrijednosti ovoga kraja posebno njeguje bogatu kulturnu ostavštinu svojih predaka i glazbenu tradiciju mandoline, kao karakterističnog instrumenta ovoga područja. Mandolinski orkestar Hrvatskoga građanskog društva Kotor izvedbama skladbi „Šjora Mare” i „Vozi, vozi” oslikali su glazbeni život Boke i njezino bogato civilizacijsko naslijeđe.

Kako naši najmlađi njeguju tradiciju pokazali su gosti programa, folklorna sekcija iz Osnovne škole „Narodni heroj Savo Ilić”.

U suvremenom ritmu pjesme „Kotor” grupe Galija mladi glazbenici Gimnazije Kotor, mladenački i razigrano, obogatili su završni dio programa.

Mandolinski orkestar HGDCG

Učenici kotorske Gimnazije

U POVODU PROSLAVE DVA STOLJEĆA OD ROĐENJA PETRA II. PETROVIĆA NJEGOŠA NA CETINJU POSTAVLJENA SKULPTURA

„U čast Njegoševe misli”

“Njegoš na najbolji mogući način pokazuje kako jedno umjetničko djelo produžava samog autora i kako predstavlja bogatstvo za generacije koje dolaze i inspiriraju se njegovim djelom.”

Skulptura Dimitrija Popovića „U čast Njegoševe misli“

Piše:

Danilo Ivezić

Na Cetinju je 18. svibnja 2013. godine u organizaciji prijestolnice Cetinja i Narodnog muzeja Crne Gore, u parku između Biljarde i Vladinog doma, svečano otkrivena skulptura „U čast Njegoševе misli“, a u Biljardi je otvorena izložba Dimitrija Popovića iz ciklusa „Misterijum luče mikrokozma“ - u povodu 200-te godišnjice rođenja Petra II. Petrovića Njegoša.

Jedan od najznačajnijih ovogodišnjih kulturnih događaja na Cetinju, ali i u Crnoj Gori, počeo je svečanošću na Trgu revolucije, gdje je smještena skulptura Dimitrija Popovića „U čast Njegoševе misli“. Skulptura je poklon Dimitrija Popovića i Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske prijestolnici Cetinju – u povodu proslave dva stoljeća od Njegoševa rođenja.

Mnogobrojnim posjetiteljima, među kojima su bili predsjednik Crne Gore Filip Vučinić i predsjednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić, te mnogobrojni ugledni gosti iz drugih gradova i zemalja okruženja, obratili su se: gradonačelnik prijestolnice Cetinja Aleksandar Bogdanović, predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr. sc. Radomir Pavićević i autor Dimitrije Popović.

Gradonačelnik Aleksandar Bogdanović zahvalio je autoru i Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske na dragocjenom poklonu.

– Onaj koji polazi i koji traga nerijetko će na svom putu naići na igrokaze i sjećanja na mjesto s kojeg je sve počelo – s kojeg je krenuo. A ova noć, jedna je od tih – kada svjedočimo veličanstvenom povratku. Naš cijenjeni stvaralac, naš dragi prijatelj i naš sugrađanin večeras je opet među

Aleksandar Bogdanović, gradonačelnik Cetinja

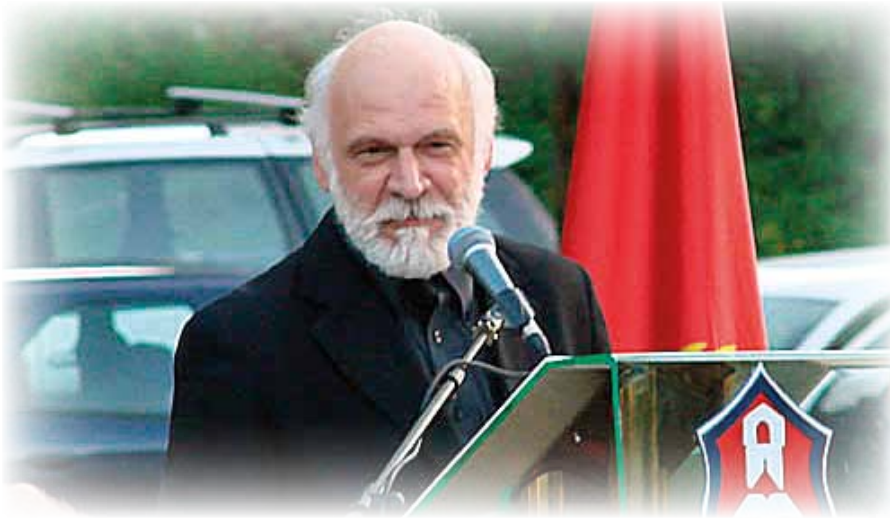
Radomir Pavićević, predsjednik NZCH

svojim Cetinjankama i Cetinjancima, u svojoj Crnoj Gori. Iako se, prateći Dimitrijevićev rad, s pravom može reći kako on zapravo nikada nije napuštao svoje Cetinje, lovčenski kamen i vrhove – večeras smo okupljeni posebnom prilikom. A ta prilika nije oličena samo u otkrivanju monumenta koji će bitno pridonijeti skladu historijske jezgre našega grada, već i u momentu koji simbolizira svojevrsnu krunu Dimitrijevićevog traganja kompleksnim stazama Petra II. Petrovića Njegoša. Jer, od večeras, na ovome mjestu, trajno će ostati dragocjen trag Dimitrijevićevе motivacije,

impresije i traganja za Njegoševim likom i djelom – i to baš nadomak njegove Biljarde.

Predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske dr. Radomir Pavićević rekao je kako je oduševljen prilikom da na Cetinju oda počast svome omiljenom pjesniku.

- Njegoš pripada nama, ne samo kao Crnogorcima, već prije svega nama – kao Europljanima. Otud odanost Njegošu nije i ne smije biti tek prostodušno idolopoklonstvo. Naprotiv, odanost Njegošu je veoma ozbiljan, trajan i kritički dijalog o njemu – rekao je Pavićević.

Dimitrije Popović

Dimitrije Popović rekao je kako je uzbuđen time što je u svome rodnom gradu i što je događaj upriličen u blizini Njegoševe Biljarde.

- Njegoš na najbolji mogući način pokazuje kako jedno umjetničko djelo produžava samog autora i kako predstavlja bogatstvo za generacije koje dolaze i inspiriraju se njegovim djelom – istaknuo je Popović.

Slavni umjetnik objasnio je i simboliku skulpture „U čast Njegoševe misli“.

- Skulptura simbolički predstavlja tu čovjekovu uzaludnu težnju ka spoznaji apsoluta. Visoki rostfrajni krak, usmjeren prema nebu, upućuje na nedokučivost kozmičkog misterija, dok drugi, niži, također zašiljeni rostfrajni krak sugerira ograničeni domet čovjekove spoznaje. Ljudska glava metamorfozne anatomije izražava težnju duha zarobljenog u „tjelesnoj tamnici“. Čovjek kao kažnjenik zemaljskog bitka živi svoju tragičnu sudbinu, svjestan tajne koju ne može spoznati. Možda je može spoznati tek u smrti jer, kako Njegoš kaže – Ovoga su u grobu ključevi – naveo je Popović.

Nakon uvodnih obraćanja, skulpturu „U čast Njegoševe misli“ svečano su otkrili Di-

mitrije Popović, gradonačelnik Aleksandar Bogdanović i predsjednik NZCH Radimir Pavićević.

U drugome dijelu večeri uslijedilo je otvaranje izložbe radova Dimitrija Popovića pod nazivom „Misterijum luče mi-

krokozma“. Događaj je upriličen ispred Njegoševe Biljarde – prisutne su pozdravili direktorica Umjetničkog muzeja Crne Gore Ljiljana Zeković i književnik Pavle Goranović, a izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti Olga Perović.

- Ovdje, u Njegoševoj Biljardi, poeta i slikar uspostavili su odnos stvoritelja i stvaratelja. Njihova veza je čvrsta, ne

samo preko misli i ideja, već i njihovim psihofizičkim formiranjem, u nadrealnom prostoru Cetinjskog polja, čije su energetske moći mogli osjetiti i utjelotvoriti samo odabrani – rekla je Zeković.

Goranović je naglasio kako Dimitrijeve slike predstavljaju istinska svjedočanstva Njegoševe neprolazne misli.

- Otud pomišljam kako bi Njegoševa bilježnica bila obogaćena ovim Dimitrijevim radovima. I stoga je ovo pripovijest o nenapisanom – istaknuo je on.

Veličina Dimitrija Popovića, kako je rekla Olga Perović, leži u tome što je riječ o umjetniku koji „zna znanje“.

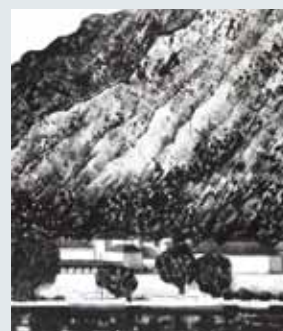
- A to je tvrdnja koja se može izgovoriti samo za velike, što Dimitrije Popović i jest – zaključila je ona.

Na završnom dijelu događaja poznati crnogorski glumac Slobodan Marunović, u dvo-

rišnom dijelu Biljarde, nastupio je s monodramom „Potonja ura Njegoševa“, čije izvođenje bilježi značajnu obljetnicu - 25 godina.

Uoči svečanosti gradonačelnik Cetinja Aleksandar Bogdanović priredio je prijem za delegaciju Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske u svome kabinetu.

**U POVODU MANIFESTACIJE „NOĆ MUZEJA“ U POMORSKOME
MUZEJU CRNE GORE – KOTOR OTVORENA IZLOŽBA
AKADEMSKOGA SLIKARA VASKA LIPOVCA**

U svoju matičnu luku večeras su uplovila umjetnička djela našega uglednog sugrađanina, akademskoga slikara i skulptora Vaska Lipovca, Kotoranina, i našla svoje pravo mjesto pod svodom barokne palače „Grgurina“

Piše:

Slavko Dabinović

Vasko Lipovac rođen je 14. lipnja 1931. u Kotoru. Godine 1955. u Zagrebu je završio Akademiju primijenjenih umjetnosti, a nakon završenih studija suradnik je u Majstorskoj radionici Krste Hegedušića.

Od 1956. godine priredio je više od 30 samostalnih izložbi, a bio je izlagač na više od 200 skupnih postava diljem svijeta. U Splitu je živio i radio od 1964. godine.

Dobitnik je mnogobrojnih nagrada za skulpturu, ilustraciju i javne spomenike, među kojima i prve nagrade za spomenik košarkašu Draženu Petroviću 1995. i za spomenik Marku Maruliću 1998.

Lipovac je prepoznat po svojim najčešćim motivima mornara i brodova, te ciklusu skulptura „Biciklisti“. Vasko Lipovac je i izvan hrvatskih granica priznat umjetnik, posmodernist u čijim se slikarskim i kiparskim radovima te u scenografijama uvijek prepoznavao prostor izrazitoga mediteranskog ugođaja, kolorita i istančanog humora.

Svoju posljednju veliku izložbu „More, sport, erotika, tri puta Lipovac“ priredio je u Galeriji umjetnina u Splitu.

Vasko Lipovac umro je 2006. u Splitu.

Dana 15. svibnja 2013. u povodu manifestacije Noć muzeja u palači „Grgurina“ otvorena je izložba „Akademijski slikar i skulptor Vasko Lipovac vraća se doma“.

Na otvorenju izložbe sin Vaska Lipovca, Mario Lipovac, apostrofirao je kako njegov otac nije zapravo nikada ni otišao iz Kotora jer sve što je radio imalo je pečat njegova djetinjstva i njegova Kotora. Prostor koji je Vasko stvarao i opisivao u svojim umjetničkim djelima je prostor koji je zajed-

Govornici na otvaranju: Marija Čatović, Mileva Pejaković Vujošević, Vesna Jurić Bulatović, Mario Lipovac

Mario Lipovac

nički, a ne prostor različitosti.

Gradonačelnica Kotora Marija Čatović rekla je kako u ime grada Kotora ima čast govoriti o izložbi „Vasko Lipovac vraća se doma“ u organizaciji Pomorskoga muzeja i udruge „Val“ iz Splita koji su omogućili da uživamo u djelima ovoga vrsnog umjetnika, rođenoga Kotoranina.

Direktorica Pomorskoga muzeja Crne Gore u Kotoru mr. Mileva Pejaković Vujošević istaknula je: „U svoju matičnu luku večeras su uplovila umjetnička djela našega uvaženog sugrađanina, akademskoga slikara i skulptora Vaska Lipovca, Kotoranina, i našla svoje pravo mjesto pod svodom barokne palače ‘Grgurina’, gdje je davne 1966. godine bila jedna od njegovih prvih samostalnih izložbi.“

Ona je dalje naglasila da ova institucija ljubomorno čuva Lipovčeva djela iz najranijeg razdoblja koje je naslikao za potrebe Muzeja, neposredno poslije njegova otvorenja 1952. godine, a to su portret kapetana Iva Vizna, kao i slika Vizinova broda „Splendido“, koje zauzimaju vidno mjesto u središnjoj dvorani.

Ona je predložila da se jedna ulica u Kotoru zove njegovim imenom jer on to zaslužuje kao jedan od najvećih bokeljsko-dalmatinskih stvaralaca.

Izložbu je na kraju otvorila pomoćnica ministrice kulture Republike Hrvatske Vesna Jurić Bulatović koja je, između ostalog, rekla: „Mislim da je divan naziv ‘Vasko Lipovac se vraća doma’ jer sudeći prema vašem odazivu, prema mnogobrojnim njegovim prijateljima, suvremenicima, susjedima, očito da se Vasko Lipovac stvarno vratio doma. Čestitam kolegama i direktorici Pomorskoga muzeja Crne Gore i Udruzi ‘Vasko Lipovac Val’ iz Splita na kvalitetnoj prezentaciji velikoga umjetnika Vaska

Muzička grupa „Škuribanda“

Mario Lipovac i Jovica Martinović

Lipovca, na doprinosu, do- broj suradnji, međunarodnoj suradnji između Hrvatske i Crne Gore. Svima koji su bili uključeni u pripremu realiza- cije ovoga velikog i vrijednog projekta čestitam i čestitam također i na doprinosu izlož- be velikoj manifestaciji Noći muzeja koja nastoji ostvariti novi, otvoreniji pristup mu- zejskoj turističkoj publici uz pomoć izložbi, propratnih do- gađaja, poput radionica i mu- zičkih događaja, a sve s ciljem stvaranja svijesti za očuvanje kulturne baštine te stvaranja kulture posjeta muzejima, uz stimulativne oblike ponude muzeja u sklopu turističkoga sektora te jačanja međumu- zejske suradnje.“

Da ugođaj otvaranja izlož- be bude potpun pridonijela je muzička grupa „Škuribanda“ iz Kotora koja je autentičnom pjesmom „Kotorskim ulica- ma“, ali i Škaljarskim kolom dovela mnogobrojne Kotora- ne i goste do Lipovčeve rodne kuće u Škaljarima.

Ovakvome važnome kultur- nom događaju gdje se kotor- skoj publici predstavio jedan od najznačajnijih likovnih stvaralaca nazočio je veliki broj javnih i kulturnih radnika kako iz grada Kotora, tako i iz Splita i regije, ali vrlo je čud- no i zabrinjavajuće da ovako važnome kulturnom događaju nije nazočio nitko iz Ministar- stva kulture Crne Gore iako su bili uredno pozvani i unatoč tome što je ovaj kulturni do- gađaj koji je značajan kako za Crnu Goru tako i za Hrvatsku otvorila pomoćnica ministrice kulture Republike Hrvatske. Posebno je važno napomenuti da je Vasko Lipovac jedan od najvećih umjetnika koji potje- če s ovih prostora. Vjerujemo da ovo nije dobar primjer kul- turne suradnje dviju država jer kultura je most koja spaja ljude, institucije i gradove...

Vesna Jurić Bulatović,
pomoćnica ministrice kulture Hrvatske.

ANDRIJA KRSTOVIĆ

Razgovor vodio:
Mirko Vičević

Prisjetimo se na početku ovoga razgovora kakav je bio Andrija Krstović kao mlađić, kao aktivan i strastveni sportaš, danas ribolovac?

Počašćen sam što će se moje ime naći na stranicama našega Hrvatskoga glasnika u rubrici - Ličnost izbliza. Pa, evo, da se predstavim našim čitateljima.

Rođen sam u Tivtu 25. srpnja 1935., prelijepome bokeljskome mjestu na zaravni podno brda Vrmca, u predjelu zvanom Mažina. Tu sam proveo svoje sretno djetinjstvo uz dragu majku Danicu i uzornog oca Tripa. Postojanje Pomorskog arsenala koji je izgradila Austro-Ugarska daleke 1889. godine bio je za građane Tivta izvor života. Tu su stasale mnoge generacije vrhunskih majstora raznih profila, koji su bili zaposleni na remontu ratnih brodova raznih država koje su se u to vrijeme smjenjivale. Tako je i moj životni

Andrija 1939.

put, kao i većini mojih sugrađana, bio predodređen da svoj zanat počinjem izučavati u Arsenalu. Osnovnu školu završio sam u rodnome mjestu i nastavio daljnje školovanje u Srednjoj mornaričkoj školi koja je u to doba bila u

Andrija danas

sastavu Pomorskog arsenala. Izučio sam zanat za brodske mehaničara i svoje znanje usavršavao na remontu ratnih brodova u Arsenalu koji se u to vrijeme zvao Mornaričko-tehnički remontni zavod „Sava Kovačević“. Životni putovi od-

**Vaterpolo klub „Neptun“ - Tivat 1971.god.
(Andrija prvi s lijeva - stoji)**

veli su me u kasnijim godinama u Stambeno-komunalno poduzeće i Dom zdravlja u Tivtu, odakle 1996. godine odlazim u mirovinu.

Od najranije mladosti počeo sam se baviti sportom u ondašnjem sportskom društvu „Partizan“. Sport je zaista moja velika ljubav, strast i inspiracija. S mojim vršnjacima, dragim prijateljima iz moje mladosti, igrao sam i plivao u tivatskome vaterpol-

skom klubu „Neptun“, igrao u rukometnom i košarkaškom klubu „Partizan“ iz Tivta. U Republici Crnoj Gori bili smo prepoznatljivi kao vrhunski sportski klubovi i pojedinci, a dobili smo mnoge pehare, odličja i priznanja za postignute uspjehe u sportu. Za 15 godina aktivnog rada u rukometu 1970. godine Rukometni savez Jugoslavije dodjeljuje mi brončanu medalju. Bavljenje sportom imalo je tada uzvišeno

**Rukometni klub „Partizan“ – Tivat , 1966. god.
(Andrija prvi s desna -kleči)**

značenje, i duhovno i tjelesno, bilo je to druženje mladosti, uz putovanja po cijeloj ondašnjoj

Jugoslaviji na razna republička i državna natjecanja. Međutim, najjači „okršaji“ događali su se na lokalnom nivou, suparništvo među klubovima bokeljskih gradova i mjesta bilo je jako. Natjecateljski duh sportaša poticao je i vatrene navijače te obožavatelje. Tako sam i ja imao navijačice koje su me pratile odnosno obožavateljice u malome primorskome bokeljskome mjestu Đurići. Bile su to sestre Mira, Zlatka i Zdenka Andrić. Mladost, sport i simpatije učinile su svoje. Doletio je ubrzo mali anđelić Amor i moja draga navijačica i velika ljubav Zlatka iz Đurića postala je moja supruga. Godine 1955. vjenčali smo se u Tivtu, zakleli se na vjernost u dobru i zlu. Zlatka dolazi u moj dom u Tivat gdje su je moji roditelji dočekali s velikom ljubavlju i ona je njih prihvatila kao svoje roditelje. U tome zajedničkom životu doživjeli smo puno za-

**Sa suprugom Zlatkom
Đurići 1958. god.**

dovoljstva, ali bilo je i nedaća, kao i u svakom životu. Moja draga supruga Zlatka donijela je na svijet dvije divne kćeri, Selmu i Vanju. Naš zajednički život u slozi i ljubavi trajao je punih 58 godina, a tada je došla opaka bolest i prošle godine odvela zauvijek moju dragu Zlatku, mamu i baku. Za njezina života naša kćerka Vanja podarila nam je unuku Reu koja danas ima 21 godinu.

Nego, da se vratimo vedrijim temama, mojoj drugoj ljubavi - sportu. Kao aktivni sportaš bio sam vrlo cijenjen i poštovan pa sam u kasnijim godinama bavljenja sportom bio postavljen za trenera u vatrepolu, plivanju i rukometu. Ono što danas mogu reći, a imam zavidan broj godina provedenih u sportu, je to da sam zahvaljujući sportu ispunio svoja mladenačka očekivanja - bilo je uspjeha i priznanja. Sportu sam dao puno, a vratio mi je istom mjerom, ispunio je sva moja očekivanja. U vremenima kada sam se ja natjecao, sport je bio drukčiji

**Košarkaški klub „Partizan“ – Tivat 1956. god.
(Andrija drugi s desna - kleči)**

nego danas. Bila je to zabava, a svi smo bili ponosni na postignute rezultate, uživali smo poštovanje okoline. Danas se često s nostalgijom prisjećam tog vremena. Sport je postao biznis, podliježe strogim zakonima ekonomije te mislim kako je zbog toga izgubio svoju draž. Danas su sportaši najamniji radnici, plaćenici, malo je onih koji se još bave sportom amaterski i iz ljubavi. Klubovima dominiraju bogati spon-

zori, uvjeti za pripreme su vrhunski, ali na žalost sve više se uzimaju dopig sredstva itd. Stoga mogu reći da mi je drago što sam se bavio sportom u vrijeme moje mladosti kada je to bila istinska igra i užitak.

U mirovinu sam uplovio s ribičkim štapom. Godine čine svoje pa sam bavljenje navedenim sportovima zamijenio drugom strašću, a to je ribolov. Sudjelovao sam i još uvijek sudjelujem na raznim

Dobar ulov - 1970. god

U mirovini sa ribičkim štapom – Tivat 2002.god.

natjecanjima u ribolovu i postigao sam zavidne rezultate za koje sam primio trofeje i priznanja.

Vlasnik ste Dinamove članske iskaznice iz 1936. godine. Tada su članske iskaznice bile kartonske dok su danas elektroničke. Koje pobjede NK Dinama pamтите?

Ah, Dinamo! Što da Vam kažem, Dinamo je važan dio moga sportskog bića. Punih 50 godina sam njegov član. Kao navijač ispratio sam mnoge velike i sjajne generacije. Sezdesetih godina kada je Dinamo osvojio četiri kupa „Maršala Tita“ (1960., 1963., 1965. i 1969.) i igrao još dva finala, ja sam već bio njihov vatreni navijač. Ipak, za mene je bila posebna godina 1967. kada je prvi europski trofej stigao u vitrine „modrih“. U finalu Kupa velesajamskih gradova pao je moćni Leeds United. Još pamtim tadašnji sastav „modrih“: Škorić, Gračanin, Brnčić, Belin, Ramljak, Blašković, Čerček, Pirić, Zambata, Gučmirtl, Rora. Bila je to sjajna generacija. Jednako dobra bila je i generacija koju je 1982. godine vodio slavni trener Miroslav Ćiro Blažević i koja je donijela

na Maksimir četvrti put titulu prvaka Jugoslavije. U tom sastavu bili su: Zajec, Cerin, Kranjčar, Deverić, Mlinarić... Sve su to bili vrhunski majstori. Bilo je velikih pobjeda, ali i velikih poraza, međutim moja ljubav prema Dinamu nije prestala do današnjih dana.

Tivat se posljednjih godina ubrzano mijenja. Kako to doživljavate?

Znate, svako vrijeme donosi neke promjene, ovisno o ekonomskim i političkim događajima, pa tako i Tivat prolazi tu fazu promjena. Rođeni sam Tivčanin i jako volim ovaj grad, nikada ne bih ni pomislio da iz njega odem. Sretan sam kad vidim da Tivat napreduje, da se gradu i građanima nude mnoge mogućnosti za napredak i blagostanje. Naravno, to ne znači da ono vrijeme u kojem je stvarala moja generacija nije valjalo, naprotiv. Mislim da smo iznijeli uspješno breme jednog teškog vremena, poslijeratne obnove i da je do danas Tivat kao grad postigao znatne pozitivne promjene.

Današnje generacije preuzele su svoj dio odgovornosti koje donosi ovo sadašnje vrijeme, na njima je da ga urede kako misle da je najbolje. Ono što treba istaknuti i što je važno jest da Tivat postaje turističko odredište. Polako, ali sigurno vraća se na turističku kartu Europe i svijeta što budi nadu mlađim generacijama koje u njemu stasaju da će im budućnost biti svjetlija i uspješnija. Moram istaknuti da u vrijeme ubrzanoga razvoja, kako ste to rekli, kada veliki utjecaj imaju novi trendovi, nova tržišna ekonomija, moramo voditi računa o tome da sačuvamo svoju autentičnost odnosno prepoznatljivost, posebno u ovakvoj multietničkoj sredini jer tada je to istodobno jamstvo stabilnosti i mira svi-

ma onima koji dolaze k nama, kao i nama samima.

Imate li koji neostvareni san, nešto što biste još željeli postići?

Imao sam neostvarenih snova, kao što ih svi imamo. Moja sportska aktivnost u mladosti i vrijeme aktivnog bavljenja sportom bila je povezana uz mnoga putovanja diljem naše zemlje, a ponekad i izvan granica. Uvijek sam imao želju da me na tim putovanjima i dalje hrabri moja draga navijačica, moja životna suputnica Zlatka. Zbog obiteljski obveza rijetko nam se ispunjavalo to zadovoljstvo i za time sam uvijek žalio, bio je to san koji je trajao ali se nikada nije ispunio do kraja.

Aktivan ste član Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore od samog osnutka. Kako ocjenjujete rad u proteklih jedanaest godina i koji su Vam najdraži projekti koji su u tom razdoblju realizirani?

Da, tako je, aktivan sam član Društva od njegova osnutka 2001. godine. Obnašao sam odgovorne dužnosti, bio sam član predsjedništva koje je izabrano na Drugoj redovitoj godišnjoj skupštini u Tivtu početkom 2003. godine. Zbog formiranja podružnice u Tivtu i rada na terenu, krajem 2003. godine predsjedništvo me je razriješilo dužnosti člana predsjedništva i postavilo za povjerenika za grad Tivat, a tu dužnost i danas obnašam sa zadovoljstvom i na ponos predsjedništva Društva. U povodu proslave pete obljetnice od osnutka Društva 2006. godine dodijeljena mi je plaketa-priznanje za doprinos u ostvarivanju ciljeva Društva.

Nepobitno je da je takva udruga kao što je HGDCG bila

Predsjedništvo HGDCG od 1.03.2002. - 20.11.2003., (Andrija drugi s desna)

potrebna, pogotovo u onim teškim danima nakon rata u okruženju, trebalo je okupiti Hrvate u želji da pokažemo sebi i drugima kako postojimo na prostorima Crne Gore, kako smo tu kao nacionalna manjina koja je po brojnosti najmanja, ali zato iznimno bogata po svom kulturnom, civilizacijskom i duhovnom naslijeđu.

Rad Društva u proteklih jedanaest godina mogu ocijeniti kao vrlo uspješan bez obzira na to što je tu bilo i nesuglasica i sumnji među članovima i udrugama s kojima je Društvo surađivalo, ali sve se to uspješno prevladati. Što se tiče projekata koji su meni bili značajni, mogao bih reći da ih je bilo više, a istaknuo bih kao najvažniji - nastavu na hrvatskome jeziku koju je iniciralo naše Društvo, a započela je 2004. godine, zatim višegodišnje ljetovanje naše djece u Zagrebu i najnoviji projekt koji je na mene zaista ostavio poseban dojam, a to je snimanje HRT-ove emisije „Lijepom našom“ u Tivtu prošle godine.

Ako biste imali priliku, kamo biste otputovali na sedam dana?

Sada, kada sam ostao bez supruge, ne bih poželio nikakvo putovanje. Da se nije dogodilo to što jest, otputovao bih s mojom Zlatom i ribarskom opremom na otok Lastovo. Tamo sam služio vojni

rok u bivšoj Jugoslaviji pa mi je otok Lastovo što se tiče prirodnih ljepota ostao u sjećanju kao raj na Zemlji.

Gosp. Vičeviću, zahvaljujem Vam na kraju ovog razgovora što ste mi omogućili da se predstavim čitateljima Hrvatskoga glasnika, koje ovom prilikom srdačno pozdravljam.

Andrija prima plaketu-priznanje od predsjednika HGDCG dr. Ivana Ilića, 2006.god.

Tivćani osvojili jedan od vrhova Himalaja

„To je neobičan osjećaj koji jednostavno nitko ne može opisati u nekoliko rečenica. Svaki uspon na vrh predstavlja jedan osjećaj postignuća, zadovoljstva, ponosa zbog uspjeha, kada postajete svjesni da ste trud koji ste uložili u pripreme realizirali uspjehom.“

Piše:

Miroslav Marušić

Nisu krili zadovoljstvo, ushićenje i ponos dok su nam opisivali himalajsku ekspediciju osvajači svjetskih vrhova, Ivan Perčin i Antonio Škanata, članovi Planinarskoga kluba „Pestingrad“ iz Kotora.

Gosti emisije „Tragom Hrvata Boke i događaja“ na konsta-

taciju novinara „bio sam jako iznenađen kada sam čuo da ste u baznom kampu na Himalajama jer kada smo razgovarali govorilo se o Andama“, naši planinari su rekli: „Stjecajem okolnosti otišli smo na drugi kraj planeta. Vrhovi ne mogu pobjeći, oni vas uvijek čekaju. Danas u svijetu elektroničkih komunikacija također ne možete pobjeći, htjeli smo po domaćem zatvo-

riti škura dok bura ne prođe, odnosno dok ne osvojimo vrh Island Pik, ali čakulona od Facebooka učinila je svoje.“

„Otputovali smo preko Beograda za Katmandu, glavni grad Nepala, preko Dubija. U ekspediciji koja je trajala 21 dan s namjerom da osvoji Island Pik bilo je petnaest članova. Nakon dolaska u Katmandu uputili smo se prema jednome malom gradiću

Antonio Škanata:

Ima jedna zanimljiva anegdota uoči smog polaska na osvajanje vrha. Jedan od mlađih članova ekspedicije rekao je: „Vrijeme je da dočekamo i taj završni uspon na Island Pik, da se gore popnemo živi i zdravi i da se vratimo nazad živi i zdravi, da se na kraju kući vratimo iste pameti.“ Jedan od najstarijih članova ekspedicije, iskusni planinar, odgovorio mu je: „Vjerojatno će to sve tako biti dobro, popeti se živi i zdravi, spustiti se u bazni kamp, ali sigurno nećeš poći kući iste pameti, poći ćeš sasvim drukčiji, a da toga nećeš ni biti svjestan.“

Upravo je to moć ekspedicionizma da na taj način djeluje na ljude.

Ivan Perčin:

Dok smo se vozili prema Radio Duxu na ovaj razgovor Toni me pitao gdje si? Jesi li se vratio kući? Ne, još uvijek sam na Himalajama. U kampu sam C2, trebat će mi još dugo vremena da se vratim. Zapravo sam fasciniran. Onaj tko dopusti da Himalaje jednom uđu u njega, stalno će razmišljati kako da se tamo vrati, a onaj tko ih doživi na pravi način - vjerojatno se nikada i neće spustiti s njih.

Lukli koji se nalazi u podnožju Himalaja na 2.800 metara nadmorske visine. Do Lukle se stiže malim avionom koji prima petnaestak putnika. To su mali dvomotorni elisni avioni. Lukla ima jedan od najizazovnijih aerodroma na svijetu. To je mala kratka pista pod nagibom na samoj litici, s jedne strane piste je provalija, a na kraju piste je planinski zid tako da piloti nemaju pravo na pogrešku, kaže naš sugovornik Antonio Škanata.

Taj gradić je ulazna kapija za sve ekspedicije koje se penju na vrhove u području Everesta. Planinarski savez Nepala naplaćuje ulazak odnosno uspon na vrhove Himalaja. Zanimljivo, postoje neki vrhovi na Himalajama na koje uopće nije dopušten uspon, dok se za dopuštene vrhove plaća dozvola koja uključuje i životno osiguranje.

Planinare iz Boke dočekli su Šerpe koji su bili obaviješteni o dolasku ekspedicija s ovih prostora. Šerpe, vodiči i nosači opreme, su pleme, budisti koji su podrijetlom s Tibeta i prije 600 godina prešli su na nepalsku stranu Himalaja tako da samo ime Šerpa znači - s istoka.

Svoj posao rade jako odgovorno, na prvome mjestu im je čovjek, ljudski život, sigurnost pa tek onda uspon i osvajanje vrhova.

Od Lukle do prvoga baznog kampa trebalo je prepješačiti jedan znatni dio koji je vrlo zanimljiv jer se krećete dolinom imponzantnih himalajskih rijeka preko kojih se prelazi visećim mostovima koji su okićeni tradicionalnim budističkim svetim zastavicama. Postupno svladavamo nadmorsku visinu, bazni kamp nas je čekao na nekih 5.200 metara. Da bi se stiglo do njega, morate napraviti takozvanu aklimatizaciju jer u principu penjači nikada ne prelaze više od 300 metara nadmorske visine tijekom jednog dana. Do kampa na 5.200 metara stigli smo samo dva dana pred završni uspon na vrh Island Pik (6.189 metara), dakle 30. travnja. Jedan dan smo se odmarali, pripremali, kontrolirali opremu“, kažu naši sugovornici.

„Drugog svibnja u jedan sat ujutro krenuli smo ka samom vrhu. Noć, temperatura -12, u jednom trenutku sam pogledao ispred odnosno iznad sebe i ugledao golemu zmiju ljudi s čeonim lampama i kada vidite gdje je onaj prvi, a gdje ste vi, nije vam ugodno pri pomisli koliko vam treba do njega.

Svitanje i uspon prema jednom od vrhova Himalaja poseban je i neopisivi doživljaj. Kada je već uvelike svanulo, bili smo na početku snijega i leda prema vrhu. Gazili smo vječiti led, vođa ekspedicije i Šerpe upozoravali su nas da su uvjeti potpuno drukčiji u odnosu na prošlu godinu, da je jako opasno, otvorilo se neočekivano puno ledenjaka odnosno pukotina u njima zbog klimatskih promjena, zatopljenja. Penjete se preko pukotina, preskačete ih. Mogu biti

jako opasne jer u svakom trenutku mogu se odlomiti i krenuti nizbrdo.

Prošli smo jedan dobar dio preko ledenjaka kako bismo došli do doline ledenjaka koja je neposredno ispod samog vrha Island Pika, s nagibom oko 60 stupnjeva. Mi smo imali puno teži uspon nego što je uobičajeno jer smo bili tamo na kraju sušnog razdoblja pa je prevladavao led, ledeni slapovi s kamenjem, kada se sve odronjava i takve uvjete nije očekivao ni naš vođa ekspedicije.

Uslijedio je završni uspon. Na samom vrhu, koji ima nekoliko kvadratnih metara, zadržali smo se vrlo kratko, ubrzo je uslijedilo veliko nevrijeme, snježna oluja. Vrijeme se na Himalajama mijenja svake minute nevjerojatnom brzinom.

Naš odlazak iz baznog kampa, osvajanje vrha Island Pika i povratak u bazni kamp trajao je oko petnaest sati, što iziskuje cjelovitog čovjeka, spremnog fizički i psihički“, kaže Ivan Perčin.

Granicu ste pomaknuli, osvojili ste vrh koji je veći od

Kilimandžara Uhuru (5.989 metara).

„To je neobičan osjećaj koji jednostavno nitko ne može opisati u nekoliko rečenica. Svaki uspon na vrh predstavlja jedan osjećaj postignuća, zadovoljstva, ponosa zbog uspjeha, kada postajete svjesni da ste trud koji ste uložili u pripreme realizirali uspjehom. Prirodna osobina čovjeka je da uvijek teži da napravi nešto više, jače i dalje tako da je to u osnovi ovoga našega ekspedicijskog puta, kao i daljnja tendencija, želja za još većim visinama.

Bili smo okruženi divovskim vrhovima Himalaja. Sam Island Pik (6.189 metara) po svom nazivu je vrh koji opisuje karakter čitave planine koja izvire iz glečerske doline, a sam naziv govori da je to otočni vrh. Na jeziku naroda Šerpa ima naziv Imja, što je također otočni vrh koji asocira kao da izvire iz mora.

Na samome vrhu bili smo vrlo kratko zbog promjene vremena. Vođa ekspedicije odmah je nakon mog uspona na tome malom platou od neko-

liko kvadrata ‘zaključao’ osvajanje te smo se morali ubrzano spuštati“, prisjeća se Antonio Škanata.

„Himalaja je najviši planinski masiv na planeti, dugačak skoro 2.500 kilometara, u prosjeku širok oko 300 km. Proteže se kroz pet država: Pakistan, Indiju, Kinu, Butan i Nepal. Mi doživljavamo ovaj naš uspon na Island Pik kao prvu stepenicu ka daljnjim himalajskim pohodima jer naš cilj su još veće visine koje se u alpinističkom žargonu zovu „grand slam ekspedicije“ na preko 8.000 metara, te pozivamo sve koji prepoznaju naš uspjeh da nam pomognu i podrže nas u našim nakanama.

Posebnu zahvalnost dugujemo Općini Tivat, JP „Vodovod“, Turističkoj organizaciji grada Tivta, ljekarni „Bosiljak“ iz Tivta, koji su prepoznali i pomogli u realizaciji ove ekspedicije.

Ekspedicionizam ima strašnu energiju, snagu i moć da mijenja ljudska stajališta, uvjerenja i navike zato što ekspedicionizam nije samo upoznavanje nekih dalekih krajeva svijeta i nekih neobičnih predjela, nego je to ponajprije susret s ljudima koji imaju svoju kulturu, religiju, običaje i nitko od nas s ovih ekspedicija ne vraća se kući isti.

Citirat ću poznatoga slovenskog planinara Nejca Zaplotnika koji je iz istočnjačke filozofije izvukao zaključak o ekspedicionizmu - *Onaj koji ispred sebe ima samo cilj, kada ga dostigne ostat će prazan, a o onaj tko u sebi ima cijeli put - imat će vječito cilj u sebi.*

Vrh je nešto što dođe samo po sebi, dolazni i prolazni, a cijeli put je bit onog čime se bavite i što želite i taj put vas sasvim promijeni“, zaključio je naš razgovor Ivan Perčin.

UZ DEVETI „ŽUĆENICA FEST“

ŽUĆENICA KAO BREND TIVTA

Piše:
Mašo Čekić

Sprvim ljubivicama u Tivtu je počeo ovogodišnji, deveti po redu, festival dobrog za sva čula „Žućenica fest“. Pokrenut 2005. godine, s ciljem da afirmira divlje jestivo bilje i tekovine bokeškog stvaralaštva u svim područjima života, „Žućenica fest“ postao je nezaobilazna manifestacija mnogobrojnih poklonika, stekao ugled i priznanja pa mnogi smatraju da je, uz druge vrijednosti, brend Tivta, ali i crnogorski gastronomski brend. Treba napomenuti da su organizatori Festivala članice tivatske Organizacije žena i emisija „Mali od kužine“ Radio Tivta.

Festival je uvršten u red značajnih festivalskih priredbi u Crnoj Gori, a kao putujuća manifestacija gostovao je u Zagrebu, Puli, Sremskim Karlovcima, Vrnjačkoj Banji, Trebinju, Budvi i drugim mjestima u Crnoj Gori. Posebne ekipe članova organizacije Festivala sudjelovale su na gastronomskim smotrama i natjecanjima u nekoliko europskih zemalja osvojivši pritom grand

Posjetiteljima je ponuđeno više od 200 jela, a među njima baklava, „cheese cake“, flambirane palačinke i empanodsi – sa žućenicom

ZUĆENICA FEST
MUZIČKA ŠKOLA TIVAT

VERDI WAGNER

*Živjela
muzika*

**SVEČANI
KONCERT**

UČESTVUJU:
klapa BELLEZZA
SOLISTI
HOR
ORKESTAR

UTORAK 14. MAJ. 2013. u 20:00h
KONCERTNA DVORANA
MUZIČKE ŠKOLE TIVAT

rođendanski koktel

Delicije od žućenice

prix nagrade međunarodnih gastronomskih festivala u Vrnjačkoj Banji i Trebinju. I ove, kao i svih dosadašnjih godina, „Žućenica fest“ traje do prvih zimskih bura, a središnje priredbe održane su polovinom svibnja.

Počelo je gala koncertom u sklopu festivalske večeri „Još jedna priča...“.

Koncert posvećen 200. godišnjici rođenja Giuseppea Verdija i Richarda Wagnera održan je u koncertnoj dvorani Muzičke škole. Ovim koncertom otvorena je prekrasna dvorana za kulturne potrebe stanovnika grada i njegovih gostiju.

U bogatome programu nastupili su solisti, zbor i or-

kestar učenika i profesora Muzičke škole Tivat i ženska klapa „Belezza“. Uz poznate taktove iz Verdijevih opera „Aida“, „Nabucco“ i „Travijata“ te Wagnerovih skladbi poput poznate „Walküre“, predstavljeni su zanimljivi detalji iz života velikih skladatelja.

Kako je istaknuto, notni zapisi muzičkih genija, iako potpuno različitih emocija, spajaju i oplemenjuju ljude baš kao što to rade gastronomski specijaliteti kuhina različitih naroda. Pa zašto ne uvrstiti Verdija i Wagnera u priču „Žućenica festa“?

Nakon koncerta, u Muzičkoj školi Tivat priređen je i svečani koktel na kome su članice Organizacije žena Tivat ponovno prikazale svoju virtuoznost u pripremanju maštovitih slatkih delicija talijanske, njemačke i domaće kuhinje, a na rođendanskoj proslavi bili su prisutni mnogobrojni uzvanici.

Dva dana kasnije radost druženja nastavljena je u međunarodnoj „Noći muzeja“ u atriju ljetnikovca „Buća-Luković“ gdje se „Žućenica fest“ predstavlja posebnom „muzejskom“ ponudom. Posjetitelji su uživali u gotovo zaboravljenim jelima kao što su kruh premazan slojem masti uz sol ili cukar, po želji, a našlo se tu premaza od žmira, slanine, žućenice pa sve do padišpanja, priganica i hroštula.

Najveću pažnju izazvao je „Pi(j)at od žućenice“, manifestacija održana na Trgu od kulture uz sudjelovanje Glazbeno-prosvjetnog društva Tivat, Grupe „Exodus“, baletne grupe „Bellissima“ i Folkolornoga ansambla KUD „Boka“.

Rekordan broj (više od 200) jela od žućenice i sa žućenicom te vrhunska kvaliteta svih prezentiranih jela, maštovita dekoracija i lijepo uređeni štandovi – najkraći je raport s ove svečanosti za sva čula. Svi

Gradska glazba iz Tivta

sudionici potrudili su se da ostave dobar dojam i u tome su uspjeli. Podjednako oni koji su na ovoj manifestaciji prvi put i oni koji su „stari“ sudionici. Domačice iz tivatske Organizacije žena opet su imale najbogatiji štand s gotovo stotinjak slanah i slatkih jela od žućenice i sa žućenicom. Internacionalni duh fešti su udahnuli kuhari iz poljskoga Skočova koji su pažnju privlačili vatrenim plamenovima flambirajući poljske delicije. Slično je bilo i na štandu Ugoštiteljske škole „Sergije Stanić“ iz Podgorice gdje su učenice flambirale slatke palačinke sa žućenicom. Svoj prvi izlazak na veliku feštu opravdali su kuhari i pekari „Bonele“ iz marine Porto Montenegro i članovi Pčelarskog društva „Pelin“ iz Tivta.

Jedan od najbogatijih štandova imale su članice Kola srpskih sestara iz Tivta koje su posjetiteljima predstavile mnogobrojna jela od žućenice, a među njima i „cheese cake“ s mladim sirom i žućenicom. Poslastica za pamćenje!

Među veteranima fešte bili su ribari iz SRD „Pagar“ i ribarnice „Montefish“ čiji je bakalar sve oduševio i zaslužio najvišu ocjenu. Članovi NVO „Harlekin“ iz Donje Lastve prednjače po stažu u sudjelovanju na fešti, ali i po odličnoj prezentaciji mnogobrojnih poslastica. Prvi put, ali s trpezom bez mane, nastupile su profesorice muzike u Muzičkoj školi i članice klape „Bellezza“.

I susjedna trpeza bila je „školska“ – profesora kotorske Nautike, koji su i prošle godine, kao i ove, miljenici posjetitelja. Na ovogodišnjem nastupu oduševili su raznim jelima, a posebno baklavom sa žućenicom. Među iskusnijim sudionicima bili su i članovi posade broda-restorana „Le coche d eau“ tvrtke „Pariz – Kotor“ pa je i prezentacija jela bila na

Posjetitelji Žućenica festa

S koncerta

nivou tradicije dvaju slavni gradova.

Članice Organizacije žena iz Risna i ove su se godine odazvale pozivu i na feštu donijele risanske specijalitete među kojima i risanske makarule, ovoga puta sa žućenicom. Riječi hvale posjetitelja i organizatora fešte upućene su ekipi HTP „Mimoza“, posebno za lignje punjene žućenicom. Posebno posjećen bio je „bunar od vina“ tivatske Turističke organizacije, a tehničku pot-

poru organizatorima pružili su Komunalno poduzeće iz Tivta i Udruženje maslinara „Boka“. Za programe „Žućenica festa“ u 2013. godini iz općinskog proračuna izdvojeno je 1.500 eura. Nedostatak financija prisilio je organizatore da otkazu gostovanje ekipa iz Hrvatske, Mađarske i Makedonije, ali je najavljeno sudjelovanje „Žućenica festa“ u ljetnim programima za turiste.

3. 5. 2013.
Podržan projekt „Kulturne manifestacije“

Komisija Sekretarijata za kulturu i društvene djelatnosti Općine Tivat donijela je odluku o sufinanciranju projekata NVO-a. Naše Društvo kandidiralo je projekt „Kulturne manifestacije“ koji je Komisija podržala s 850,00 eura. Sredstva su minimalna s obzirom na visinu proračuna projekta, ali smo zahvalni Općini Tivat koja je u njemu prepoznala interes građana.

2./6. 5. 2013.
Učenici dopunske nastave u Zagrebu

Polaznici hrvatske nastave u Crnoj Gori od 2. do 6. svibnja boravili su u Republici Hrvatskoj kako bi naučili ponešto iz bogate povijesti i kulture zagrebačkoga i zagorskoga kraja. „Pet dana je malo da bi se sveobuhvatno iscrpile mogućnosti, ali ujedno i puno ako se sadržajima ciljano pristupi kako smo mi i učinili. Ovakva moderna nastava za sve učenike i njihovu pratnju bila je u cjelini besplatna zahvaljujući svima onima kojima je stalo do kvalitete hrvatske nastave u Crnoj

Gori.“, kazala je profesorica Ana Šarčević. Ovaj projekt financijski su pomogli: gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić, Hrvatska gospodarska komora u Crnoj Gori, Hrvatska građanska inicijativa, Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Hrvatsko nacionalno vijeće i „Ledo CG“.

8. 5. 2013.
Međunarodni sajam knjiga u Podgorici

Osmi međunarodni sajam knjiga otvoren je 8. svibnja u objektu Delta Siti u Podgorici. Sajem je otvorio slavni hrvatski glumac i šansonijer Rade Šerbedžija kazujući odlomak razgovora što ga je Miroslav Krleža svojedobno vodio s Predragom Matvejevićem. „Piše se iz samilosti i iz bijede, iz lične žalosti ili veselja, gladujući ili na karnevalskom ple-

su. Pisanju nema kraja i konca. Čovjek bi se ugušio kada ne bi pisao punim plućima....“, rekao je između ostalog Šerbedžija.

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore na sajmu je predstavilo svoju bogatu izdavačku djelatnost u sklopu zajedničkog štanda Centra za promociju kulture manjina, uz potporu i pomoć Hrvatskoga nacionalnog vijeća.

8. 5. 2013. Sastanak Podružnice Bar

Na sastanku Upravnog odbora Podružnice Bar raspravljalo se o organizaciji predstojeće Skupštine HGD CG, koja se ove godine održava u Baru u povodu 10. obljetnice Podružnice. Također su članovi informirani o raspisu Ministarstva za ljudska i manjinska prava za prikupljanje potpisa elektora za izbor novoga Nacionalnog vijeća.

9. 5. 2013. Prijem u povodu Dana Europe

Na poziv Njegove Ekselencije veleposlanika Mitje Drobnića, šefa Delegacije EU-a u Crnoj Gori, na prijemu u povodu Dana Europe bili su prisutni prim. dr. Svjetlana Zeković, predsjednica i Marin Čaveliš, potpredsjednik Podružnice HGD CG Podgorica.

9. 5. 2013. Sastanak Podružnice Podgorica

Podružnicu Podgorica posjetile su Veleposlanica RH u Crnoj Gori Ivana Sutlić Perić u pratnji atašea Martine Krajačić, ministrica Marija Vučinović i poslanica Ljerka Dragičević.

Ovom neformalnom susretu iz Podružnice bili su nazočni predsjedica prim. dr. Svjetlana Zeković i članovi upravnog odbora.

U prijatnoj atmosferi se razgovaralo o problemima hrvatske dijaspore u Podgorici. Bilo je riječi o dosadašnjem radu Podružnice sa osvrtom na realizirane i buduće projekte. Veleposlanica je upoznala članove upravnog odbora o novom metodu apliciranja na projektima koji će se primjenjivati kada Hrvatska uđe u Europsku Uniju. Predsjednica Zeković je upoznala prisutne o pripremama za projekt “Boje, zvuci i okusi Hrvatske” čijim će početkom Podružnica Podgorica obilježiti ulazak Hrvatske u Europsku Uniju.

10. 5. 2013. Zajednička priredba Kluba mladih HGD CG i Gimnazije

U sklopu razvoja kulturne suradnje i poticanja duhovnoga razvoja mladih, u prostorijama Amfiteatra Srednje škole Kotor održan

je poetsko-glazbeni program „Krajevi kao i bića imaju dušu” u organizaciji Kluba mladih Hrvatskoga građanskog društva Kotor i Gimnazije Kotor. Jednosatni program, tematski vezan za bogatu tradiciju Boke kotorske i njezine kulturne vrijednosti, odisao je prepoznatljivim bokeljskim i mladenačkim

duhom. U poetsko-glazbeni prikaz Boke kotorske gledatelje je uvela ženska klapa „Incanto“, kao gost programa, u kojemu su sudjelovali: Dramska sekcija HGD CG „Lanterna“, mandolinski orkestar HGD CG „Tripo Tomas“, folklorna grupa Osnovne škole „Savo Ilić“ i učenici Gimnazije.

10. 5. 2013. Proslava dana DNŽ

Na poziv Nikole Dragoslavića, župana Dubrovačko-neretvanske županije, Mirko Vičević, predsjednik HGD CG bio je na proslavi obilježavanja Dana DNŽ i njezina zaštitnika sv. Leopolda Bogdana Mandića. On je položio vijenac na groblju Boninovo, odajući počast poginulim braniteljima i civilnim žrtvama Domovinskoga rata.

16. 5. 2013. Dan grada Omiša

Svake godine Ivan Škaričić, gradonačelnik grada Omiša, poziva predstavnike našeg Društva da nazoče na proslavi blagdana svetog Ivana Nepomuka i Dana grada Omiša. Ove godine naša delegacija nije mogla biti nazočna s obzirom na zauzetost ranije predviđenim aktivnostima Društva.

16./17. 5. 2013. Montenegro regionem oecumenismo 2013

Bili smo na završnici projekta pod nazivom „Montenegro regionem oecumenismo 2013“, u organizaciji studenata Fakulteta za pomorstvo u Kotoru, Cetinju i Baru. Svečana akademija održana je u dvorani Općine Cetinje, a visoke ličnosti iz političkoga, kulturnoga i obrazovnoga sustava uveličali su akademiju. Također je bio prisutan i mitropolit CPC Mihailo.

Našem Društvu i njegovu prvome predsjedniku Tripu Schubertu uručena je zahvalnica za nesebičnu i svesrdnu suradnju u realiziranju ovoga značajnog i humanog projekta.

17. 5. 2013. Posjet delegacije Radija Herceg-Bosne

Delegacija Radija Herceg-Bosne iz Mostara u sastavu: Stipo Galić - ravnatelj, Manuela Bojo - glavna urednica i Željko Raguš, posjetila je naše Društvo, a primili su ih Tripo Schubert, koordinator projekata i Tijana Petrović, urednica Hrvatskoga glasnika. Tema razgovora bila je suradnja na promociji kulturne baštine.

20. 5. 2013. Inauguracija predsjednika Vujanovića

Na poziv Predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića prijemu u povodu njegove inauguracije u Vladinom domu na Cetinju prisustvovali su Mirko Vičević, predsjednika HGD CG i Tripo Schubert.

**20. 5. 2013.
Prijem kod gradonačelnice
Kotora**

Marija Maja Čatović primila je u radni posjet Tripu Schuberta, koordinatora projekata. Razgovor je fokusiran na nedavnu odluku Komisije o raspodjeli sredstava projektima NVO-a i na problem prostora za rad Društva.

**22. 5. 2013.
20-godišnjica
Matice crnogorske**

U povodu obilježavanja 20. jubileja Matice crnogorske, svečanoj sjednici nazočio je Mirko Vičević. U uvodnom izlaganju Marko Špadijer, generalni tajnik, rekao je između ostalog: „Crnogorci su imali državu kada su neki slovenski narodi osnivali matice s ciljem da sačuvaju nacionalni duh i s nadom da će jednog dana imati svoju državu. Njihove matice su se održale i kada je ostvaren san generacija, a mi smo tek pred prijetnjom da opet izgubimo državu osnovali Maticu crnogorsku.“ Matica crnogorska dodijelila je povelju Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske, koju je primio dr. Radomir Pavičević, predsjednik.

U radnome dijelu sjednice za novog predsjednika Matice izabran je Dragan Radulović, a za generalnog tajnika Novica Samardžić.

**22. – 24. 5. 2013.
Predaja dokumentacije za
elektore**

Nakon raspisa Ministarstva za ljudska i manjinska prava za sakupljanje potpisa elektora za izbor nacionalnih savjeta, Upravni odbor središnjice i Podružnica HGD CG obavijestili su članove o pravilima za izbor elektora i do 24. svibnja predali izbornoj komisiji HNV-a u Tivtu dogovoreni broj elektora s propisanim brojem potpisa potpore građana hrvatske nacionalnosti s pravom glasa.

**23. 5. 2013.
Posjet delegacije NZCH**

Dr. Radomir Pavičević i dr. prof. Dragutin Lalović iz Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske posjetili su HGD CG i razgovarali s Tripom Schubertom o zajedničkim projektima u ovoj godini. Poseban akcent dan je pripremnim radnjama za postavljanje spomen-obilježja Vladislavu Brajkoviću u Perastu. Ovaj posao trebali bi odraditi zajedno s Bokeljskom mornaricom 809 - Kotor i Društvom prijatelja Perasta.

25. 5. 2013. XII. skupština HGD CG

U Baru, u povodu desete obljetnice formiranja Podružnice HGD-a Bar, u dvorani zavičajnog muzeja – u Dvorcu kralja Nikole, održana je redovita XII. godišnja skupština Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore.

Predsjednik HGD CG Mirko Vičević uručio je prigodan poklon Podružnici i zaželio još puno godina uspješnog rada. Sudionike Skupštine i goste pozdravio je Vladimir Marvučić, predsjednik podružnice HGD-a Bar. U znak zahvalnosti za angažiranje i dugogodišnju pomoć u radu Podružnice, a na osnovi odluke

Upravnog odbora, Marvučić je uručio poklon Dariju Musiću.

Na Skupštini je bilo prisutno 63 delegata iz podružnica Podgorice, Tivta, Herceg Novog, Kotora i Bara. Organizirana je izložba plakata i prigodni koncert VIS „Lungo mare“ iz Kotora.

30. 5. 2013. 200-ta obljetnica ujedinjenja Boke kotorske i Crne Gore

Skupu u povodu obilježavanja 200-te obljetnice ujedinjenja Crne Gore i Boke kotorske (1813. – 2013.), u ime HGD CG nazočio je Tripo Schubert. Skup su organizirali Fakultet za pomorstvo Kotor i Pomorska biblioteka, uz domaćinstvo Skupštine Općine Kotor, u palači „Bizanti“. Na skupu je promovirana i prigodna poštanska marka, koju je izdala Pošta Crne Gore.

Otvarajući skup, ravnateljica Pomorske biblioteke Ružica Danilović rekla je kako je biblioteka već dvadeset pet godina smještena u zgradi u kojoj je održana Osnivačka skupština i u kojoj je radila Centralna komisija koja je potpisala dokument o ujedinjenju. Ona je podsjetila da o tim događajima svjedoči trajni izložbeni postav dokumenata iz tog razdoblja u Memorijalnoj sobi Pomorske biblioteke.

Proslavljen blagdan Gospe Peraške

U Perastu je svečano proslavljen 15. svibnja blagdan Gospe Peraške koja je pomogla Peraštanima pobijediti Turke 15. svibnja 1654. godine. Svečanost u Perastu započela je kolom Bokeljske mornarice na pjaci ispred crkve svetog Nikole uz pratnju Tivatske gradske glazbe. Zatim je u crkvi svetog Nikole služena svečana misa koju je predslavio kotorski biskup Ilija Janjić.

Kolo Bokeljske mornarice

Nakon mise i mimohoda ispod ikone Gospe od Škrpjela, koju su vjernici ljubili moleći njezin zagovor, svi posjetitelji okupili su se na peraškoj rivi gdje je održano tradicionalno gađanje kokota koji simbolizira neprijatelja.

Kokota usidrenog na 300 metara od obale gađaju najprije pripadnici Bokeljske mornarice, nakon

Ovogodišnji pobjednik u gađanju kokota

čega pravo gađanja imaju svi koji su se prijavili, redom kojim su izvučeni.

Sergej Viktorovič iz Sibira, koji je inače u turističkom posjetu Herceg Novome, prvi natjecatelj izvučen iz šešira, bio je precizan te je pogodio kokota. Otkrio nam je da je dobro oko izvežbao u ruskoj vojsci. Sergej Viktorovič je po običaju ovjenčan šugamanom na kojem je izvezena godina 2013. Noseći ručnik i kokota prošetao se Perastom, a nakon toga je, kako nalaže tradicija, častio Peraštane vinom.

Gađanju živoga kokota protive se društva za zaštitu životinja koja predlažu da živoga kokota zamijeni neka pokretna meta koja će simbolizirati kokota odnosno neprijatelja.

Proslavi u Perastu nazočio je ministar savjetnik iz Veleposlanstva RH u Podgorici Tvrtko Kačan.

Učenici koji pohađaju hrvatsku nastavu u Kotoru i Tivtu imali su organiziran besplatni autobusni prijevoz u Perast na ovaj događaj.

Uspomena na Peraški boj slavi se svake godine 15. svibnja kao spomen na slavnu pobjedu kada se na taj datum 1654. godine šaćica Peraštana suprotstavila znatno nadmoćnijem turskom neprijatelju i nadvladala ga uz pomoć zagovora svojoj Gospi. Time su Peraštani spriječili napredovanje Turaka prema Kotoru. U Peraškom boju poginuo je Mehmed-aga Rizvanagić, čiji je džeferdar zajedno s mačem Petra Zrinskog za vrijeme proslave bio izložen ispred crkve svetog Nikole, a što su mnogobrojni posjetitelji mogli vidjeti.

PRIZNANJE NACIONALNOJ ZAJEDNICI CRNOGORACA HRVATSKE OD HRVATSKOGA DRŽAVNOG ARHIVA

Hrvatski državni arhiv prema Zakonu o općem upravnom postupku, Zakonu o arhivskom gradivu i arhivama i Pravilniku o vrednovanju postupka odabiranja i izlučivanja arhivskoga gradiva:

1. izdao je **UVJERENJE o upisu Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva** - uz konstataci-

ju: „Uvjerenjem se utvrđuje da je arhivsko gradivo koje nastaje djelovanjem navedenog stvaratelja od interesa za Republiku Hrvatsku budući da pruža jedinstveni uvid u način, opseg i uvjete obavljanja specifičnog područja djelatnosti“;

2. donio je **RJEŠENJE o kategorizaciji Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske u prvu kategoriju stvaratelja arhivskoga gradiva** - uz obrazloženje: „Nacionalna zajednica ima prvorazredni značaj stvaratelja čija dokumentacija sadrži vrijedne pregledne informacije o organizaciji i radu te pruža uvid u način, opseg i uvjete obavljanja navedene djelatnosti.

Hrvatski arhiv je utvrdio da stvaratelj udovoljava uvjetima iz članka 5. stavka 2. Pravilnika o vrednovanju te postupku odabira i izlučivanja arhivskoga gradiva za razvrstavanje u prvu kategoriju stvaratelja arhivskoga gradiva, a na temelju odluke Hrvatskoga arhivskog vijeća“;

3. donio je **RJEŠENJE O UPISU u Upisnik NZCH kao vlasnika i imatelja arhivskoga gradiva u RH** - uz obrazloženje: „Na temelju kategorizacije stvaratelja arhivskoga gradiva i upisa u Evidenciju stvaratelja arhivskoga gradiva nadležnog arhiva, odnosno na temelju stručne ocjene da arhivsko gradivo koje u svom posjedu ima NZCH ima osobitu vrijednost za Republiku Hrvatsku u smislu čl. 29. i 30. Zakona o arhivskom gradivu i arhivama, utvrđeno je

da Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, kao vlasnik/stvaratelj/imatelj privatnoga arhivskoga gradiva podliježe upisu u Upisnik vlasnika i imatelja privatnoga arhivskoga gradiva koji vodi Hrvatski državni arhiv. Arhivsko gradivo ili njegovi dijelovi mogu se prodati ili na drugi način predati u vlasništvo ili posjed druge osobe samo u slučajevima i na način utvrđen Zakonom o arhivskom gradivu i arhivama. Arhivsko gradivo, sukladno odredbi članka 38. Zakona o arhivskom gradivu i arhivama, ne smije se iznositi iz zemlje, osim uz posebno odobrenje ministra kulture“.

Sedam godina od obnove državne nezavisnosti

Prijem u vili Gorica

Crna Gora je 21. svibnja proslavila sedmu godišnjicu obnove državne nezavisnosti. Tim povodom crnogorski premijer Milo Đukanović priredio je prijem u vili „Gorica” na kojemu su bili predstavnici javnog, kulturnog i društvenog života u državi, članovi diplomatskoga kora, predstavnici vjerskih zajednica, civilnog sektora... Premijer je mnogobrojne uzvanike podsjetio na vrijeme kada je 55,5 posto građana glasovalo za obnovu državne nezavisnosti, dok je 44,5 posto bilo za zajedničku državu sa Srbijom. „Dan nezavisnosti nije samo važan dan historijskog iskoraka u obnovu državne nezavisnosti. Veličinu ovog događaja dopunjava gotovo vijek časnih generacijskih strijeljenja, kao i nov demokratski put kojim smo ih ostvarili, dajući tom postignuću širi balkanski i evropski značaj. Osnaženi samopouzdanjem i iskazanim samopoštovanjem građana, koji su potvrdili riješenost da ponesu teret odgovornosti za svoju budućnost, 21. maj 2006. postao je i granični datum modernog crnogorskog doba”, istaknuo je premijer Đukanović. On je naglasio da je nezavisnost ispisana novim svojstvima suvremene Crne Gore – sposobnošću da se definira vizija države koja slijedi vlastite nacionalne interese, tolerantnošću prema svim razlikama u sklopu zajednice, kao i „istrajnošću u mukotrpnom diplomatskom pregovaranju sa međunarodnom zajednicom, nimalo naklonjenoj ideji nezavisnosti”. Đukanović je istaknuo da 21. svibnja ujedinjuje sve crnogorske pobjede tijekom burne i jedinstvene crnogorske historije i svoje obraćanje uzvanicima završio je riječima: „Neka je srećna i vječna Crna Gora!”

Predsjednik crnogorske Skupštine Ranko Krivokapić tradicionalno je u povodu Dana nezavisnosti - 21. svibnja, u podne, položio vijenac na Njegoševu mauzoleju, na Jezerskome vrhu na Lovčenu. Ovom svečanom činom, uz veliki broj građana i turista, bili

su prisutni i pripadnici Počasne garde Vojske Crne Gore koji su počasnim pozdravom i intoniranjem himne upotpunili događaj.

Njegošev mauzolej

Godišnjica državne nezavisnosti obilježena je i na cetinjskome Studentskom trgu, uz prisutnost mnogobrojnih građana iz različitih krajeva Crne Gore. Proslavu je obilježio muzički program u kojemu su sudjelovali: Branka Šćepanović, Zoran Kalezić, Bane Nedović, Srećko Savović, Nemanja Marojević, Maida Muratović, Aldin Avdijaj, Mila Nikić, Elda Kurtagić, Vuk Mijović, Stevan Tomašević, guslari KUD-a Župa i Folklorni ansambl CZK Rožaje. Kratki koncert održao je Darko Martinović, dok je veliki koncert na kraju večeri prisutnim građanima poklonila najpopularnija cetinjska grupa „Perper“. „Želimo da promoviramo akciju ‘Crna Gora naš dom’, da pozovemo i one koji 2006. godine nijesu glasali za Crnu Goru kao samostalnu državu, da je zajednički izgrađujemo da bude ljepša i bolja. Proslava je koncipirana tako da je namijenjena svima koji žive u Crnoj Gori, a ne samo onima koji se osjećaju kao Crnogorci”, poručili su organizatori manifestacije koja je održana zahvaljujući financijskoj potpori prijestolnice i kabineta premijera Crne Gore.

Polaganje vijenca na Njegoševu mauzoleju

Svečano proslavljen blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića

Procesija

U Herceg Novome svečano je proslavljen 12. svibnja blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića, a središnja sveta misa predslavljena je u crkvi sv. Jeronima.

Euharistijsko slavlje predvodio je don Ilija Orkić, kancelar Vrhbosanske nadbiskupije, uz koncelebraciju velikoga broja svećenika. Mnogobrojni vjernici hodočastili su u Herceg Novi kako bi izmolili milost po zagovoru sv. Leopolda. Dojmljivi su bili mali ministranti koji su posluživali za oltarom.

Na kraju sv. mise vjerni puk bio je u procesiji, a zatim su se ljubile moći svetoga Leopolda. Druženje je nastavljeno u župnom dvorištu.

Proslavi su nazočili Tvrtko Kačan - ministar savjetnik u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Podgorici, Miroslav Franović - predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore i mnogobrojni ostali gosti.

Vuksanović član Savjeta Hrvata izvan Republike Hrvatske

Na sjednici 6. lipnja Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Za predstavnika Hrvata iz Crne Gore u članstvo Savjeta izabran je Adrijan Vuksanović, član Hrvatske građanske inicijative i novinar Radio Duxa.

Savjet čini 9 predstavnika iz BiH, 17 predstavnika manjina, 29 predstavnika dijaspore i 29 predstavnika iz Hrvatske.

Savjet čine najugledniji predstavnici hrvatskih zajednica iz cijelog svijeta, ali i predstavnici najznačajnijih institucija u domovini.

Svi će oni pomagati Vladi RH u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan njezinih granica.

Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Republike Hrvatske su predstavnici udruga, organizacija i institucija Hrvata izvan Republike Hrvatske, osobe ugledne u sredini u kojoj žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatskoga identiteta svojih

zajednica i na unapređenju odnosa s hrvatskom domovinom. Zajednice Hrvata izvan Republike Hrvatske svoje su predstavnike u Savjet predložile iz redova najznačajnijih i najbrojnijih udruga i organizacija. Njihova zastupljenost određena je prema brojnosti i značaju Hrvata u određenoj državi, prema aktivnosti i povezanosti zajednice s Republikom Hrvatskom, kao i radu na afirmaciji ugleda i interesa Republike Hrvatske.

Vujanović inauguriran 20. svibnja na Cetinju

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović 20. svibnja položio je zakletvu na svečanoj sjednici Parlamenta u Vladinom domu na Cetinju. Na njegovu inauguraciju došao je cjelokupan državni vrh, predstavnici izvršne, zakonodavne i sudske vlasti, kao i diplomatski kor.

Svecani prijem nakon inauguracije
Predsjednika Crne Gore na Cetinju

„Zaklinjem se svojom čašću, na Ustavu Crne Gore, da ću dužnost predsjednika Crne Gore obavljati savjesno i odgovorno, za dobro svih građana naše domovine. Kao predsjednik države, posvetiću se očuvanju nezavisnosti i suvereniteta Crne Gore, kao građanske, demokratske, eskološke i države so-

cijalne pravde, zasnovane na vladavini prava”, rekao je Vujanović, položivši zakletvu. On se u svom govoru osvrnuo i na ekonomsku situaciju u zemlji rekavši da vlast u trenutnoj ekonomskoj krizi odluke mora donositi odlučnije i hrabrije, bez odlaganja, ali transparentno i javno. Prema njegovim riječima, vlast donosi odluke i snosi odgovornost, ali dobrom ambijentu moraju pridonijeti svi „i opozicija, civilni sektor, mediji”. „Uz isti cilj, a to je dobro Crne Gore.” On je istaknuo da je važno da Crna Gora sigurno nastavi svoj put euroatlantskih integracija i da bude posvećena demokratskim vrijednostima. Također, izrazio je nadu da će Crna Gora već na sljedećem samitu NATO-a dobiti poziv za članstvo, a da će građani to prihvatiti kada im se prenesu sve vrijednosti integracija. Crnogorski predsjednik pozvao je na prevladavanje podjela u Crnoj Gori, poručujući da se građani trebaju okrenuti jedni drugima. „Možemo se razlikovati u mnogo čemu. To je politika. Konačno, i demokratija. Ali ne možemo se razlikovati oko dobra Crne Gore. To dobro nas mora udruživati”, rekao je Vujanović.

Muzička škola „Vida Matjan” najuspješnija na Državnome natjecanju u Herceg Novome

Na 40. jubilarnom Festivalu mladih muzičara, koje je održano u Herceg Novome od 23. do 27. travnja 2013. godine, Muzička škola „Vida Matjan” ponovno je pokazala primat na muzičko-obrazovnoj sceni naše države.

S ukupno 70 nagrada, od čega 4 specijalne, 41 zlatna, 14 srebrnih i 11 brončanih lira učenici škole postigli su najbolji rezultat u odnosu na ostale škole ovog tipa u Crnoj Gori.

Gostovanje ansambla Muzičke škole „Vida Matjan“ u Beču i Ljubljani

„Sestra Angelika“ u Beču

U razdoblju od 10. do 15. travnja na poziv muzičkih škola „Margareten“ iz Beča i „Franca Šturma“ iz Ljubljane, ansambl škole predstavio se izvođenjem Puccinijeve opere „Sestra Angelika“. U glavnim ulogama bile su sopranistica Milica Zdravković i mezzosopranistica Amanda Stojović. Publika u oba grada s iznimnom je pažnjom i ugodnim iznenađenjem propratila operu koju je školski ansambl vlastitim snagama izveo na visoko profesionalan način. Zahvaljujući dugogodišnjem predanom i posvećenom radu profesorice Mirele Ščasni, koja je iznjedrila sve sudionice (ženske uloge) i ujedno bila organizator popularne opere jednočinke, ostat će zapamćeno da su učenici i profesori škole na naj-reprezentativniji način predstavili svoje potencijale i kreativna dostignuća u „kolijevci muzike“ Beču

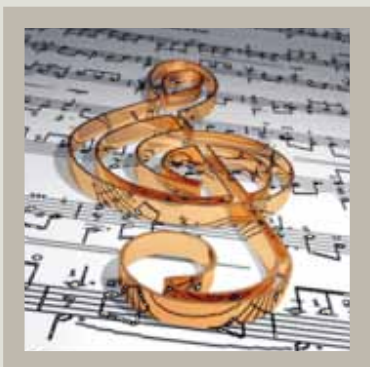
i Ljubljani. U tijeku ove školske godine izvođenje opere je drugo po redu gostovanje u Austriji jer je u suradnji s Muzičkom akademijom Cetinje i Barskom nadbiskupijom održan koncert zbora i orkestra u crkvi sv. Petra u Beču, početkom listopada.

Planiramo da se suradnja sa školama koje su se i ovog puta potrudile da budu dobri domaćini i u budućnosti nastavi tako da već u srpnju na Četvrtome festivalu gudača u Kotoru nastupa orkestar Muzičke škole iz Ljubljane, a master class za violinu i violončelo vodit će profesori s konzervatorija u Beču - Arkadij Winokurov i Georg Baich.

Dakle, kontinuirani rad na području međunarodne kulturne razmjene i suradnje jedna je od važnih djelatnosti koja Muzičku školu „Vida Matjan“ čini prepoznatljivom, a učenicima i profesorima daje priliku da i izvan svoje zemlje predstave značajne aktivnosti i marljiv rad.

Natjecanje se održavalo u disciplinama klavir, duhači, solo pjevanje, komorni sastavi i orkestri.

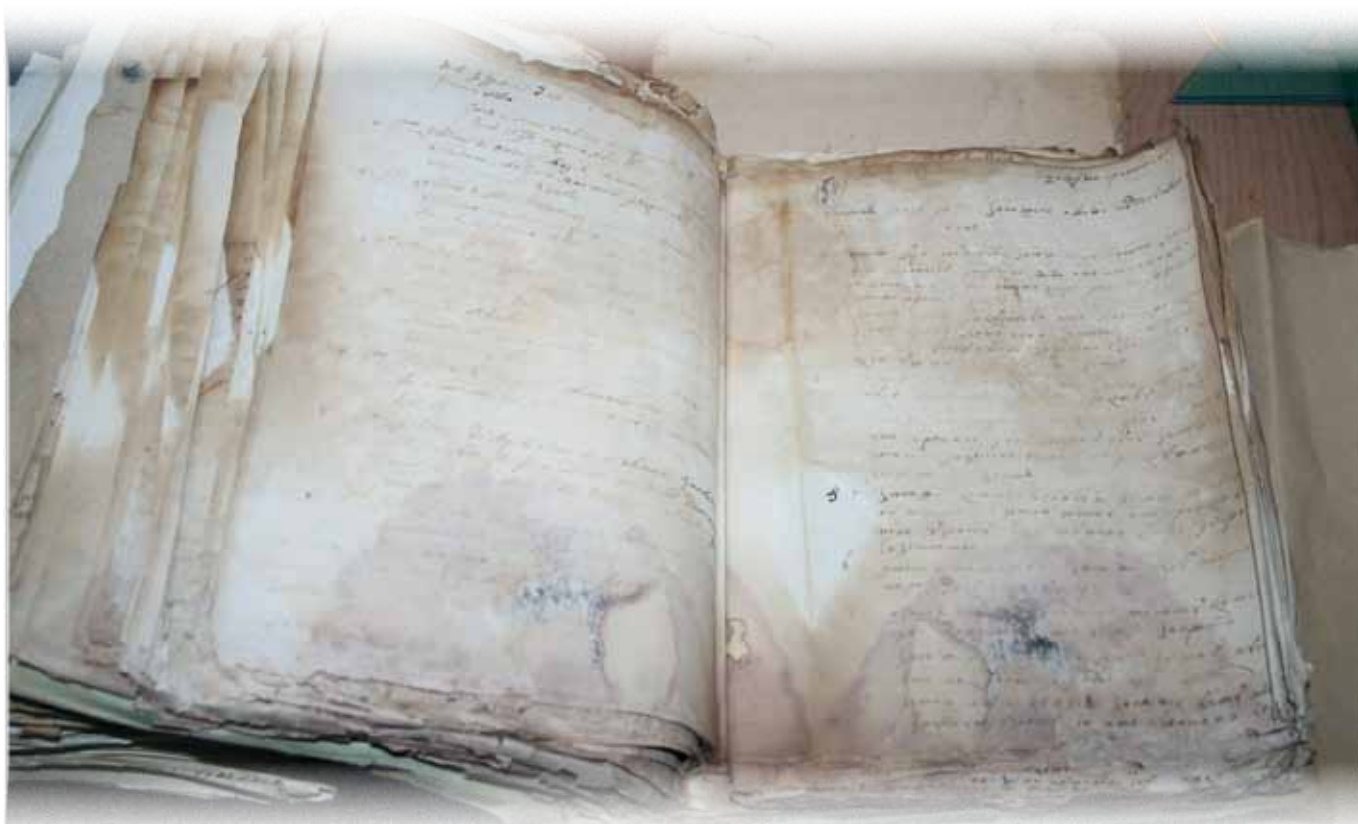

Najuspješniji mladi muzičari koji su nagrađeni specijalnim nagradama su sljedeći učenici:

- Ivan Radović, saksofon, klasa prof. Gorana Turkalja
- Ivanka Muhadinović, flauta, klasa prof. Andree Petrović
- Paola Mitrović, klavir, klasa prof. Gabrijelle Aksamit
- Alen Isljamović, truba, klasa prof. Momira Petričevića.

Oni su ujedno stekli pravo da se predstave kulturnoj javnosti Crne Gore na koncertima u KIC-u „Budo Tomović“ u Podgorici i u Ministarstvu kulture na Cetinju. Također će tijekom svibnja u Muzičkoj školi „Vida Matjan“ biti organiziran koncert nagrađenih i dodjela diploma.

Suvremene tehnologije i arhivistika

Stanje dokumenata fonda, Akta providura

Sada kada je jedan, iako samo mali dio arhivske građe Istorijskog arhiva Kotor dostupan on-line, svaki zainteresirani istraživač i posjetilac Interneta diljem svijeta može pretraživati originalne spise Kotorskog arhiva i uvjeriti se koje arhivsko blago posjeduje Crna Gora.

Priredio:
Snežana Pejović

Istorijски arhiv Kotor dobio je u veljači 2012. godine web portal pod nazivom „Archivum“, koji se može posjetiti na adresi: <http://arhivkotor.hdue.it>. Nakon 30. travnja 2013., kada je završena druga faza projekta

Dokumenta fonda, Akta providura, depo

digitalizacije, na ovoj adresi moguće je on-line pronaći ukupno **28.870 digitalnih slika originalnih dokumenata** iz vrlo važnog arhivskog fonda „**Upravno-politički spisi izvanrednih providura Mletačke Republike**“, s pratećim znanstveno-objavljajnim aparatom za svih 208 fascikala (229 svežnjeva) usporedno na talijanskome i crnogorskome jeziku. Web portal s arhivskom građom prvi je projekt ovakve vrste u Crnoj Gori.

Kada je u pitanju primjena informacijskih tehnologija u arhivima, Istorijiski arhiv Kotor u tome prednjači ne samo u odnosu na ostale arhivske institucije u Crnoj Gori, već i na srodne ustanove, biblioteke i muzeje. Da podsjetimo čitatelje, arhivisti Istorijskog arhiva Kotor u suradnji s Matematičkim institutom iz Beograda još su 1998. godine

realizirali projekt: CD-ROM „Statute of Kotor and the First Public Notary Book“. To je bio prvi projekt digitalizacije kulturne baštine u Crnoj Gori koji je tada zajedničku državu Srbiju i Crnu Goru predstavljao na svjetskoj izložbi „EXPO ‘98“ u Lisabonu. Tada je priređena i prva web stranica jedne kulturne institucije, Istorijskog arhiva Kotor, koja se arhivirana može i danas vidjeti na sljedećoj adresi: <http://poincare.matf.bg.ac.rs/iak/iak.htm>.

Od 1992. godine Istorijiski arhiv Kotor je samo jedan od odsjeka centraliziranoga Državnog arhiva Crne Gore (sjedište na Cetinju). Unatoč tome što je Kotorski arhiv najstarija arhivska institucija u državi (osnovana je 1949. godine) i unatoč tome što posjeduje najstariju arhivsku građu koja nije samo kulturno dobro od nacionalnog

značaja, već ima i širi regionalni odnosno međunarodni značaj, spomenutom reorganizacijom usporen je njezin stručni razvoj. To se ogleda u drastičnom smanjenju broja zaposlenih, u gubitku stručnog kadra za obradu historijske arhivske građe, u neulaganju u arhivsku zgradu i u sigurnu i standardiziranu pohranu ovoga vrijednog arhivskog blaga.

Potpuna odsutnost planskog djelovanja u primjeni novih tehnologija na polju obrade, zaštite i prezentacije arhivskih dokumenata na državnoj razini, ali i u sklopu Državnog arhiva Crne Gore, motiviralo je arhiviste Kotorskog arhiva da individualnim akcijama pokrenu projekte kako bi se uhvatio korak sa zahtjevima novog doba. Tako su na inicijativu organizacije „Notar“ – Centar za njegovanje i prezentaciju dokumentarnog

Inventarski popis fonda na crnogorskom jeziku

nasljeđa Kotora i u suradnji s drugom nevladinom organizacijom - *Zajednicom Italijana Crne Gore*, osigurana sredstva stranoga donatora da se krene u projekt digitalizacije u korist Istorijskog arhiva Kotor. Za obradu je izabrana arhivska građa iz razdoblja mletačke uprave u Boki kotorskoj, spisi izvanrednih providura (1684. – 1814.). Ovaj važan arhivski fond u vrlo lošem je stanju. Na žalost, otoliko postoji arhivska služba u Crnoj Gori, dakle pune 64 godine, skromnim sredstvima iz državnog proračuna i simboličnom pomoći arhiva bivših jugoslavenskih republika nakon potresa 1979. godine, konzervirano je i restaurirano samo oko 10% dokumenata ovoga značajnog arhivskog fonda.

S obzirom na to da je riječ o dokumentima koji su stvarani tijekom uprave Mletačke Republike u Boki kotorskoj, sredstva za projekt tražena su u regiji Veneto. Regija raspolaze fondovima namijenjenim

za očuvanje, valorizaciju i prezentaciju kulturnog naslijeđa koje je stvarano na raznim geografskim područjima u svijetu gdje je Mletačka Republika bila prisutna u prošlosti. Tako su se dvije nevladine organizacije, „Notar“ i Zajednica Italijana Crne Gore, u rujnu 2009. godine prijavile na natječaj regije Veneto za projekte u 2010. godini. Projekt pod nazivom „**Digitalizacija svežnjeva arhivskog fonda ‘Spisi izvanrednog providura za Kotor i Albaniju i nadinđendanta za Herceg-Novi’ i publiciranje na web**“, predviđao je proračunom digitalizaciju oko 25.000 dokumenata, uz kupovinu licencija za dva softvera, *Arianna3*, za obradu historijske arhivske građe, i *AriannaWeb*, za njezino eksportiranje na Internet. Ovi programi proizvod su talijanskih proizvođača, tvrtki *Hyperborea* iz Pize i *M.I.D.A. Informatica* iz Bergama. NVO „Notar“ je kao inicijator čitavog posla određen za vodećega partnera u ovome projektu, a

suradnici na projektu su spomenute talijanske informatičke tvrtke.

Na žalost, globalna ekonomska kriza utjecala je i na financijsko stanje regije Veneto tako da su sredstva za projekte smanjena, a došlo je i do znatnog kašnjenja u isplata svim aplikantima. Tek u drugoj polovini 2010. god. odobrena je znatno reducirana svota u odnosu na traženu pa se morao raditi novi projektni zadatak sa smanjenim opsegom poslova. Istodobno je odlučeno da se projekt nastavi u etapama pa smo se 2010. ponovno natjecali za nastavak projekta (*Modul 2011*), tj. za drugu fazu koja je u listopadu 2011. prihvaćena, opet s umanjenom svotom u odnosu na planirani proračun. Sada, unatoč završenom poslu, još uvijek se čeka da donator evaluiira projekt i isplati odobreni iznos.

Prema projektu, web portal „Archivum“ zamišljen je da bude dvojezičan, na crnogorskome i talijanskome

Inventarski popis i digitalna slika dokumenta

jeziku, pa je čitavom projektnom zadatku prethodio vrlo zahtjevan posao da se talijanski softver *Arianna3* prevede na crnogorski jezik. Ovo je pionirski pothvat ne samo u Crnoj Gori, već i u široj regiji. Za kreatora softvera iz Italije ovo je bio veliki izazov i sasvim novo iskustvo u promociji proizvoda na međunarodnom planu, ali istodobno i dobar 'background' za nadogradnju programa pa su dobar dio poslova za Kotorski arhiv obavili za nižu cijenu i proizvoda i usluga nego što je uobičajena.

Sada kada je jedan, iako samo mali dio arhivske građe Istorijskog arhiva Kotor dostupan on-line, svaki zainteresirani istraživač i posjetilac Interneta diljem svijeta može pretraživati originalne spise Kotorskog arhiva i uvjeriti se koje arhivsko blago posjeduje Crna Gora. Posebna pogodnost je konzultiranje originalnih dokumenata u vrlo visokoj rezoluciji s mogućnošću njihova uvećanja i šetanja kroz

tekst dokumenta. Na portalu je također moguće pretraživati pojmove u arhivskoj građi uz indekse i znanstveno-obavještajna sredstva. Dvojezično priređen, ovaj web portal pruža mogućnost da ga pretražuje znatno širi krug korisnika. S druge strane, gledano iz kuta zaštite arhivske građe, digitalizirani dokumenti bit će pošteđeni daljnjeg oštećenja jer neće biti potrebno izdavati originale iz digitaliziranih svežnjeva (ukupno 21). Uz digitalne kopije originalnih spisa koji su dostupni on-line, Kotorski arhiv ima kopije originala na hard-disku.

Što se tiče crnogorske javnosti, posebno one stručne, tek slijedi da ih izvijestimo o ovom projektu. Pismenom obavijesti i eventualno javnom prezentacijom o obavljenom poslu očekujemo da ćemo potaknuti odgovorne subjekte u državi da pruže pomoć kako bismo mogli nastaviti s projektom digitalizacije čitavog fonda, barem u etapama, s manjim iznosima. Za Istorij-

ski arhiv Kotor, ali i za čitavu Općinu i njezine institucije, bilo bi značajno da se, uz već pribavljene softvere, nabavi skener performansi ovog s kojim je obavljeno skeniranje.

Činjenica da su ovako značajan projekt pokrenule i realizirale dvije nevladine organizacije trebala bi potaknuti državne institucije u Crnoj Gori na fleksibilnost u pronalaznju mogućnosti da se lakše dođe do financijskih sredstava namijenjenih očuvanju kulturne baštine iz raznih međunarodnih fondova. Također očekujemo da naš projekt bude poticaj arhivistima u raznim državama, posebno onima u Dalmaciji (Zadar, Split, Dubrovnik), kako da udruže svoje snage i pronadnu zajednička sredstva za bolje rezultate na polju zaštite, obrade i prezentacije arhivske građe.

U Kotoru, 7. lipnja 2013.

*U RIBARSKOME MJESTU MUO ODRŽANA TRADICIONALNA
PROSLAVA BLAŽENE DJEVICE MARIJE POMOĆNICE KRŠĆANA*

Blagdan Gospe nekad i danas

Piše:
Ilko Marović

PRIJE 72 GODINE

Novu crkvu u centru maloga ribarskog mjesta Muo, na samoj obali, posvetio je kotorski biskup Marko Kalogjera 18. rujna 1864. godine u čast Blažene Djevice Marije, Pomoćnice kršćana. Crkva ima tri oltara, od kojih su dva bočna od mramora. Glavni oltar posvećen je sv. Kuzmi i Damjanu i sv. Elizabeti. Mra-

Svake godine na blagdan Pomoćnice kršćana 24. svibnja, nakon trodnevne duhovne pripreme (trodnevnice), mještani nose lik svoje Gospe u tradicionalnoj živopisnoj procesiji glavnom ulicom i rivom uz svečano pjevanje u čast Pomoćnice kršćana.

morni oltar blaženoga Gracija, u romaničkom stilu, donesen je 1876. godine iz nekadašnje crkve Gospe od Anđela u Kotoru. Drugi mramorni oltar Po-

moćnice kršćana, u baroknom stilu, nabavljen je u Dubrovniku od dominikanaca i postavljen 1883. godine. Biskup Kalogjera, tada već premješten

Procesija, Muo 1939.

na službu u Splitu, s radošću se sjećao Boke i crkvi Pomoćnice kršćana poklanja sliku – obojenu litografiju Gospe s Kristom. Doprinosom mještana slika je ukrašena srebrnom košuljicom 1889. godine. Gospa i mali Isus okrunjeni su zlatnim krunama s raznobojnim draguljima.

Svake godine na blagdan Pomoćnice kršćana 24. svibnja, nakon trodnevne duhovne pripreme (trodnevnice), mještani nose lik svoje Gospe u tradicionalnoj živopisnoj procesiji glavnom ulicom i rivom uz svečano pjevanje u čast Pomoćnice kršćana.

Dana 24. svibnja 1939. godine na svečan način proslavljen je na Mulu blagdan Gospe Pomoćnice kršćana. Uz nekoliko jutarnjih misa, pjevana misa održana je u 10 sati, koju je predvodio don Stijepo Vukašinić, a troglasnu misu od Bosiljevca pjevao je zbor Hrvatskoga pjevačkog društva „Zvonimir“ iz Mula.

U popodnevnom satima održao se glavni dio blagdana. Oko 16 sati stigao je parobrod „Cetinje“ dupke pun vjernika iz čitave Boke. Stigla je i gradska glazba iz Tivta, kao i Seoska glazba iz Škaljara, koje su

na rivi svirale vesele koračnice. Motorinima i barkama cijelo popodne stizali su mnogi vjernici iz Kotora i okolice. Nakon odobrenja zapovjednika mjesta u Kotoru, pukovnika Vladimira M. Bošnjaka, na procesiji je bio i jedan odred vojnika koji je dva puta počasnom paljbom pozdravio blagdan. U 18 sati uputila se procesija sa slikom Majke Božje glavnom ulicom uzduž muljanske rive, okićena zastavama, cvijećem i zelenilom, uz sudjelovanje Odreda Bokeljske mornarice s jednim ofici-

rom na čelu, mnogobrojnim svećenicima i velikim brojem vjernika, predvođena presvijetlim mons. Antonom Miloševićem. Usporedno s procesijom na obali, formirala se procesija barki i motorina na moru.

Nakon procesije održan je blagoslov u crkvi uz sudjelovanje zbora „Zvonimir“, koji je pjevao skladbe domaćih autora: „Litiju“ od A. Kopitovića, skladatelja iz Mula i „Blagoslov“ skladatelja iz Škaljara I. Brkanovića, uz orguljsku pratnju Gracije V. Jankovića iz Mula.

U 20 sati Tivatska glazba održala je koncert, a njome je ravnao Erminio Bagatela. Noć je bila obasjana vatrometom i mnogobrojnim svjetlima oko crkve i uzduž puta i rive. Na kraju je nastupilo narodne veselje, uz sudjelovanje Seoske glazbe iz Škaljara, a točno u pola noći odsvirano je i odigrano narodno kolo. Mnogi su dočekali i osvit novoga dana veselo se zabavljajući.

PROSLAVA BLAGDANA DANAS

Slično proslavi prije 72 godine, samo u puno manjem razmjeru, proslavio se i ove

Procesija, Muo 2013.

Molitvena zajednica s don Dariom

godine Blagdan Pomoćnice kršćana 24. svibnja. Prije toga u utorak, srijedu i četvrtak održane su trodnevniice u 18 sati, a vjernike je na trodnevnu duhovnu obnovu pripremao don Mijo Grozdanić iz župe Prečistog Srca Marijina (Gospa Fatimska) iz Splita, sa svojom molitvenom zajednicom „Novo rađanje“. U tri dana pripreme za blagdan, nagovor prije mise držao je bogoslov Ivan Bezina, koji treba biti ređen u đakona u studenome ove godine. Svake večeri poslije sv. mise održano je klanjanje i molitva pred Presvetim.

Vjernike župe Muo, u ime njihova župnika p. Darija Nowaka, osobno su pozivali članovi molitvene zajednice koji su poput apostola – po dvojica – odlazili u kuće vjernika. To je bilo lijepo iskustvo za vjernike župe, a i za Splitsčane koji su imali priliku upoznati se s mještanima i sklopiti prijateljstva.

Na sam dan Marije Pomoćnice kršćana, jutarnju veliku

sv. misu u 10 sati održao je muljanski župnik p. Dario, a pjevali su članovi molitvene zajednice „Novo rađanje“ iz Splita.

Poslije podne u 18 sati svečanu sv. misu predvodio je don Mijo Grozdanić, zajedno sa šest svećenika iz Kotorske

biskupije. Pjevao je zbor sv. Mateja iz Dobrote, pod ravnanjem Silvije Milošević. Poslije sv. mise održana je skromna procesija zbog radova na putu. Sliku Gospe nosili su istaknuti mještani. Na povratku pred ulazom u crkvu vjernici su, po starome običaju, moleći se prolazili ispod slike Gospe. Na kraju je u crkvi molitvena zajednica „Novo rađanje“ iz Splita održala kratki koncert, koji je unio radost u srca vjernika.

Pošto je na taj dan don Dario Nowaka proslavio šesnaestu godišnjicu svoga svećenstva, u ime svih vjernika čestitao mu je don Mijo Grozdanić, a on se svima pred Marijinom slikom zahvalio te ga je „molitvena zajednica“ okružila oko Marijine slike držeći se za ruke. Ovo je bio poseban ugođaj za sve prisutne.

Slavlje se uz pjesmu, harmoniku i gitare nastavilo pred crkvom, gdje se u zajedništvu i radosti pjevalo, plesalo i častilo domaćim delicijama, koje su spremile vrijedne ruke muljanskih domaćica.

Fešta nakon mise

ZAVRŠNA PREZENTACIJA USPJEŠNO REALIZIRANOG PROJEKTA
STUDENATA FAKULTETA ZA POMORSTVO KOTOR

Montenegro Regionem Oecumenismo - 2013

Na tivatskoj rivi

Piše:
Baldo Saulačić

Na Fakultetu za pomorstvo Kotor već 18 godina uspješno se realizira projekt humanog karaktera, pod mentorstvom i glavnim organizatorom **prof. dr. sc. Danilom A. Đurovićem**.

Ove godine proslavlja se veliki jubilej - 1.700 godišnjica Milanskog edikta, što predstavlja promociju ekumenstva jer upućuje na tada zajedničku crkvu.

Projekt studenata Fakulteta za pomorstvo iz Kotora, s odjeljenjima u Cetinju i Baru, pod nazivom *Montenegro Regionem Oecumenismo - 2013*, uspješno je realiziran.

Ekumenski pokret nastao je u 19. stoljeću težeci pomirenju, zbližavanju i jedinstvu kršćanskih crkava.

Na našim prostorima jedan od najvećih ekumenista je sveti Leopold Bogdan Mandić,

rođen u Herceg Novom. On je bio graditelj mostova među narodima i borac za ujedinjenje Pravoslavne i Katoličke crkve. Bio je preteča i uzor svih građana današnje ujedinjene Evrope.

KUD „Ljepota Roma” iz Podgorice

Od 2000. godine Vatikan uz pomoć pape Ivana Pavla II. te danas uz pomoć pape Franje teži ujedinjenju crkava i radi na prevladavanju vjekovne međusobne netrpeljivosti.

U tom ozračju započeo je projekt u ovoj školskoj godini. Projekt je započet u rujnu i listopadu 2012. godine s tradicionalnim „Jesenjim darivanjem krvi” na Fakultetu za potrebe Bolnice Kotor. Nastavljen je darivanjem krvi studenata za Bolnicu „Danilo I” u Cetinju, kao i za bolnicu u Baru. Ostale aktivnosti odnosile su se na posjet Romima na Zagrablju kraj Cetinja, Romima na Lovanji kraj Kotora, zatim druženje s djecom s posebnim potrebama, štičenicima Doma starih „Grabovac” u Risnu i pojedinim subjektima kojima je pomoć bila potrebna.

Projekt se odnosi na vrijednosti koje čine ukupne ljudske različitosti kao važan temelj svakoga nacionalnog i uopće planetarnoga habitusa.

Sam naziv aktualnoga projekta *Montenegro Regionem Oecumenismo - 2013* dovoljno sam po sebi govori da je prijeko potrebno voditi suživot u opusu izvorne ekumene.

Završnica projekta organizirana je u Cetinju 16. svibnja u

dvorani Skupštine grada, pod pokroviteljstvom i uz pomoć gradonačelnika Cetinja Aleksandra Bogdanovića, gdje je upravo ekumena imala svoju praktičnu riječ, te uz prisutnost visokih gostiju. Na svečanosti su bili prisutni: vladika CPC i mitropolit Cetinski Mihailo, predsjednik Općine Kotor Nikola Bukilica, potpredsjednik Nacionalnoga savjeta Roma i Egipćana iz Podgorice Nevadžmedin Šolja. Također su nazočili i štičenicima staračkog doma „Grabovac” iz Risna s direktorom Zoranom Vukičevićem i sociologom Petrom Pakovićem, zatim predstavnici Židovske zajednice u Crnoj Gori na čelu s Đorđem Raičevićem Lewiem, savjetnikom u

Vladi CG, Živko Andrijašević i mnogi drugi.

Zbog ranije preuzetih obveza pismenim putem obratili su se i pozdravili realizaciju projekta potpredsjednik Vlade Crne Gore i ministar inozemnih poslova i europskih integracija dr. Igor Lukšić, zatim gradonačelnik Podgorice dr. Miomir Mugoša i počasni veleposlanik Crne Gore u Sloveniji mr. Vojislav Kovač.

Završnicu projekta otvorio je dekan Fakulteta za pomorstvo Kotor, **prof. dr. Danilo B. Nikolić**. Nakon njega govorili su Marjan Miljić, član Dukljanske akademije nauke i umjetnosti, kao i kap. dug. plovidbe i glavni sponzor, bivši student Fakulteta za pomorstvo Rajko Čavor.

Sudionici u završnici projekta bili su studenti Fakulteta za pomorstvo Kotor, kao i odjeljenja s Cetinja i Bara, koji su izlagali svoje radove koji se odnose na važnost ekumene. Studenti su recitali riječi iz poznatih molitvi sv. Vinka Paulskog, kao i sv. Franje Asiškoga.

Ekumenskom projektu pridružili su se učenice Osnovne škole „Njegoš” iz Kotora, Anja Radonjić i Lena Uzelac sa svojim referatima, uz asistenciju ravnatelja škole Dragoljuba Stamatovića, njegove pomoćnice Snežane Perović i nastavnice Radonjić Tamare.

Učenici Osnovne škole „Njegoš” s Cetinja, pod dirigentskom palicom prof. Zagorke

Radno predsjedništvo

Dajković, otvorili su završnicu projekta državnom himnom. Oni su također prezentirali teatralni slajd ekumene pod nadzorom prof. Maje Jovanović, a zatvorili druženje himnom „Oda radosti”.

Među sudionicima projekta treba spomenuti izlaganje 13-godišnje Romkinje Jašari Rosalbe sa Zagrablja kraj Cetinja, čiji je referat pozdravljen burnim pljeskom.

Prisutnima su se obratili i predstavnici Bokeljske mornarice 809 iz Kotora, viceadmiral Ilija Radović, kap. dug. plov., predsjednik Upravnog odbora Nikola Ciko, II. major – glavni kolovođa Tripo Milošević i poručnik Saša Milošević, koji su svojim izlaganjem dali doprinos ekumenskom pokretu uopće.

Gosti na ovoj manifestaciji bili su predstavnici NVO „Kamelija” iz Stoliva, uz sudjelovanje glazbenog sastava Romea Mihovića, Vasilija-Vaska Todorovića, Joška Belana i Ljubomira Gržetića, koji su izveli nekoliko dalmatinsko-primorskih skladbi. Nastupali su i KUD „Njegoš” iz Cetinja u koreografiji Lazara Kapisode, KUD „Rumija” iz Bara i KUD „Ljepota Roma” iz Podgorice.

U ime Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore nazočio je Tripo Schubert. Osnovni postulati ekumenizma: pomi-

renje, suradnja, zbližavanje i jedinstvo ugrađeni su u osnovna načela formiranja HGD CG.

Njihovo djelovanje u Crnoj Gori kao multietničkoj, multikonfesionalnoj i multikulturalnoj državi istovjetno je djelovanju Nacionalne zajednice Crnogoraca u Hrvatskoj. Njihova višegodišnja suradnja najbolji je primjer primjene ekumenskih postulata.

Obraćajući se skupu prof. Đurović je, između ostalog, naglasio kako su naše ime, prezime, naši roditelji, mjesto rođenja, nacionalnost, vjerska pripadnost, kao i boja naše kože svima nama nametnuti, a upravo je stoljećima svima jasno da se upravo zbog tih „obilježja” događaju mržnje, netrpeljivost i ratovi među narodima. On je na kraju upozorio: „Probudimo se, već je krajnje vrijeme da kao homo sapijensi ili homo erectusi shvatimo da je životni vijek čo-

vjeka kratak i da u njemu ne treba trovati ljepotu duše, već je treba bogatiti i u njoj unositi svjetlo, a ne tamu!”

Na kraju programa u znak nesebične potpore i svesrdne suradnje u ime organizatora glavni mentor projekta Danilo Đurović dodijelio je zahvalnice suradnicima, na kojima je zapisano:

„Trasiranje puta za bolji i mirniji svijet ponajprije treba tražiti u trijadi svoje nutrine:

U svjetlu razuma koji ne poznaje egoizam, već ekumenu kao ciljanu ideju, realnu želju i sigurnost u nadi;

U probuđenoj humanosti koja se nesebično daruje drugome u sjemenu ljubavi, povjerenju i suosjećanju;

U nesebičnim plodovima dobra, koje treba biti glavna hrana svakog čovjeka, kako bi naš planet postao ljepši, sigurniji i zdraviji, a svaki čovjek u njoj dostojan, spokojan i misaono ispunjen svojom zemaljskom prolaznošću.“

Na prijedlog inicijatora projekta predloženo je Dekanatu Fakulteta da se od sljedeće školske godine 2013./14. osigura besplatan upis i školovanje na izabranom odsjeku Fakulteta za po dva Roma u sljedeće tri školske godine.

Druženje je nastavljeno 17. svibnja u Tivtu gdje je za sve sudionike, studente i goste bilo organizirano krstarenje brodom „vodenom kočijom” Bokotorskim zaljevom uz prigodan program i svečanu večeru te domaćinstvo kaptana Rajka Čavora.

Učesnici skupa na Cetinju

Boka kotorska i Crna Gora

Odlukom Skupštine 1. studenoga 1813. godine utemeljeno je Pokrajinsko vijeće Crne Gore i Boke kotorske te su ujedinjene pokrajine stavljene pod zaštitu triju savezničkih država: Rusije, Austrije i Velike Britanije.

**Piše:
Miro Marušić**

U sklopu obilježavanja 200. godišnjice ujedinjenja Crne Gore i Boke kotorske (1813. – 2014.), Fakultet za pomorstvo Kotor i Pomorska biblioteka u palači „Bizanti“ u starome gradu organizirali su prigodan skup 30. svibnja 2013. godine, na kome je promovirana i prigodna poštanska marka koju je izdala Pošta Crne Gore.

Otvarajući skup ravnateljica Pomorske biblioteke Ružica Danilović rekla je kako je biblioteka već dvadeset pet godina smještena u palači u kojoj je održana Osnivačka skupština odnosno u kojoj je radila Centralna komisija koja je potpisala dokument o ujedinjenju. Ona je podsjetila da o tim događajima svjedoči trajni izložbeni postav dokumenata iz tog razdoblja u Memorijalnoj sobi Pomorske biblioteke.

Mnogobrojne goste i uzvanike u ime organizatora po-

zdravio je dekan Fakulteta za pomorstvo prof. dr. sc. Danilo Nikolić koji je rekao da će ova visokoškolska ustanova nizom prigodnih manifestacija obilježiti 200. godišnjicu ujedinjenja. Dekan je izrazio nadu da će se ubuduće „manifestacije ovog tipa organizirati u prostorijama Pomorske biblioteke“. „Nadamo se da ćemo se uskoro okupiti u tom prostoru te da ćemo različite znanstvene

skupove organizirati uz pomoć lokalne uprave i Ministarstva kulture. Krajem godine organizirat ćemo međunarodnu konferenciju pod nazivom *Ujedinjenje Crne Gore i Boke Kotorske 1813. - 1814. godine – prilozi za istoriju integrativnih procesa na Balkanu*“, rekao je Nikolić.

Pozdravljajući skup predsjednik Skupštine Općine Kotor Nikola Bukilica je, između

Ravnateljica Pomorske biblioteke Ružica Danilović

**Predsjednik SO Kotor
Nikola Bukilica**

Crne Gore da se teritorijalno proširi na ovaj prostor odnosno da se Bokokotorski zaljev i njegovo zaleđe oslobode od vlasti velikih sila u različitim razdobljima i naponi koji su ih pratili vezani su uz ličnost utemeljivača crnogorske države, vladike Petra I. Petrovića Njegoša. Odlukom Skupštine 1. studenoga 1813. godine utemeljeno je Pokrajinsko vijeće Crne Gore i Boke kotorske te

ostalog, rekao kako su mnogi događaji u prošlosti obilježili povijest Boke. Jedan među njima ostat će posebno upamćen, a to je crnogorsko-bokeljska skupština o ujedinjenju, dva geografski bliska, ali istodobno različita teritorija, bliska po osjećaju pripadnosti zajednici južnoslavenskih naroda koji su često bili razdvojeni državnim granicama kakve nisu željeli.

O okolnostima povijesnoga trenutka ujedinjenja Crne Gore i Boke kotorske govorio je prof. dr. Radoslav Raspopović, direktor Istarskog instituta Crne Gore.

„Ujedinjenje Crne Gore i Boke kotorske pretvorilo se u historijsku realnost. Pokušaj

su ujedinjene pokrajine stavljene pod zaštitu triju savezničkih država: Rusije, Austrije i Velike Britanije“, rekao je Raspopović.

Na skupu je promovirana poštanska marka prigodom 200 godina od ujedinjenja Crne Gore i Boke kotorske, o čemu je govorila PR Pošte Crne Gore Vesna Goljević Novović.

Marka, čija je nominalna vrijednost 0,30 €, tiskana je u nakladi od 15.000 serija, a autor idejnog rješenja je Kotoranka Jovana Strugar.

U glazbenome dijelu programa sudjelovale su učenice Muzičke škole „Vida Matijan“ iz Kotora Jovana Radoman i Ivanka Muhadinović.

Dan 8. travnja jedan je od povijesnih datuma za Crnu Goru i Boku kotorsku jer ovog dana 1945. godine na sjednici plenuma Narodno-oslobodilačkoga odbora Sreza Boke u Kotoru je donesena odluka da se Boka pripoji Crnoj Gori.

U kratkim crtama moram podsjetiti naš narod, posebno mladi naraštaj, kako je tekla sjednica, tko je bio prisutan na njoj i kakav je bio dnevni red.

Prisutni članovi Izvršnog odbora i plenuma su bili: Dušan Popović, Savo Starović, Jovo Samardžić, dr. Leopold Netović, Vidak Pavlović, Anto Franović, Gavro Đurković, Mijo Fažo, Milan Vukasović, Alfred Rosi, Vuko Mandić, Drago Radulović, don Roko Pasković, Mijo Ilić, Rako Radulović, dr. Zoro Vojvodić, Dušan Radonjić, Luka Pavlović, Senka Matković, Vojo Brinić, Ilija Džuović, Jovo Jovanović, Ljubo Kosić, Mato Brozičević, Maksim Rašević, Božo Ercegović, Peko Bauk, Jovanka Kosić, Nikola Kovačević, Jaglika Lepetić, Joko Prentović, Dragoman Vuković, Trifko Radović, Gracija Petrović, Pero Stanišić, Špiro Vukotić, Vuko Ajčević i Marko Grbić.

Odsutno je bilo 11 članova plenuma čija odsutnost nije bila opravdana. Uz spomenute članove još su bili prisutni: Blažo Jovanović, predsjednik Crne Gore, te narodni poslanici ing. Petar Tomanović, Jovo Crnogorčević i M. Mandalinić.

Tada je predsjednik D. Popović otvarajući sjednicu iznio kako Izvršni odbor koristi priliku i prisutnost članova plenuma da sjednica bude uspješnija. Obito se koristi prisutnost Blaža Jovanovića i narodnih poslanika jer će njihova prisutnost prilikom svih odluka značiti njihovu valjanost.

Dnevni red bio je dugačak pa ću ukratko iznijeti što je prihvaćeno:

1. Da dr. Mirko Gopčević i dr. Zoro Vojvodić prihvate dužnost šefa odjeljenja u Herceg Novome odnosno Kotoru.

2. Zatim je bilo riječi o podjeli hrane, socijalnom radu, prometu, mobilizaciji i

prosvjeti, gdje su raspoređeni privremeni učitelji:

- Ilija Mihajlović za učitelja u Glavatičcima
- Radojka Kovačić za učiteljicu u Risanu
- Radojka Tomić-Armenko za učiteljicu u Dobroti
- Stevo Subotić za učitelja u Herceg Novome
- Vojislav Kadija za učitelja u Šišićima.

Boka je bila pod točkom razno i ovdje nije sve išlo bez raznih prijedloga. Prvi je uzeo riječ Blažo Jovanović i istaknuo da će se 15. travnja 1945. godine održati zasjedanje crnogorske antifašističke Skupštine narodnog oslobođenja i da će se na ovom zasjedanju raspravljati o pitanju mijenjanja naziva u Crnogorsku skupštinu čime bi se Boka smatrala pripojenom Crnoj Gori. Zbog toga je vrlo važna i bitna odluka plenuma u Kotoru 8. travnja gdje će se odlučiti je li plenum Sreza Boke za ujedinjenje ili ne.

Zatim je govorio Popović ističući da je vrlo važno pitanje ujedinjenja iznijevši veze Boke i Crne Gore tijekom prošlosti, te da se prisutni narodni poslanici izjave o ovome pitanju.

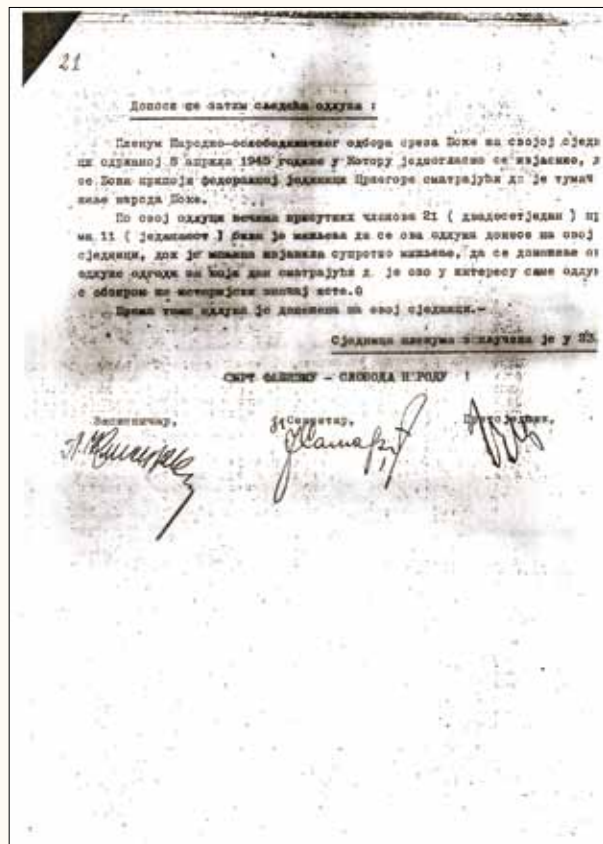
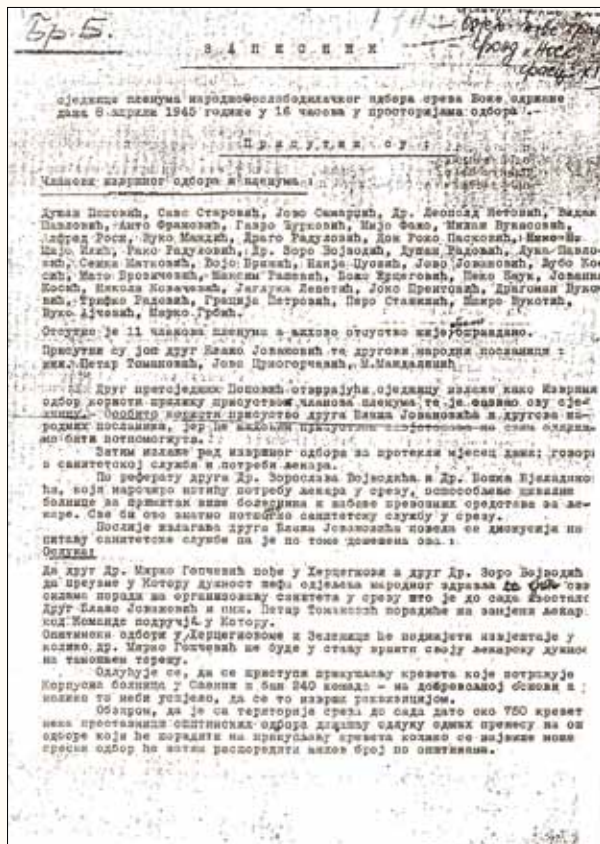
Petar Tomanović rekao je: „Boka danas mora biti u potpunom sastavu s Crnom Gorom.”

Dr. Netović rekao je kako je prirodno da Boka bude u sastavu Crne Gore i da drugdje ne može biti jer to potvrđuje prošlost, sadašnjost i budućnost.

„Mi (Boka) i Crna Gora smo jedno i s Crnom Gorom ćemo dijeliti dobro i zlo.” Ova izjava popraćena je i pozdravljena burnim pljeskom.

M. Vukasović istaknuo je da će spajanje biti težak udarac neprijateljima. Nasuprot delegatima koji su bili za spajanje, bilo je i onih koji su imali suprotno mišljenje odnosno da je sjedinjenje prerano.

Jedanaest delegata bilo je protiv, odnosno tražili su da se odluka donese kasnije jer da tada nije pogodan trenutak za donošenje takve odluke. Glasovali su: Dušan Popović, Mijo Fažo, Alfred Rosi,

dr. Zoro Vojvodić, Jovo Jovanović, don Roko Pasković, Nikola Kovačević, Vidak Pavlović, Božo Ercegović, Mijo Ilić, Luka Pavlović.

Dvadeset jedan delegat bio je za ujedinjenje i da se odluka donese odmah, bez odlaganja.

Glasovali su: Savo Starović, Jovo D. Samardžić, dr. Netović, Anto Franović, Gavro Đurković, Milan Vukasović, Rako Radulović, Senka Matković, Vojo Brinić, Ilija Džuović, Ljubo Kostić, Mato Brozičević, Peko Bauk, Jovanka Kosić, Jagluka Lepetić, Joko Prentović, Dragoman Vuković, Trifko Radović, Gracija Petrović, Pero Stanišić, Marko Grbić.

Poslije glasovanja donesena je odluka:

„Plenum Narodno-oslobodilačkog odbora Sreza Boke na svojoj sjednici održanoj 8. travnja 1945. godine u Kotoru se izjasnio da se Boka pripoji federalnoj jedinici Crne Gore smatrajući da je tu-mać želje naroda Boke.”

Prema ovoj odluci većina prisutnih, njih dvadeset jedan (21) nasuprot jedanaest (11), bilo je mišljenja da se ova odluka donese na ovoj sjednici. Manjina je izjavila da se donošenje odluke odgodi smatrajući da je ovo u interesu same odluke s obzirom na njezin povijesni značaj. Ipak, odluka je donesena na ovoj sjednici jer je većina bila - za.

Sjednica plenuma trajala je od 16 do 23 sata u noći.

Kao autor ovog teksta, nastalog prema povijesnome zapisniku br. 5 (odjeljenje nove građe), ostavljam javnosti i čitateljima da sami donesu svoj sud o ovome ujedinjenju jer je 21 delegat bio za, 11 je bilo protiv, a 11 delegata nije bilo na plenumu odnosno oni su, prema riječima uglednih Bokelja dr. Zora Vojvodića i Mija Ilića, koje naravno nisu iznijeli javno, izbjegli dolazak na plenum jer nisu htjeli slušati naređenja-preporuke druga Blaža.

Crnogorci u Zagrebu proslavili Dan nezavisnosti Crne Gore

U muzeju „Mimara“ svečanim koncertom obilježen Dan nezavisnosti Crne Gore, Dan Koordinacije vijeća crnogorske nacionalne manjine na području RH i Dan Vijeća crnogorske nacionalne manjine

Piše:
Danilo Ivezić

Tradicionalni SVEČANI KONCERT u povodu Dana nezavisnosti Crne Gore, Dana Koordinacije i Dana Vijeća (21. svibnja) održan je 20. svibnja 2013. s početkom u 20 sati u muzeju „Mimara“ u Zagrebu.

Mnogobrojni uzvanici i gosti među kojima su bili: predsjednik Hrvatskoga sabora **Josip Leko**, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH **Aleksandar Tolnauer**, predstojnik Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina **Branko Sočanec**, izaslanik gradonačelnika Grada Zagreba **Slavko Kojić**, veleposlanik Crne Gore u RH **Igor Građević**, prvi tajnik Veleposlanstva **Ana Zeković**, predstavnici diplo-

matskoga kora, predstavnici nacionalnih manjina Grada Zagreba, predstavnici crnogorskih udruga, uživali su u programu koncerta i neobičnoj kombinaciji (za klasičnu glazbu) harmonike - Drljan i violine - Kukalj, a u drugome dijelu i specifičnoga vokala - Perazić, u interpretaciji tradicionalnih crnogorskih pjesama. Dugotrajni pljesak prepune dvorane muzeja „Mimara“ na kraju koncerta i riječi pohvale umjetnicima najbolji su pokazatelj uspješnosti koncerta.

Pozdravljajući prisutne na početku svečanosti u ime organizatora, zamjenik predsjednika Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba **Dušan Mišković** rekao je:

„...Postala je već tradicija da svečanost obilježavanja

ovih za nas značajnih datuma organiziraju zajedno Ambasada Crne Gore u Republici Hrvatskoj, Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, Koordinacija vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske i Vijeće crnogorske nacionalne manjine grada Zagreba. I ove godine to obilježavamo koncertom troje istaknutih umjetnika – muzičara, profesora i pedagoga.

U crnogorskoj kolektivnoj memoriji referendumski 21. maj 2006. bit će za vazda uklesan kao jedinstveni povijesni datum političke sinteze patriotske strasti i demokratskog uma, cementiran čvrstim uvjerenjem i nepokolebljivom voljom crnogorskih građana da napokon budu istinski subjekti vlastite sudbine.

Kada se postavilo pitanje izbora Dana naše Koordinacije i

Vijeća nijesmo se uopšte dvoumili – odabrali smo 21. maj – Dan crnogorske nezavisnosti. Koordinacija i vijeća djeluju u trećem četverogodišnjem mandatu, u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, prepoznati u svojim sredinama i uz podršku državnih i lokalnih tijela vlasti u okviru ostvarivanja kolektivnih političkih prava i integracije u politički život Republike Hrvatske.

Želim vam da ugodno provedete ovo veče uz profesoricu Renatu Perazić, mr. sc. Dinu Kukulj i profesora Safeta Drljanju...”

U ime Veleposlanstva Crne Gore u RH, koje je i organizator svečanosti, pozdravljajući prisutne veleposlanik Igor Građević rekao je:

„...Crna Gora ima sve oblike demokratske i stabilne države. Predano radimo na kontinuiranom razvoju i snaženju institucija, čime se osigurava uspješna vladavina prava i stvaraju pretpostavke za skladnu socijalnu državu.

Tradiciju crnogorskih vladara, umješno spojenu sa evropskim i socijalnim tekovinama kroz vjekove, pretočili smo u privilegiju na često turbulentnom Balkanu - privilegiju međuvjerske i međunacionalne tolerancije i sklada, čovječnosti i društvenosti. To je kamen temeljac današnje moderne i građanske države Crne Gore. Jedino takva Crna Gora je potrebna Balkanu, Mediteranu i Evropi...

...Čestitam Republici Hrvatskoj na pristupanju u EU! Od 1. jula imat ćemo još jednog prijatelja u evropskoj porodici naroda, koji će kao i do sada uspješno artikulirati glas Regiona na važnoj evropskoj adresi.

Sa prijateljima nikada niste sami! Prijatelje treba čuvati! Lako za reći, a malo zahtjevnije za ostvariti...”

Nakon koncerta za sve prisutne priređen je u atriju muzeja „Mimara“ koktel.

Kukulj, Drljan i Perazić

*BLAGDAN SVETOG DUJMA
SVEČANO JE PROSLAVLJEN U ŠKALJARIMA 7. SVIBNJA*

Sv. Dujam – Stopama vjere

Proslava Blagdana sv. Dujma, 2013

Današnja crkva sv. Dujma u Škaljarima potječe iz XIII. stoljeća. Njezin prvi arhivski spomen zabilježen je u Arhivu kotorske srednjovjekovne komune i nosi godinu 1331.

Piše:

Don Anton Belan

U Škaljarima je 7. svibnja 2013. godine svečano proslavljen blagdan sv. Dujma, biskupa i mučenika (IV. st.). Svetu misu služio je don Ante Dragobratović uz sudjelovanje znatnog broja vjernika. Ove godine Crkva slavi Godinu vjere i obilježava 1700. godišnjicu Milanskog edikta (313.), koji je kršćanstvu donio slobodu i omogućio javno ispovijedanje te vjere u Rimskom Carstvu. Malo nakon toga 325. godine zasjeda Prvi nicejski sabor koji definira crkvenu doktrinu i uređuje crkvenu strukturu. Sv. Dujam bio je solinski biskup prije ovih epohalnih događaja u povijesti Crkve. Služba koju je vršio u to vrijeme bila je gotovo sigurno jamstvo njegova mučeništva. Stradao je za vrijeme cara Dioklecijana mučeničkom smrću 304. godine, a njegova smrt je zabilježena prvi put 412. godine u Martyrologium Sirciacum, koji je poslužio kao izvor za antički zapadni Martyrologium Hieronymianum iz V. - VI. st. u kojem se spominje i sv. Tripun. Od mučeničke smrti pa do danas njegov kult je prisutan u Splitu i Splitskoj metropoliji. U VII. stoljeću jedan dio njegovih moći prenesen je iz Solina u mauzolej cara Dioklecijana u Splitu. Tim činom žrtva je zauzela mjesto namijenjeno svom progonitelju.

Veličanstveni mauzolej, Dioklecijanova grobnica po-

stala je u VII. st. katedrala posvećena Bogorodici uznesenoj na nebo i sv. Dujmu, biskupu i mučeniku. Ironija sudbine (fatum) ili providnost Božja? Za Dioklecijana sigurno ono prvo. Kult sv. Dujma na jugu istočnojadranske obale dopire sve do Kotora te je crkva u Škaljarima posljednja građevina u čast ovog sveca. Od iznimnog je povijesnog značaja jer podsjeća na pripadnost Kotorske biskupije dugi niz stoljeća solinskoj odnosno splitskoj metropolitanskoj i primacijalnoj katedrali (Dalmatiaeque primas). Prema odredbama crkvenih kanona, još od Prvoga nicejskog sabora, sjedište metropolita trebalo je biti u glavnim gradovima rimskih pokrajina (J. Alberigo, Conciliorum oecumenicorum decreta; D. Mandić, De Croatorum historia antiqua, str. 272., 499., 500.). Državne i metropolitanske granice, u to vrijeme, u potpunosti su se podudarale te je prema tome Kotor u vrijeme zasjedanja splitskih sabora 925. i 928. godine, za vrijeme kralja Tomislava, pripadao državi Hrvatskoj. Zahumski ban Mihailo Višević sudjeluje na splitskim saborima jer je Duklja tada bila u sklopu Tomislavove države, te se on u saborskim odlukama spominje odmah nakon kralja Tomislava (F. Farlati, Illiricum Sacrum, svezak III., str. 94.; dr. Frano Milobar, Dukljanska kraljevina, str. 245.). Dva kotorska biskupa u XIII. i XIV. stoljeću nosila su ime Dujam. U Muzeju sakralne umjetnosti

**Sv. Dujam,
drvena skulptura,
Vasko Lipovac**

kotorske katedrale izložen je pečatnjak kotorskog biskupa Dujma iz XIII. stoljeća. Predstavlja najstariji primjerak sfragistike jednoga vjerskog poglavara na tlu današnje Crne Gore. Biskup Dujam I. vodio je spor 1284. godine s nadbiskupom barskim Mihovinom radi jurisdikcije nad Brskovom. Dujam u tom sporu nije htio priznati za suca svačkog biskupa jer je on bio sufragane barskom nadbiskupu pa biskup Dujam I. ulaže apelaciju papi Martinu IV. (Smičiklas, Codex diplomaticus, VI, str. 496. - 498.).

Današnja crkva sv. Dujma u Škaljarima potječe iz XIII. stoljeća. Njezin prvi arhivski spomen zabilježen je u Arhivu kotorske srednjovjekovne komune i nosi godinu 1331. (IAK, Sudski arhiv I, 202, idem 516. Petrus Lechie archipresbiter abbas ecclesiae s. Duimi). Zanimljive je arhitektonske konstrukcije. Nad prostranom, u odnosu na crkvu, zasvođenom kriptom koja u nekim dijelovima gradnje odaje preromaničko graditeljstvo, uzdiže se crkva koja predstavlja jednobrodnu građevinu orijentiranu istok-zapad s polukružnom apsidom i zvonikom na preslicu. Svod crkve je u formi prelomljenoga gotičkog luka.

Pročelje joj krasi gotička monofora, a luk nad vratima upućuje na romaničko graditeljstvo. Predstavlja rijetku arhitektonsku cjelinu na području današnje Crne Gore. Crkva sv. Katarine u Baru ima slične odlike ovoga graditeljstva. Preromanička kamena plastika koja je nađena prigodom arheoloških i arhitektonskih istraživanja dopušta nam da ovaj iznimno vrijedan arhitektonski kompleks datiramo u vrijeme od IX. do XIII. stoljeća. Ispod prostorije, uz kriptu sa sjeverne strane, protječe izvor pitke vode koji je i danas u upotrebi te je čitav ovaj predio poznat kao toponim „Podujam“. Crkva je obnovlje-

nja sredstvima grada Splita, Splitske županije i Kotorske biskupije te ju je blagoslovio mons. Marin Barišić, splitski nadbiskup i metropolit, uz sudjelovanje mons. Ilije Janjića, kotorskog biskupa, 2. travnja 2005. godine. U Crkvi je polikromna drvena skulptura sv. Dujma (2005.), jedno od posljednjih djela znamenitoga crnogorsko-hrvatskog umjetnika, slikara i skulptora Vaska Lipovca (Kotor 1931. - Split 2006.).

Vasko Lipovac je svoj impresivni umjetnički opus na neki način završio ondje gdje mu je život započeo, pove-zavši tako dva grada Kotor i Split, koji su bili njegova česta stvaralačka inspiracija.

Obnovljena crkva sv. Dujma

Partizanka

Partizanka

Piše:
Neven Jerković

Po završetku Prvog svjetskog rata novostvorena versajska Jugoslavija dobila je oko 1000 kilometara jadranske obale, što je za centralnu beogradsku Vladu, ne naviknutu na pomorsku tradiciju, morao doista biti veliki problem. Neshvaćanje golemog potencijala mora i obale rezultiralo je malim državnim ula-

Iako je PARTIZANKA bila klasični dužobalni putnički brod, jedno je vrijeme plovila i krstareći Sredozemljem. Tako je prvo kružno putovanje ovim brodom organizirano iz Rijeke prema grčkim otocima već 28. ožujka 1953. godine.

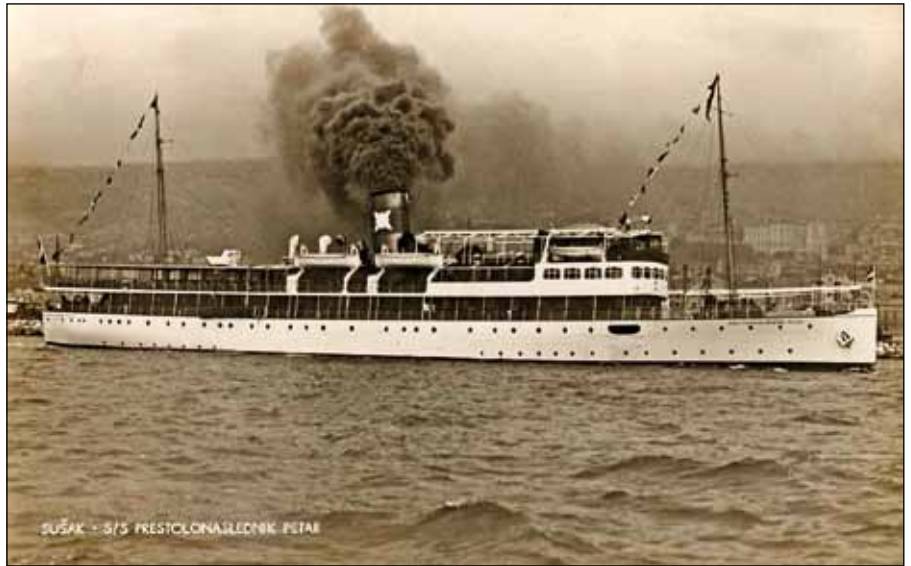
ganjima u primorske regije i na koncu njihovog velikog gospodarskog zaostatka za iona-

ko slabo razvijenom zemljom. Većina putničkih brodova je naslijeđena iz Austrougarske

ostavštine, koja je doista bila velika jer je prethodna država bila jedna od priznatih svjetskih pomorskih velesila. Stvoreno je nekoliko brodarskih kompanija, a najsnažnija je bila Jadranska plovidba d.d. iz Sušaka sa 39 naslijeđenih brodova od bivšeg Ugarsko-hrvatskog dioničkog pomorskog parobrodarskog društva.

Sve do 1928. godine Jadranska plovidba koristi ovu flotu zastarjelih brodova, a preokret nastaje tek izgradnjom putničkog broda PRESTOLONASLEDNIK PETAR. Primopredaja novogradnje 1402 obavljena je u travnju 1931. godine u brodogradilištu Swan, Hunter & Wigham Richardson u Newcastle-on-Tyne u Engleskoj. PRESTOLONASLEDNIK PETAR je imao 1726 GT, bio dug 81 metar a stapni parni stroj četverostruke ekspanzije ukupne snage 2832 kW, proizveden u istom brodogradilištu, omogućavao mu je plovidbu brzinom od 18,5 čvorova. Na svojim udobnim palubama mogao je prevoziti do 1000 putnika. Veliki je ovo bio događaj za dužobalnu plovidbu koji je za sobom povukao još nekoliko značajnih prinova ali i potpuno novu jadransku orijentaciju zemlje koja za nju do tada i nije imala neko osobito veliko razumijevanje.

Nažalost, sve se ovo počelo događati relativno kasno, pred sam osvit novoga svjetskog rata. Kada je postalo jasno da je rat neizbježan, jadranski su brodari, udruženi u Savez pomorskih brodovlasnika Kraljevine Jugoslavije, sastavili spisak 58 putničkih brodova koje vojska nije trebala u ratnoj službi i uputili ga Generalštabu da odobri njihovo sklanjanje u inozemstvo, uglavnom u grčke egejske luke. Nakon što je u Rijeku iz Beograda stiglo odobrenje, KARADJORDJE i PRESTOLONASLEDNIK PETAR su, pod zapovjedništvom

Prestolonaslednik Petar 562

kostrenskih kapetana Tome Grdakovića iz Sv. Lucije i Mate Tonkovića iz Sv. Barbare isplovili 2. travnja 1941. iz Kraljevice prema Kotoru i Grčkoj. Zbog velikoga juga odlučili su se istoga dana privremeno skloniti u sigurnu zavjetrinu uvale i luke otoka Zlarina, ne znajući da ju je vlastita mor-

narica već minirala. PRESTOLONASLEDNIK PETAR je prvi naletio na minu i odmah potonuo pred očima putnika i posade KARADJORDJA, koji je plovio svega nekih stotinjak metara iza njega. Kapetan Grdaković je odmah dao zapovijed da se KARADJORDJE vrati natrag, ali je i za to bilo pre-

Prestolonaslednik Petar

kasno. Nošen jakim vjetrom, brzo je izgubio smjer plovidbe i krmom udario u drugu minu. Iako su oba broda zajedno potonula za svega desetak minuta, svi su se putnici i posada uspjeli na vrijeme spasiti. Oba su zapovjednika prvo saslušana u šibenskoj Lučkoj kapetaniji, potom u Mandalini na komandnom brodu KRKA i na koncu u Komandi mornarice u Splitu. Da bi se zataškala prava istina o razlozima potapanja, a koja je teško terećila neorganiziranu kraljevsku ratnu mornaricu, nakon četiri dana ispitivanja u splitskom su hotelu „Ambasador“ trovanjem (po nekim očevicima ubojstvom iz pištolja u glavu) umoreni kapetani obaju brodova, pa je istraga, obavijena velom vojne tajne, zaključena prije nego li je mogla ozbiljno i započeti.

Završetkom rata nije se planiralo vađenje ovih brodova zbog desetogodišnjeg boravka na morskome dnu, a niti je čak i u svijetu bilo iskustava vađenja brodova sa tako velikih dubina. Ipak je 10. kolovoza 1950. naređeno splitskom Brodospasu da se brod PRESTOLONASLEDNIK PETAR sa dubine od 51 metra izvuče iz

mora što je, nakon samo 18 radnih dana, uz dosta napora i urađeno tehnikom 300-tonskih horizontalnih cilindara vertikalnog uzgona. Napola potopljeni brod su 19. kolovoza tegljači TRUDBENIK i BORAC brzinom od 3 čvora oteglili u dok splitskog brodogradilišta „Vicko Krstulović“. Popravak broda u doista lošem stanju trajao je sve do srpnja 1952. kada je u punom sjaju, i u to doba pod još jednim prestižnim imenom – PARTIZANKA, svečano zaplovio na dužjadranskoj brznoj obalnoj pruzi.

Iako je PARTIZANKA bila klasični dužobalni putnički

brod, jedno je vrijeme plovila i krstareći Sredozemljem. Tako je prvo kružno putovanje ovim brodom organizirano iz Rijeke prema grčkim otocima već 28. ožujka 1953. godine. Sa skupinom švicarskih turista u organizaciji ženevskog predstavništva grčke putničke agencije Hermes et Greece, PARTIZANKA je uplovila u grušku luku 29. ožujka, te istog dana otplovila prema Kotoru, Krfu i dalje za Iteu, Korint i Pirej. Krstarenje je organizirano kao stručno kružno putovanje a švicarski sveučilišni profesori su putnicima redovito na brodu u plovidbi održavali brojna predavanja iz grčke povijesti. Brod se sa ovog putovanja sretno vratio u riječku luku 12. travnja 1953. godine. Sve do izgradnje brodova poznatih kao 3J (JADRAN, JUGOSLAVIJA, JEDINSTVO), PARTIZANKA je često korištena za brojna, uglavnom stručna kružna putovanja po Sredozemlju iako, gledano iz današnje perspektive, kao standardni dužobalni putnički brod nije imala baš sve potrebne uvjete za to.

PARTIZANKA sigurno i pouzdano plovi sve do 1969. godine kada je raspremljena i prodana u inozemstvo da bi odmah potom u talijanskoj luci La Spezia bila razrezana u staro željezo.

Partizanka u Dubrovniku

KOTORSKI ORIĐINALI - GALIOTI I ŠKERCI (10)

Kotorski oriđinali, galioti i boemi bili su ljudi dobrog srca i plemenite duše, bistrog uma i oštrog jezika, koji su na svakovrsne izazove odgovarali na originalan, ali uvijek duhovit način. Bez oriđinala i inače bogata prošlost Kotora bila bi siromašnija. A oni su se, opet, mogli roditi i opstati samo u kotorskom ambijentu. Bili su iskričavi. U najtežim trenucima nisu propuštali prigodu da se našale, na svoj i tuđi račun, da sve okrenu na onu ljepšu „stranu“. Njih više nema, ali njihove šale još uvijek žive.

Priredio:
Dario Musić

FRANO ALFIREVIĆ

Frano Alfirević bio je vrlo obrazovan čovjek, cijenjeni hrvatski književnik, pjesnik i putopisac onoga doba, autor divnih stranica poezije i proze o Boki kotorskoj, bio je čovjek sa zanimljivom karijerom. Također je bio „intelektualac po rođenju“, kako su za njega govorili Kotorani. Uz to, bio je i vrlo duhovit. Kao dječak od tri godine doselio se 1906. godine s roditeljima iz Dalmacije u Kotor, postigao je visoko obrazovanje školovanjem u Kotoru i Dubrovniku i postao ugledni profesor. Svi ma je bio drag čovjek. Govorilo se u Kotoru: „Nema veselja i zabave gdje nema Frana.“

Slobodno vrijeme provodio je u kafanama. Isticao je: „Kafanu cijenim više nego crkvu jer se u njoj gladni najedu, žedni napiju, gologuzi ogriju, beskućnici dobiju mjesto za odmor, a usamljeni – društvo.“

Jedne večeri, u salonu hotela „Vardar“ okupilo se poveće društvo koje je bilo nerasploženo jer nitko nije imao para za piće, a gazda nije dao na veresiju. Netom banu Frano. Čim je sjeo iz džepa je izvadio novčanik, a iz njega listić lutrije i zamolio je gazdu da pogleda u listu „Vreme“ je li što dobio. Ovaj je otišao i vratio se s novinama u drvenome okviru. Priopćio mu je da je dobio

10 tisuća dinara. Svi su počeli čestitati „sretnom dobitniku“ iako su znali da je prethodno uspješno prepravljen broj i tako „stvoren“ veliki dobitak.

Frano je naručio piće za sve. Gazda je prihvatio da im da na veresiju jer je „dobitak“ na lutriji bio jamstvo. Pilo se i dugo veselilo...

Vlasnik kafane sutra je sačekao Alfirevića i zamolio ga da mu pozajmi dvije tisuće dinara. Alfirević mu je rekao: „Rado bih to učinio, ali je prosvjerom utvrđeno da je tiskan jedan pogrešan broj!“ Ipak, uredno je podmirio račun koji je s društvom napravio prethodne noći.

Iznajmio „kraljičine“ sobe

Dva prijatelja iz Dubrovnika zamolili su Frana Alfirevića da im rezervira dvije sobe u Kotoru u hotelu „Slavija“. On je došao na recepciju i saznao da nema slobodnih soba. Molio je recepcionara da nako „pronade“ dva kreveta, ali uzalud. Zatim se odlučio „okrenuti list“. Pitao je recepcionara: „A da je došla naša kraljica i zatražila dvije sobe s kupaonicom, biste li joj rekli da je sve zauzeto ili biste joj našli sobe?“ Recepcionar se zbunio i zamuckujući izgovorio: „Pa znate...ovaj...za njezino veličanstvo ipak bi se našle dvije sobe...“ Frano je odmah upao: „Ne treba dalje objašnjavati. Dajte mi te dvije sobe jer mi je kraljica osobno rekla da neće doći!“ Tako je Frano došao do soba koje su mu bile potrebne za njegove goste.

Bijesni pas ugrizao Iliju

Dogodilo se jednom da je pas ugrizao Iliju Jelavića, vlasnika postolarske radnje, prijatelja Frana Alfirevića. Ilija je bio kod doktora, stavljeni su mu oblozi i rana je počela zarastati. Nakon četiri-pet dana njegovi prijatelji došli su nekako do pečata bolnice i uputili „zahtjev“ Iliji da odmah dođe na pregled. U obrazloženju je stajalo da je spomenuti pas bio - bijesan. Jelavić nije čekao jutro da pođe na pregled, nego je na vrata bolnice zakucao usred noći, uspaničeno pričajući da ga je ugrizao bijesni pas. Alarmirano je dežurno osoblje bolnice, a uskoro je došao i upravitelj... No, kada su vidjeli da je došao i Frano Alfirević s društvom, i sam Ilija je shvatio da su ga

prijatelji nasamarili. Kasnije se pričalo da je pas koji je ugrizao Iliju jedva ostao živ.

Oklada u vino - s pljuvanjem

Između dvaju ratova u južnome dijelu luke Kotor uvijek se nalazilo pet, šest trabakula- kantina u kojima se pilo vino s dalmatinskih otoka, rjeđe rakija. Uveče se i pjevalo. Bila je prava romantična atmosfera kao bogom dana za ugodnu zabavu kotorskih boema. Jednom došao Frano Alfirević s društvom na brodkantinu i krenuo u realizaciju šale koju je ranije smislio. Počeo je govoriti da bi mogao popiti pet litara vina, uz slanu ribu i pršut. Vlasnik kantine je „zagrizao“ uporno tvrdeći da to Frano nije u stanju... I sklopljena je oklada - ako Frano popije „dogovorenih“ pet litara vina, nakon toga ima pravo pljunuti gazdi u lice; u suprotnom, vlasnik će pljunuti kotorskoga pjesnika. Frano se raskomotio, lagano jeo ribu i pršut, zalivajući to vinom. No, nije mogao popiti ni polovinu „dogovorenog“ vina. Ustao je, protegnuo se i rekao vlasniku kafane: „Pljuni me! Zaslužio sam! Nisam ispoštova' riječ - ne mogu sve popiti!“ Gazda je tada shvatio da je nasamaren... No, nastojao je barem ublažiti poraz. Obratio se Alfireviću: „Gospodine Frano... Vi umjetnici ste bogovi pa je red da mi ovo platite. Bog može sve pa je sramota da duguje siromahu.“ Frano se zamislio, malo odšutio i rekaao: „Ipak, kako nisam bog, ne mogu ti ni račun platit'...“ No, čim je primio plaću, uredno je podmirio dug. Kao što je to uvijek činio...

Profesor, književnik, pjesnik, Frano, koji je Boku na-

Frano Alfirević

(Zadar, 11.9.1903. -
Zagreb 2.2.1956)

zvaao zemljom „neizrecive ljepote“, bio je boem - veseljak, koji se družio s Tinom Ujevićem, Gustavom Krklecom, Radom Drincem, pjesnikom i boemom. Oni bi često „skoknuli“ do Kotora gdje bi najveći dio vremena provodili u kafani „Dojmi“. Tamo je Tripo Karaman, vlasnik kafane, uvijek za njih ostavljao najbolja mjesta.

Nakon Drugoga svjetskog rata Frano se našao u Zagrebu. Više nikada nije došao u Kotor. Kada bi sreo nekoga iz Kotora, tražio je da mu priča o tome gradu. Bila bi to prilika da Frano sugovorniku nadugo govori o tome kako je provodio lijepe dane i godine svoje mladosti u njegovoj Boki kotorskoj.

I tako sve do jednoga zimskog dana u veljači 1956. godine. U Zagrebu u kafani „Vis“ jeo je krišku naranče koja mu je zastala u grlu i - ugušila ga! Vrlo neobičan način da sa životne scene ode jedan od najvećih kotorskih boema.

Priradio:

Jovan J. Martinović

1400.g.

mjeseca januara

- # Knez Kotor **Marin Mihailov Mekša**.

mjeseca februara

- # Knez Kotor **Ivan Marina Bistovog Primuti**.

mjeseca marta

- # Knez Kotor **Marko Drago**.

mjeseca aprila

- # Knez Kotor **Marin Pakov Paskvali**.

mjeseca novembra

- # Knez Kotor **Mihailo Nikolin Pelegrina**.

1403.g.

XI indikt. Uskrs 15.o4.

- # Umro **Đurađ II Stracimirović**, naslijedio ga sin **Balša III Balšić** sa majkom **Jelenom**, sestrom **Stefana Lazarevića**.

1404.g.

19. novembra, u Veneciji:

- # Kotorski izaslanik nudi predaju grada **Veneciji**, ali je ponuda opet odbijena.

- # Herceg **Hrvoje Vukčić** se žali Veneciji da **Balšići** napadaju Kotor, koji je pod bosanskom vlašću.

1405.g.

- # **Ulcinj, Bar i Budva** priznali vrhovnu vlast Venecije.

1406.g.

22. oktobra, u Veneciji:

- # **Senat** odbio molbu za protektorat i slanje **kneza** u Kotor.

1407.g.

- # Mlečani ponudili **Balši III** vraćanje Budve, na koju su polagali pravo i **Đuraševići** i **Sandalj Hranić**.

1408.g.

- # Pomen kotorskog biskupa **Bartolomeja II**.

- # **Balšići** htjeli da prepuste Mlečanima **Bar** i **Ulcinj** u zamjenu za **Budvu** sa **Paštrovićima** i **Lušticu** sa solanama, ali to nije ostvareno.

1409.g.

9. jula, u Veneciji:

- # Ugarski kralj **Ladislav Napuljski** prodao **Veneciji** svoja prava na **Dalmaciju**.

- # **Jelena Balšić** u Veneciji sklopila mir na godinu dana.

1410.g.

- # Kotorski poslanik **Marin Druško**, mletački građanin, u februaru nudi Veneciji predaju Kotor, a **Senat** izražava spremnost.

- # Kotorski biskup **Antonije** iz Bitonta (1410-1420).

- # U Gornjoj Lastvi sagrađena crkva **Rođenja Majke božje**.

1411.g.

mjeseca jula:

- # Knez Kotor **Bazilije Nala Sergijevog Grubonja**.

- # U januaru ponovljena ponuda predaje Kotor Veneciji.

- # Kotor plaća **Balši III Balšiću** danak od **1.000** dukata.

- # Jelena Balšić se udala za Sandalja Hranića.

1412.g.

- # **Sandalj Hranić** poveo vojsku na Kotor i opustošio okolicu.

- # **Balša III** povratio tvrđavu **Bara** i okolinu.

1413.g.

- # Balša III dopro pod gradske zidine, Kotor zatražio mir.

- # Kotorski brigantin zarobio kod Korčule pregovarača Balše III.

- # Kotorani zarobili kod Bara dubrovački brod i tovar.

1414.g.

- # **Sandalj Hranić** traži od Kotor prihod od soli i **12.000** dukata, a kad to nije plaćeno, zadržava kao taoce **4** vlastelina.

- # Jednogodišnji knez Kotor Zadrani **Đorđe Cedulin**, ostao do 1417.g.

1417.g.

16. aprila:

- # Odluka **Velikog vijeća** da se **3%** sume testamentskih ostavština preda prokuratorima katedrale **sv. Tripuna** za popravke i ukrašavanje, prva odluka sa elementima službe zaštite.

- # Prema članu **335. Statuta** u gradu se arhivalije čuvaju na tri mjesta: u **relikvijaru Katedrale**, u **opštinskoj** kancelariji i B kancelariji.

Hrvatski glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Časopis bez granica

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država Hrvatske i Crne Gore

Distribuirana se u Crnoj Gori, a putem pretplate stiže u Hrvatsku, Europu, Australiju, SAD...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

Pretplatite se!

ČASOPIS MOŽETE KUPITI:

U Kotoru u Katedrali sv. Tripuna i u uredu HGD CG,
U Tivtu u župi sv. Roko D. Lastva i kod povjerenika Andrije Krstovića,
U Baru kod predsjednika podružnice Vlada Marvučića,
U Podgorici u prostorijama podružnice, Trg Božane Vučinić bb,
U Herceg Novom u knjižari „So“ na Trgu Nikole Đurkovića br. 3

Cijena: 2 eura

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime/naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/fax

E-mail

Datum

Potpis/pečat

Hrvatski glasnik

PRETPLATITE SE!

Za Crnu Goru:

20 eura

na žiro račun
520-361700-17
Hipotekarna banka

Za Hrvatsku:

200 kuna

na kunski račun
23600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7,
20 000 Dubrovnik

Za inozemstvo:

30 eura

Beneficiary 59 : /
ME25520042000000104966
(Acc. No-IBAN)
Hrvatski građansko društvo Crne
Gore, Zimski bazen Kotor Account
with 57a: HBBAMEPG (HIPOTEKAR-
NA BANKA AD PODGORICA) Inter-
mediary 56a: DEUTDEFF (Deutsche
Bank ag Frankfurt) EUR, USD

Ovu narudžbenu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
Pretplatiti se možete i u Uredu HGDCG u Kotoru

MEDIJSKI PARTNERI

NAŠ DOM JE NAŠA BUDUĆNOST.

UZ PBZ STAMBENI KREDIT:
AKUŠKA KAMATNA STOPA, FIKSNA ZA PRVU GODINU,
JOŠ Povoljniji UVJETI ODOBRENJA I KORIŠTENJA,
ZATO ŠTO ŽELIM OBLIKOVATI SVOJU BUDUĆNOST.

Sveobuhvatni su uvjeti otkrivanja, uključujući i obroke, koji su predloženi kao primjeri. Sveobuhvatni uvjeti otkrivanja uključuju: akuska kamatna stopa, fiksna za prvu godinu, još povoljniji uvjeti odobrenja i korištenja, zato što želim oblikovati svoju budućnost. Sveobuhvatni uvjeti otkrivanja uključuju: akuska kamatna stopa, fiksna za prvu godinu, još povoljniji uvjeti odobrenja i korištenja, zato što želim oblikovati svoju budućnost. Sveobuhvatni uvjeti otkrivanja uključuju: akuska kamatna stopa, fiksna za prvu godinu, još povoljniji uvjeti odobrenja i korištenja, zato što želim oblikovati svoju budućnost.

PBZ PRIVREDNA BANKA ZAGREB
Prilagodite svoj kredit i svoje potrebe

www.pbz.hr

www.frikom.com

INA EURO V fuels

European top quality!

EUROSUPER BS 95

EUROSUPER BS 98⁺

EURODIESEL BS

www.inacg.me

INA CRNA GORA

ZAGREB CROATIA

Ljubav *na prvi pogled*

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 1 481 40 51. 481 40 52. 481 40 54. fax + 385 1 481 40 56.

e-mail. info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

